

M

Monografies

El procés de consolidació fiscal (I): Els ingressos de la Generalitat de Catalunya

Número 19
2016

Monografies

Número 19/2016

© **Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Coneixement**

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Redacció

Pere Bonet, Elena Idoate, Valèria Molina i Montse Bassols
(Direcció General d'Anàlisi i Seguiment de les Finances
Públiques)

Edició

Direcció General de Política i Promoció Econòmica
Rambla de Catalunya, 19-21
08007 Barcelona
<http://economia.gencat.cat>

Maquetació

Montserrat Romagosa i Helena Casanovas

Disseny gràfic

Enric Jardí

Pròleg

Em plau presentar aquest número de la col·lecció "Monografies" i els dos següents, centrats en l'anàlisi del procés de consolidació fiscal realitzat durant el període 2011-2014 i la situació de les finances públiques de la Generalitat de Catalunya abans i després de la pitjor crisi econòmica que ha patit des de la seva reinstauració l'any 1977.

Després d'un període marcat per uns increments molt elevats de la despesa pública, l'any 2010 la Generalitat de Catalunya tanca l'exercici amb un dèficit del 4,48% del PIB català. La situació general de l'economia i en especial la caiguda dels recursos disponibles per la Generalitat de Catalunya, alguns excessos en els increments de la despesa realitzats en el període d'expansió econòmica, la bombolla immobiliària i financera i la necessitat d'atendre els pagaments derivats d'inversions realitzades amb mètodes que n'havien diferit el pagament, no deixaven altra sortida que l'inici d'un procés de consolidació fiscal. Cal destacar que el nou model de finançament signat l'any 2009 va generar un volum molt important de recursos addicionals especialment aquell any, si bé el decalatge en l'afectació de la davallada de la recaptació sobre les finances de les comunitats autònomes (derivat del sistema de bestretes del model de finançament) va comportar que una gran part dels recursos s'haguessin de tornar, la qual cosa va endarrerir més del que hauria estat necessari la posada en marxa de mesures de contenció de les finances de la Generalitat. Malauradament, en un moment de profunda crisi econòmica, en què s'incrementa la demanda de les prestacions públiques i en especial les conegudes com l'*estat del benestar*, la Generalitat no tenia els instruments necessaris per fer-hi front: ni una situació financera sanejada, ni un model de finançament adequat, ni la capacitat de recórrer a l'endeutament extern per mantenir més dèficits pressupostaris elevats. És a dir, el no-desenvolupament d'una política anticíclica durant el període d'expansió dels ingressos (2003-2007) no permetia fer aquesta funció estabilitzadora del cycle econòmic en l'època de recessió.

En les presentacions dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya dels exercicis 2011 i 2012 s'explicà que calia fer un ajust en dos anys per tal de situar la despesa al nivell que els ingressos estructurals permetien. A partir de l'any 2013, i especialment els dos anys següents, la despesa pública ha quedat fixada i s'ha mirat d'assolir la consolidació fiscal per la via dels ingressos. Les dades d'aquests documents permeten constatar que l'execució del pla de consolidació fiscal s'ha adequat força a l'objectiu pretès. La recuperació econòmica i el seu trasllat als ingressos de la Generalitat de Catalunya seran la via per a l'assoliment de l'equilibri pressupostari i la disminució del deute públic en els propers anys.

La Direcció General de Seguiment i Avaluació de Polítiques d'Estabilitat i Creixement, actualment Direcció General d'Anàlisi i Seguiment de les Finances Públiques, es va crear l'any 2011, tal com marcava el Pla de Govern 2011-2014, per tal de fer el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques d'estabilitat conduents a l'equilibri financer de la Generalitat de Catalunya en el termini més breu possible i amb el mínim impacte possible en el benestar social i l'economia.

L'activitat de la Direcció General de Seguiment i Avaluació de Polítiques d'Estabilitat i Creixement, i després la de la Direcció General d'Anàlisi i Seguiment de les Finances Públiques, s'ha centrat, en primer lloc, a donar suport als departaments i entitats del sector públic de la Generalitat en la tasca d'elaboració de plans i mesures d'ajust, i avaluar les seves polítiques per tal de fer front als nous reptes de consolidació fiscal vinculats als mecanismes de liquidat establerts amb l'Administració de l'Estat, i, en segon lloc, analitzar les finances públiques de la Generalitat de Catalunya i gestionar les relacions econòmiques amb l'Estat derivades del model de finançament.

En el marc d'aquestes funcions i d'acord amb els principis de transparència que regeixen l'actuació del Govern, el Departament d'Economia i Coneixement va decidir analitzar els aspectes fonamentals i l'evolució del procés de consolidació realitzat durant els anys 2011, 2012, 2013 i 2014 i publicar-ho en tres números d'aquesta col·lecció, amb l'objectiu addicional d'extreure'n conclusions per al futur en termes de millora dels instruments de gestió pressupostària en particular i de gestió pública en general.

Des del punt de vista tècnic, cal remarcar la tasca d'elaboració i presentació de la informació per departaments de la Generalitat (seccions de crèdit), i especialment la tasca de reconstrucció d'una sèrie homogènia 2003-2014 en aquests termes, per la dificultat derivada dels diferents canvis organitzatius de la institució durant aquest període. Alhora, també s'assigna als departaments la responsabilitat del resultat de les seves entitats vinculades, de manera que se'n pot analitzar l'impacte real en termes de recursos assignats a una política de manera completa.

L'anàlisi que es porta a terme en aquests tres números també ha demanat d'esforç d'identificar la despesa i el dèficit en termes de meritació, és a dir, tenint en compte en quin moment s'han pres les decisions i especialment quan s'ha generat l'obligació de pagament.

Cal tenir algunes precaucions, especialment en l'àmbit de les despeses, a l'hora d'interpretar les xifres:

- 1) L'anàlisi se centra exclusivament en l'evolució dels recursos econòmics destinats a cada àmbit de política pública (és a dir, els *inputs*) i d'aquests no es pot inferir cap conclusió directa sobre el nivell de

prestacions obtingudes pel ciutadà (el resultat o *outcome*), ni pel que fa a la quantia ni pel que fa a la qualitat (*output*).

- 2) L'elaboració s'ha fet exclusivament des del Departament d'Economia i Coneixement i, per tant, no inclou cap descripció exhaustiva de les diferents mesures d'eficiència específiques que hagin pogut fer els departaments sobre la seva àrea de responsabilitat per tal de mantenir o millorar el resultat de les polítiques públiques.
- 3) L'objectiu és fer una descripció raonada de l'evolució de les xifres, no explicar els motius o causes d'aquesta evolució.

La millora de l'anàlisi de les finances públiques ha de permetre potenciar l'adopció de noves polítiques públiques basades en l'evidència i l'avaluació dels resultats en termes d'impacte i eficiència. Desitjo, doncs, que l'esforç realitzat serveixi perquè el nostre país segueixi gaudint d'una de les administracions públiques més transparents i innovadores en gestió pública del món.

Ivan Planas i Miret

Director general d'Anàlisi i Seguiment de les Finances Públiques

Índex

Introducció	7
1. Els recursos del sector públic administratiu de la Generalitat	8
2. Recursos del model de finançament	15
2.1. Ingressos del model de finançament subjectes a liquidació	18
2.1.1. Els tributs compartits	23
2.1.2. Transferències	29
2.1.3. Liquidacions del model de finançament	31
2.2. Tributs cedits totalment	35
2.2.1. Impost sobre el patrimoni	38
2.2.2. Impost sobre successions i donacions	40
2.2.3. Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats	42
2.2.4. Impost sobre determinats mitjans de transport	47
2.2.5. Impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs i tram autonòmic de l'impost especial sobre hidrocarburs	49
2.2.6. Taxa sobre el joc	52
3. Ingressos propis	53
3.1. Impostos propis	54
3.2. Taxes, preus públics i altres ingressos	55
3.3. Ingressos patrimonials i alienació d'inversions reals	58
4. Transferències corrents i de capital	60
4.1. Transferències corrents	62
4.2. Transferències de capital	63
5. Mesures d'ingressos	66
5.1. Capacitat normativa de la Generalitat per generar nous ingressos	66
5.2. Mesures aprovades	72
5.2.1. Mesures tributàries	73
5.2.2. Mesures puntuals	89
5.3. Quantificació total de les mesures d'ingressos	91
6. Conclusions	94

Introducció

L'objectiu d'aquest document és analitzar el procés de consolidació fiscal que ha dut a terme la Generalitat durant els darrers anys des del vessant dels ingressos. Aquest procés de consolidació fiscal, que s'inicia l'any 2011, s'emmarca en la trajectòria que han tingut els ingressos en els darrers 10 anys. Per això, aquest document presenta l'evolució dels ingressos de la Generalitat en el període 2003-2014.

Les dades analitzades corresponen als ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat; no inclouen, per tant, els recursos de caràcter financer que hagi pogut obtenir la Generalitat d'operacions d'endeutament. Així doncs, els ingressos analitzats són els tributaris, les transferències i altres ingressos propis, com els patrimonials o els d'alienació d'inversions.

Els ingressos analitzats no inclouen les transferències de l'Estat que la Generalitat rep de la participació dels ens locals en els ingressos de l'Estat (PIE) ni les del fons agrícola europeu (FEAGA), atès que la Generalitat fa una funció d'intermediària d'aquests recursos entre l'Administració pagadora i el receptor. Com a conseqüència, aquests ingressos tenen una contraprestació idèntica en les despeses, ja que la Generalitat no té capacitat de modificar-ne el destí.

El sector públic administratiu de la Generalitat comprèn els diferents departaments, les entitats autònomes administratives, el Servei Català de la Salut, l'Institut Català de la Salut i l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials.

Aquesta publicació s'estructura en un primer apartat en què es presenten els ingressos no financers del període 2003-2014 i les seves principals característiques. A continuació, s'exposa l'evolució dels diversos ingressos de la Generalitat i se'n detallen els ingressos que provenen del model de finançament, els recursos propis i la resta de transferències. Finalment, s'inclou un apartat en què s'expliquen les mesures de consolidació fiscal que ha pres la Generalitat en matèria d'ingressos i se'n quantifica l'impacte.

1.

Els recursos del sector públic administratiu de la Generalitat

En el període 2003-2014 els ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat han tingut una evolució marcada principalment pels factors següents:

- l'impacte de la bombolla immobiliària sobre els tributs,
- els recursos addicionals del model de finançament,
- la crisi econòmica, i
- l'impacte de les mesures de consolidació fiscal.

Entre el 2003 i el 2007 els recursos no financers van presentar augments relativament importants, sobretot el 2005 i 2006, amb taxes de variació interanual superiors al 14 %. El 2008 els ingressos no

Quadre 1.1. Ingressos no financers.¹ Drets liquidats

	MEUR	Variació		% del PIB
		MEUR	%	
2003	14.615	-	-	9,6
2004	15.847	1.233	8,4	9,7
2005	18.085	2.237	14,1	10,3
2006	20.666	2.581	14,3	10,9
2007	21.779	1.113	5,4	10,7
2008	21.516	-263	-1,2	10,3
2009	24.092	2.576	12,0	11,9
2010	21.308	-2.785	-11,6	10,5
2011	19.624	-1.684	-7,9	9,8
2012	20.099	476	2,4	10,3
2013	19.829	-270	-1,3	10,2
2014	20.086	257	1,3	10,2
2014 ²	19.400	-429	-2,2	9,9

¹ Sense considerar els ingressos de la participació dels ens locals en els ingressos de l'estat (PIE) i els del FEAGA.

² Sense l'impost autonòmic sobre dipòsits bancaris.

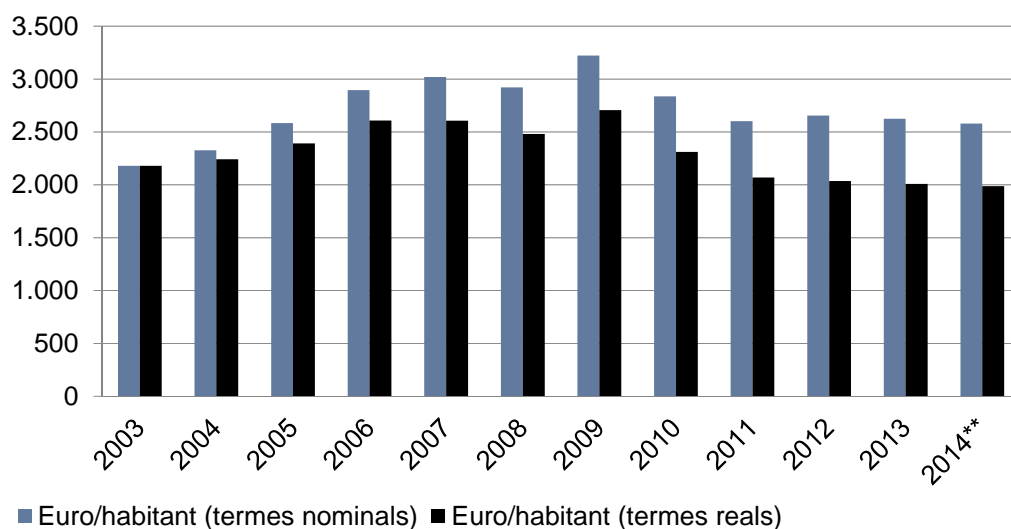
Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

financers comencen a davallar, amb una reducció de l'1,2 %, coincidint amb l'inici de la crisi que afecta directament els tributs. L'any 2009 els recursos no financers creixen un 12 %, bàsicament per l'efecte de la dotació addicional dels recursos derivada del model de finançament aprovat aquell any. Posteriorment, de l'any 2010 a l'any 2014, es produeixen disminucions en els ingressos financers, només amb l'excepció de l'any 2012, que creixen un 2,4 %, quan es produeixen els ingressos procedents de les concessions i vendes d'actius.

Respecte als ingressos no financers del 2014, cal precisar que els drets liquidats inclouen l'import corresponent a l'impost sobre dipòsits bancaris de la Generalitat de 686 milions d'euros, impost que ha estat declarat inconstitucional arran del recurs presentat pel Govern central, i com a conseqüència aquests drets liquidats no s'ingressaran; per aquest motiu i per una millor comprensió de les dades, l'anàlisi dels ingressos no financers i en particular dels tributs, s'ha de fer sense tenir en compte aquest impost. Per això, en els quadres d'aquest document les dades del 2014 es presenten de dues formes: tal com consten en la liquidació del pressupost de la Generalitat i sense incloure els drets liquidats de l'impost sobre dipòsits bancaris creat per la Generalitat. En els apartats corresponents als ingressos propis i a les mesures s'exposarà amb més detall la situació d'aquest impost.

El retrocés en els ingressos no financers de la Generalitat comporta que en termes *per capita*, els ingressos no financers per habitant de l'any 2014 se situen al nivell del 2005. Ara bé, en termes reals, és a dir,

Gràfic 1.1. Ingressos no financers (EUR)*

* Sense considerar les transferències de la participació dels ens locals en els ingressos de l'Estat (PIE) i les dels fons europeus agrícoles (FEAGA).

** Excloent-hi l'impost autonòmic sobre dipòsits bancaris.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

descomptant l'evolució del preus, els ingressos no financers per habitant de l'any 2014 es retrotrauen per sota dels obtinguts l'any 2003 i suposen una reducció del 26 % respecte als disposats l'any 2009, any en què els ingressos no financers van ser més elevats.

Els ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat s'han classificat en tres grans grups: els provinents del model de finançament, els ingressos propis i les transferències.

Els ingressos del model de finançament es poden agrupar en:

- Bestretes que realitza el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques en concepte de
 - tributs compartits,
 - fons de suficiència global i
 - fons de garantia dels serveis públics fonamentals.
- Tributs cedits al 100 %.
- Liquidació dels recursos del model de finançament d'acord amb la recaptació definitiva. Els recursos del fons de competitivitat s'inclouen dins la liquidació, atès que el Ministeri no realitza cap bestreta per aquest concepte.

Quadre 1.2. Ingressos no financers. Drets liquidats

	Model de finançament		Ingressos propis		Transferències ¹		Total	
	MEUR	% sobre el total	MEUR	% sobre el total	MEUR	% sobre el total	MEUR	% sobre el total
2003	13.115	89,7	654	4,5	845	5,8	14.615	100
2004	14.739	93,0	318	2,0	790	5,0	15.847	100
2005	16.753	92,6	414	2,3	917	5,1	18.085	100
2006	19.070	92,3	420	2,0	1.176	5,7	20.666	100
2007	19.921	91,5	459	2,1	1.398	6,4	21.779	100
2008	19.527	90,8	468	2,2	1.520	7,1	21.516	100
2009	21.441	89,0	515	2,1	2.136	8,9	24.092	100
2010	18.538	87,0	571	2,7	2.198	10,3	21.308	100
2011	17.543	89,4	567	2,9	1.513	7,7	19.624	100
2012	17.859	88,9	1.251	6,2	990	4,9	20.099	100
2013	17.998	90,8	911	4,6	920	4,6	19.829	100
2014	17.419	86,7	1.748	8,7	919	4,6	20.086	100
2014 ²	17.419	89,8	1.062	5,5	919	4,7	19.400	100
Mitjana		90,1		3,5		6,3		100

¹ Sense considerar les vinculades al model de finançament, el FEAGA i la PIE.

² Sense l'impost autonòmic sobre dipòsits bancaris.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

L'epígraf d'ingressos propis inclou els provinents de les figures tributàries creades per la Generalitat de Catalunya i aquells derivats de la venda i concessió d'actius. Dins del concepte de transferències, no s'inclouen les vinculades al model de finançament que ja estan tractades en l'apartat corresponent.

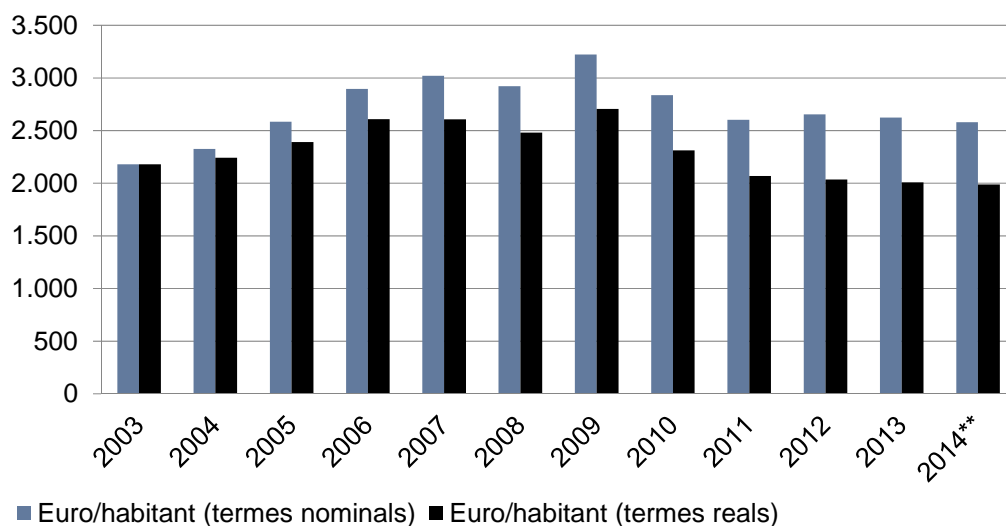
El desglossament d'aquests ingressos pels tres blocs anteriors mostra com en el període 2003-2014 el 90,1 % dels ingressos no financers provenen del model de finançament. Al llarg del període la seva participació ha estat força constant amb oscil·lacions entre el 87 % i el 93 %.

Si bé els ingressos propis no tenen un pes rellevant i, de mitjana, representen el 3,4 % del total, convé assenyalar que en els darrers anys la seva participació ha presentat un increment important, assolint un pes del 8,7 % l'any 2014, que com es veurà més endavant es deu a la liquidació de l'impost sobre dipòsits bancaris; excloent aquest impost el pes es redueix fins a un 5,5 %.

Les transferències mostren una participació mitjana del 6,3 %, amb valors que oscil·len entre el 10,3 % de l'any 2010 i el 4,5 % del 2014.

L'evolució any per any mostra com la taxa de variació dels ingressos totals està marcada pels ingressos del model de finançament que oscil·len entre el 13,8 % el 2006 i el -13,5 % el 2010. D'altra banda, s'observa com els ingressos propis són els que presenten un

Gràfic 1.1. Ingressos no financers (MEUR)*

* Sense considerar les transferències de la participació dels ens locals en els ingressos de l'Estat (PIE) i les dels fons europeus agrícoles (FEAGA).

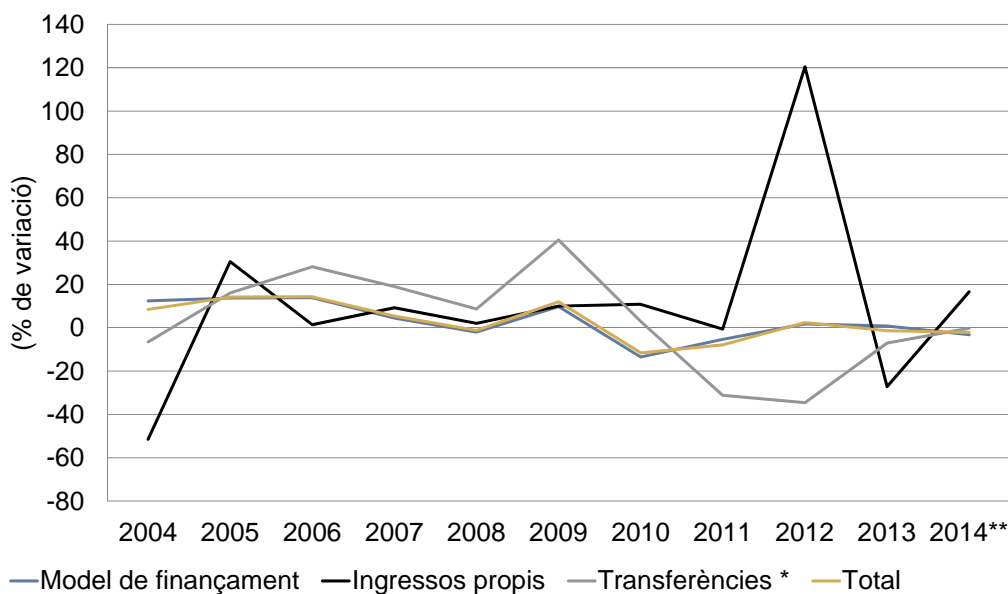
** Excloent l'impost autonòmic sobre dipòsits bancaris.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

comportament més erràtic, fet que respon a les actuacions puntuals en matèria de concessió d'actius¹ que ha realitzat la Generalitat de Catalunya en el procés consolidació de les seves finances, així com a la creació de noves figures tributàries.

Per la seva banda, les transferències no vinculades al model de finançament presenten un rang de variació notable amb increments del 40 % en el 2009 i reduccions del 35 % en el 2012. En aquest punt, s'ha de destacar que els ingressos per transferències del 2014 s'han reduït en un 58,2 % d'ençà l'any 2010, principalment per la disminució de les transferències finalistes de l'Estat.

Gràfic 1.3. Evolució dels tipus d'ingrés de la Generalitat de Catalunya

* Sense considerar les transferències del model de finançament, les de la PIE i les del FEAGA.

** Sense l'impost autonòmic sobre dipòsits bancaris.

Font: Departament d'Economia i Coneixement,

Des del 2003 fins al 2009 els ingressos no financers experimenten un increment de 9.478 milions, amb un ritme de creixement anual de 8,7 %. Aquest augment comporta que els ingressos no financers passin d'un 9,6 % del PIB l'any 2003 a un 11,9 % l'any 2009, cosa que significa un augment del pes sobre el PIB de 2,3 punts.

¹ L'any 2012 es va realitzar la concessió d'actius d'ATLL i TABASA (1.343 milions d'euros, 608 milions dels quals es recullen com a drets reconeguts i la resta com un ajust del SEC). Els ingressos obtinguts per la venda d'actius són 18 milions el 2012, 197 milions el 2013 i 331 milions el 2014.

Quadre 1.3. Ingressos no financers. Drets liquidats

	Model de finançament		Ingressos propis		Transferències ¹		Total	
	% de variació	% del PIB	% de variació	% del PIB	% de variació	% del PIB	% de variació	% del PIB
2003	-	8,6	-	0,4	-	0,6	-	9,6
2004	12,4	9,1	-51,5	0,2	-6,5	0,5	8,4	9,7
2005	13,7	9,6	30,5	0,2	16,1	0,5	14,1	10,3
2006	13,8	10,0	1,4	0,2	28,2	0,6	14,3	10,9
2007	4,5	9,8	9,2	0,2	19,0	0,7	5,4	10,7
2008	-2,0	9,3	2,0	0,2	8,7	0,7	-1,2	10,3
2009	9,8	10,6	10,0	0,3	40,5	1,1	12,0	11,9
2010	-13,5	9,1	10,9	0,3	2,9	1,1	-11,6	10,5
2011	-5,4	8,8	-0,6	0,3	-31,2	0,8	-7,9	9,8
2012	1,8	9,1	120,4	0,6	-34,6	0,5	2,4	10,3
2013	0,8	9,3	-27,2	0,5	-7,1	0,5	-1,3	10,2
2014	-3,2	8,9	91,9	0,9	-0,2	0,5	1,3	10,2
2014 ²	-3,2	8,9	16,6	0,5	-0,2	0,5	-2,2	9,9

¹ Sense considerar les vinculades al model de finançament, el FEAGA i la PIE.

² Sense l'impost autonòmic sobre dipòsits bancaris.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

En el primer tram d'aquest període (2003-2007), l'evolució dels ingressos no financers creix a una taxa interanual del 10 % que s'explica per l'increment dels ingressos procedents del model de finançament, amb una taxa de creixement interanual de l'11 %, tant en els tributs cedits com en les transferències.

En el segon tram (2007-2009), el creixement dels ingressos no financers es modera notablement amb un increment interanual del 5 %. Els recursos del model de finançament creixen a una taxa interanual del 4 %, els ingressos propis del 6 % i les transferències no vinculades al model de finançament, del 24 %.

Posteriorment es produeix una reducció sobtada dels ingressos no financers que, del 2009 al 2011, cauen un 18,5 % (4.469 milions) a causa principalment de la reducció del 18,2 % dels ingressos del model de finançament. En l'apartat següent s'analitzarà amb més detall l'evolució dels diferents recursos que el formen.

En el període 2011-2014 els ingressos s'estabilitzen en prop de 20.000 milions d'euros, import que representa a l'entorn d'un 10 % del PIB. Per tant, es pot concloure que malgrat la implantació de mesures per augmentar els ingressos no financers, en els darrers quatre anys els

ingressos no financers de la Generalitat s'han mantingut estables. De manera que els recursos addicionals obtinguts per les mesures implementades per assolir la consolidació fiscal, han evitat un descens més pronunciat dels ingressos.

2. Recursos del model de finançament

Com ja s'ha remarcat, els recursos del model de finançament marquen l'evolució dels recursos no financers, atès que al llarg de tot el període representen de mitjana el 90 % del total. En un primer període (2003-2009) els ingressos del model s'incrementen en 8.326 milions i passen de representar el 8,6 % del PIB al 10,6 % del PIB. Les raons que expliquen aquesta evolució són, d'una banda, el cicle econòmic expansiu; la reforma del model de finançament —que l'any 2009 va suposar uns ingressos addicionals de 1.995 milions (un 1 % del PIB)— i la sobreestimació l'any 2009 dels ingressos tributaris estatals i, per tant, de les bestretes que l'Estat transfereix a la Generalitat.

Tanmateix, dins d'aquest període cal distingir dos trams ben diferenciats: del 2003 al 2007 i del 2007 al 2009. En el primer tram, la taxa interanual de creixement dels recursos del model de finançament és de l'11 % i s'explica per l'evolució positiva tant dels ingressos per

Quadre 2.1. Ingressos no financers. Drets liquidats

	Tributs cedits 100%		Bestreta ¹		Liquidacions ²		Total	
	MEUR	% del PIB	MEUR	% del PIB	MEUR	% del PIB	MEUR	% del PIB
2003	3.482	2,3	9.491	6,3	142	0,1	13.115	8,6
2004	4.282	2,6	10.079	6,2	378	0,2	14.739	9,1
2005	5.103	2,9	11.132	6,4	517	0,3	16.753	9,6
2006	5.939	3,1	12.432	6,5	698	0,4	19.070	10,0
2007	5.523	2,7	13.532	6,7	866	0,4	19.921	9,8
2008	4.115	2,0	14.311	6,8	1.102	0,5	19.527	9,3
2009	3.065	1,5	17.559	8,7	817	0,4	21.441	10,6
2010	2.766	1,4	15.772	7,8	0	0,0	18.538	9,1
2011	2.275	1,1	15.407	7,7	-138	-0,1	17.543	8,8
2012	2.400	1,2	14.845	7,6	613	0,3	17.859	9,1
2013	2.520	1,3	14.930	7,7	548	0,3	17.998	9,3
2014	2.544	1,3	14.532	7,4	343	0,2	17.419	8,9
Mitjana 2003-2014		2,7		6,4		0,3		9,4

¹ Inclou el finançament de la policia autonòmica i els fons sanitaris que s'integren en el model de finançament a partir de l'any 2009.

² Liquidació d'exercicis anteriors.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

tributs cedits al 100 % (12 %) com de les bestretes (9 %). Entre els anys 2007 i 2009 la situació és substancialment diferent, i l'increment dels recursos del model de finançament es modera notablement, amb una taxa interanual del 4 %, que es el resultat d'una reducció del 26 % dels tributs cedits totalment i un creixement del 14 % de les bestretes, gràcies als recursos addicionals que va significar la reforma del model de finançament (1.995 milions d'euros el 2009).

En el període 2009-2014 els ingressos del model de finançament cauen en 4.022 milions i passen a representar del 10,6 % del PIB al 8,9 %, percentatge lleugerament per sobre del corresponent a l'any 2003.

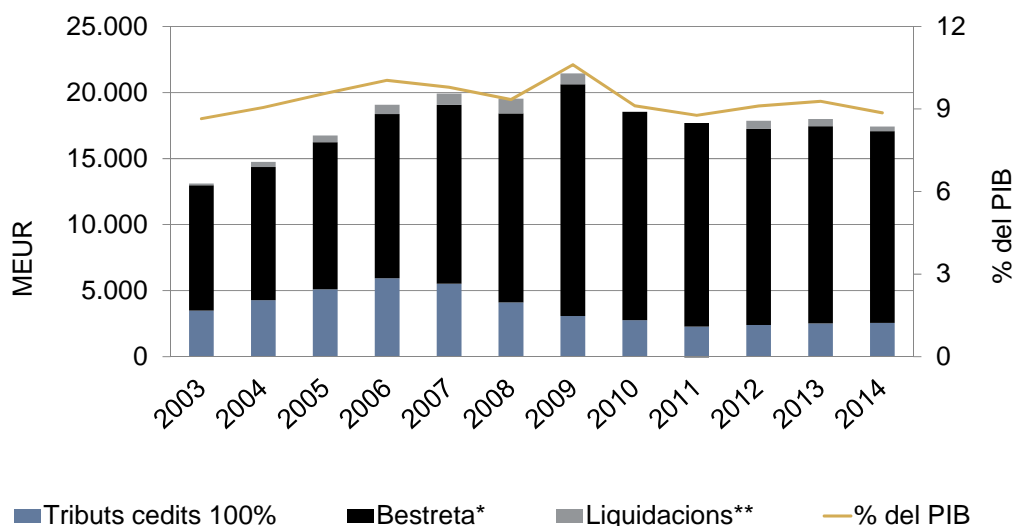
Cal assenyalar que l'impacte del cicle en els comptes de la Generalitat presenta un retard, atès que l'efecte de la crisi —que ja es manifesta clarament en els ingressos dels tributs cedits al 100 % l'any 2008— va ser compensat pels ingressos addicionals provinents de la reforma del model i per la desviació a l'alça de les previsions realitzades pel Ministeri en relació amb l'evolució de la recaptació estatal. Aquests dos factors expliquen que l'any 2009 les bestretes del model creixessin un 23 % malgrat el context econòmic, i compensessin la forta reducció en els tributs cedits al 100 %, molt vinculats al cicle econòmic i, especialment, a l'esclat de la bombolla immobiliària l'any 2008. Així doncs, no és fins a l'any 2010 que l'impacte de la crisi es deixa sentir en els ingressos de la Generalitat, efecte que s'agreuja a partir de l'any 2011 pel retorn de les liquidacions negatives de l'any 2008 i 2009 —per import de 691 milions i 2.478 milions, respectivament. El retorn es fa en diferents anualitats² amb un impacte de 138 milions el 2011 i de 303 milions els anys 2012, 2013 i 2014.

Tot i el lleuger repunt de les bestretes de l'any 2013, en l'exercici 2014 s'observa una reducció que s'explica per una estimació reduïda, per part del Ministeri, de la recaptació dels tributs cedits parcialment, tot i el canvi de tendència del PIB que l'any 2014 presenta un creixement positiu (0,9 %). El desajust entre recaptació i bestreta per al 2014 es confirma a partir de la previsió de liquidació del 2014, comunicada pel Ministeri el passat mes de juliol, que s'estima en 1.400 milions d'euros, molt superior als 270 milions de l'any 2013.

Quant a la distribució dels recursos del model de finançament en el període 2003-2014, destaca la pèrdua de pes dels tributs cedits al 100 % que l'any 2006 van assolir el 31 % del total i l'any 2014 tan sols el 14 % dels recursos aportats pel model.

² El termini per a la devolució d'aquests fons ha estat modificat al llarg del període passant dels 5 anys inicials a 10. A partir de l'any 2015 el període per a la devolució s'ha ampliat fins als 20 anys.

Gràfic 2.1. Ingressos del model de finançament

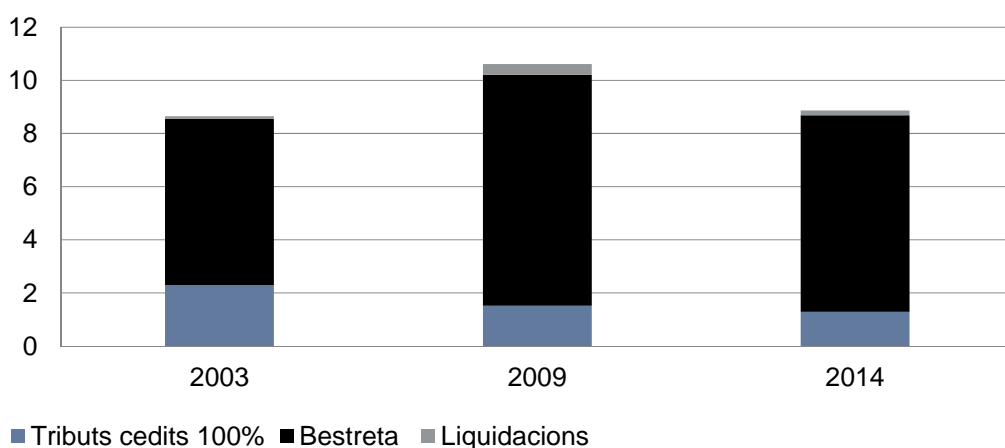
* Inclou el finançament de la policia autonòmica i els fons sanitaris que s'integren en el model de finançament a partir de l'any 2009.

** Liquidació d'exercicis anteriors.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Comparant l'any 2003 amb l'any 2014 s'evidencia que tot i que el pes sobre el PIB és el mateix, la seva composició divergeix notablement amb una pèrdua de pes dels tributs cedits al 100 % —en què s'inclou l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, fortament afectat pel cicle econòmic recessiu— que ha estat compensada pels ingressos addicionals que va suposar la reforma del model de finançament i que equivalen al voltant de l'1 % del PIB.

Gràfic 2.2. Distribució dels ingressos del model de finançament (% del PIB)

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

2.1

Ingressos del model de finançament subjectes a liquidació

En el procés d'elaboració dels pressupostos generals de l'Estat el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques fa una estimació dels recursos que transferirà mensualment a la Generalitat com a bestretes a compte del model de finançament, que es liquiden al cap de dos anys. Els ingressos no financers inclosos en la liquidació del pressupost de la Generalitat corresponen a les bestretes de l'any en curs més la liquidació que correspon a dos anys anteriors. Aquestes bestretes³ són un 98 % de l'estimació que realitza el Ministeri i es reben de forma mensual per dotzenes parts.

Al cap de 2 anys, moment en què es disposa de totes les dades per determinar el volum definitiu dels recursos corresponents a l'any $t-2$, l'Estat liquida a les comunitats autònomes la diferència entre els imports definitius i la bestreta realitzada en el moment $t-2$. Per tant, si l'estimació fos "perfecta", l'import de la liquidació correspondria a la suma del 2 % dels recursos estimats i el fons de competitivitat, pel qual el Ministeri no realitza cap bestreta. Cal assenyalar que d'ençà l'any 2011, la liquidació inclou el retorn de les liquidacions negatives dels anys 2008 i 2009: 138 milions el 2011 i 303 milions en els anys següents⁴.

Abans d'entrar a analitzar l'evolució i composició dels recursos que formen les bestretes del model de finançament és rellevant veure l'impacte d'aquest sistema de bestretes i de liquidació en dos anys de retard, atès que aquest desfasament comporta tensions de tresoreria i un desajust amb el cicle econòmic.

Per avaluar l'aplicació del sistema de bestretes, el gràfic 2.3 mostra les dades comparatives entre els resultats segons el criteri de caixa i segons el criteri de meritació. El criteri de caixa considera les bestretes de l'any i les liquidacions de dos anys anteriors, en criteri de meritació es consideren les bestretes de l'any i la seva liquidació.

³ La bestreta no inclou cap dotació en concepte de fons de convergència (fons de competitivitat en el cas de Catalunya). Els recursos d'aquest fons s'aporten en el moment de la liquidació dels recursos del model, és a dir, dos anys més tard.

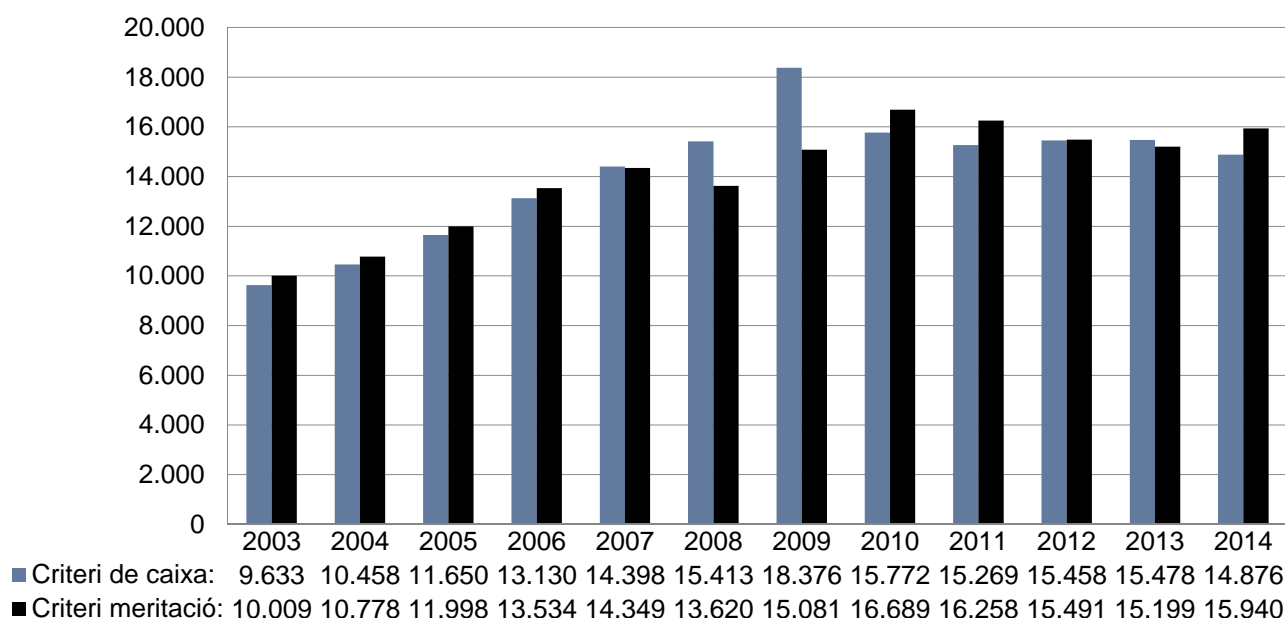
⁴ L'any 2011 el retorn correspon a la cinquena part de la liquidació negativa de l'any 2008. Pels anys següents es va prorrogar el retorn de les liquidacions negatives de 5 a 10 anys i els imports corresponen a les liquidacions negatives dels exercicis 2008 i 2009. A partir de l'any 2015 l'import que es retornarà anualment en concepte de les liquidacions negatives dels exercicis 2008 i 2009 serà de 124 milions.

Són destacables els anys 2008 i 2009 en els quals els recursos de caixa van ser molt superiors als de meritació. Per la resta dels anys, els recursos de caixa han estat sempre inferiors als meritats excepte l'any 2013. El darrer any analitzat, els recursos de caixa han estat un 6,7 % inferiors als meritats, la liquidació dels quals no es produirà fins al proper any 2016.

La composició d'aquestes bestretes ha anat variant en funció dels models de finançament vigents. En el període 2003-2014 cal distingir dos subperíodes: 2003-2008 i 2009-2014.

A partir de l'any 2002 i fins el 2008 va estar vigent el model de finançament determinat per la Llei 21/2001, de 27 de desembre, per la qual es regulen les mesures fiscals i administratives del nou sistema de

Gràfic 2.3. Evolució de les bestretes i les liquidacions (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Quadre 2.2. Composició de les bestretes segons els models de finançament

	2003-2008	2009-2014
Tributs compartits	33% de l'IRPF	50% de l'IRPF
	35% de l'IVA	50% de l'IVA
	40% dels impostos especials sobre alcohols, tabac i hidrocarburs,	58% dels impostos especials sobre alcohols, tabac i hidrocarburs
	100% de l'impost especial sobre l'electricitat	100% de l'impost especial sobre l'electricitat
Transferències	Fons de suficiència	Fons de suficiència global.
		Fons de garantia dels serveis públics fonamentals

Font: elaboració pròpia.

finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia. Segons aquest model, les comunitats autònomes disposaven de la cessió de determinats impostos: un 33 % de l'IRPF, un 35 % de l'IVA, un 40 % dels impostos especials sobre alcohols, hidrocarburs i tabac i el 100 % de l'impost sobre l'electricitat; i d'unes transferències del fons de suficiència. Com a fet destacable és en aquest període quan s'inicia la cessió parcial de l'IVA i dels impostos especials a les comunitats autònomes.

A partir de l'any 2009 entra en vigor un nou sistema de finançament autonòmic amb l'aprovació de la Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia i es modifiquen determinades normes tributàries. Aquest model comporta un increment en els percentatges de cessió dels impostos, que queden establerts en un 50 % de l'IRPF, un 50 % de l'IVA i un 58 % dels impostos especials sobre alcohols, hidrocarburs i tabac.

Dins de les transferències del model de finançament actual que es reben via bestretes estatals, es diferencien entre el fons de suficiència global i el fons de garantia dels serveis públics fonamentals.

El fons de garantia té com a objectiu garantir la prestació dels serveis públics fonamentals (sanitat, educació i serveis socials). Les comunitats autònomes que tenen un índex de capacitat fiscal superior a l'índex de necessitats⁵, són aportadores netes i les comunitats amb una capacitat fiscal inferior a les necessitats són receptores. És, per tant, un fons d'anivellament i reflecteix la solidaritat entre comunitats. Catalunya és aportadora i d'aquí ve aquest fons de signe negatiu.

El fons de suficiència global té la finalitat d'assolir l'*statu quo* del model de finançament anterior, és a dir, que cap comunitat perdi recursos respecte del model anterior. Per la seva naturalesa, doncs, aquest fons perpetua les arbitrietats en la distribució de recursos del model de finançament anterior.

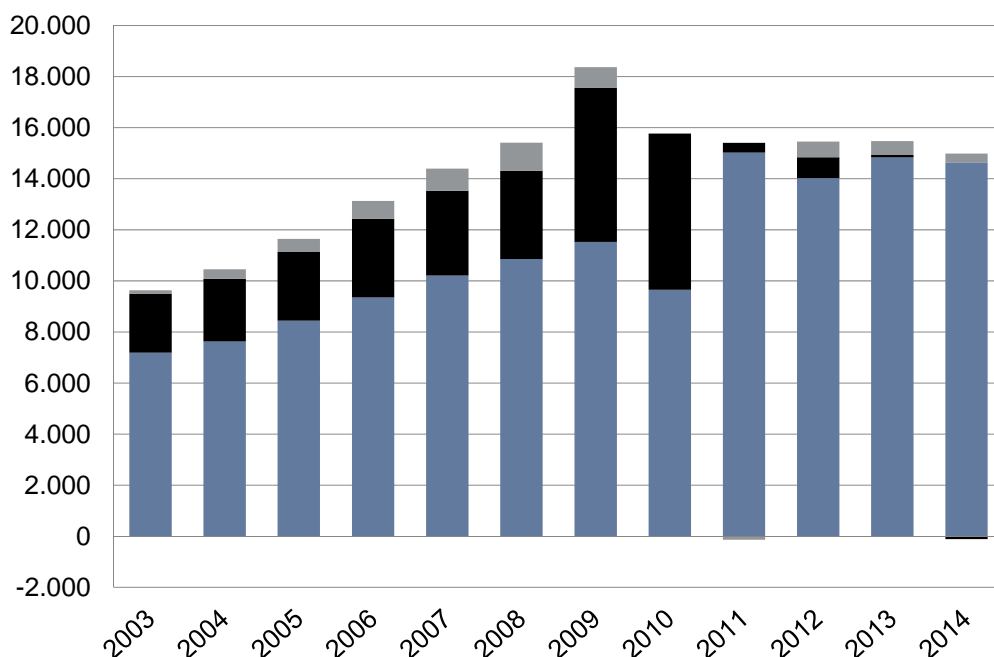
Cal assenyalar que aquest model s'havia d'haver revisat i implementat a partir de l'1 de gener de 2014, ja que la llei preveu la seva revisió quinquennal. No obstant això, aquesta revisió no s'ha produït i, a partir del 2014 s'ha continuant aplicant el mateix model.

Per poder comparar aquests dos períodes, a les dades del període 2003-2008 s'hi han inclòs les transferències de l'Estat pel finançament dels mossos d'esquadra i altres transferències estatals que, a partir del 2009, s'integren en el model de finançament.

Fins l'any 2008 el finançament dels mossos d'esquadra provenia de transferències de l'Estat acordades en el marc d'uns convenis bilaterals específics, en els quals es determinaven els imports a finançar a partir d'un mòdul per efectiu dels mossos i la seva actualització. D'aquesta manera a mesura que s'anava desplegant el cos de mossos d'esquadra en el territori, el finançament s'anava adequant al nombre de mossos que es desplegaven i que s'aprovaven en la Junta de Seguretat.

A partir de l'any 2009 la inclusió del finançament dels mossos d'esquadra en el model de finançament i més concretament, en el fons de suficiència global, va comportar que s'acordés un mètode pel qual s'havia d'anar actualitzant el seu import en funció del nombre d'efectius que s'anessin desplegant. La Junta de Seguretat és la que acorda el desplegament dels efectius dels mossos. No obstant això, atès que la Junta de Seguretat no s'ha reunit, no s'han pogut actualitzar els

Gràfic 2.4. Els recursos del model de finançament subjectes a liquidació (MEUR)

■ Tributs compartits ■ Transferències* ■ Liquidacions

* A l'efecte d'homogeneïtzació s'inclouen la policia i els fons sanitaris que s'integren al model de finançament a partir de l'any 2009.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

⁵ L'índex de necessitats del model de finançament és la població ajustada, que es calcula ponderant les variables següents: població (30%), població protegida per 7 trams d'edat (38%); població de més de 65 anys, (8,5%), població de 0-16 anys (20,5%), insularitat (0,6%), superfície (1,8%) i dispersió (0,6%).

importos corresponents al finançament dels mossos d'esquadra d'acord amb el seu desplegament, cosa que ha comportat un infrafinançament d'aquests serveis.

El gràfic 2.4 mostra l'evolució dels recursos del model de finançament subjectes a liquidació i la seva composició.

Tal com s'ha indicat, la reforma del 2009 canvia notablement l'estructura del model de finançament i els fons que conformen la bestreta són gairebé al 100 % d'origen tributari. Tanmateix, com que l'aprovació del nou model té lloc en el mes de desembre del 2009, en els exercicis 2009 i 2010 els recursos es van rebre segons l'estructura anterior i es van rebre unes transferències en concepte de recursos addicionals a compte del nou model de finançament (1.995 milions el 2009 i 2.415 milions el 2010). Per tant, no és fins l'any 2011 que els recursos addicionals es consoliden en la nova estructura d'ingressos, de manera que les dades d'aquest any ja recullen la nova composició de la bestreta, que és el primer any en què s'apliquen els nous percentatges de cessió: 50 % IRPF (enfront del 33 %); 50 % IVA (enfront del 35 %), i 58 % especials (enfront del 40 %).

Quadre 2.3. Recursos subjectes a liquidació (MEUR)

	Tributs compartits	Transferències ¹	Liquidacions	Total	% sobre el PIB	% de variació
2003	7.191	2.301	142	9.633	6,4	-
2004	7.627	2.453	378	10.458	6,4	8,6
2005	8.445	2.687	517	11.650	6,7	11,4
2006	9.356	3.076	698	13.130	6,9	12,7
2007	10.212	3.320	866	14.398	7,1	9,7
2008	10.857	3.454	1.102	15.413	7,4	7,0
2009	11.534	6.026	817	18.376	9,1	19,2
2010	9.656	6.116	0	15.772	7,8	-14,2
2011	15.027	380	-138	15.269	7,6	-3,2
2012	14.030	815	613	15.458	7,9	1,2
2013	14.839	91	548	15.478	8,0	0,1
2014	14.643	-110	343	14.876	7,6	-3,9

¹ A l'efecte d'homogeneïtzació s'inclouen la policia i els fons sanitaris que s'integren al model de finançament a partir de l'any 2009.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Entre els anys 2003 i 2009 es produeix un increment continuat dels recursos subjectes a liquidació, de l'11,4 % interanual; mentre que posteriorment i a partir de l'any 2010 aquests recursos es mantenen pràcticament constants, amb una reducció interanual de l'1,4 % i una pèrdua de pes sobre el PIB, del 7,8 % el 2010 al 7,6 %, el 2014.

Per tal d'analitzar l'evolució de la composició d'aquests recursos subjectes a liquidació cal tenir en compte els canvis en l'estructura del model de finançament. Durant el període 2003-2008 aquests recursos tenen un augment interanual del 9,9 %, tant els tributs compartits com les transferències presenten una evolució semblant (8,6 % i 8,5 %, respectivament).

A partir de l'any 2009 quan entra en vigor l'actual model de finançament es distingeixen dos subperíodes. L'any 2009 es produeix un increment important dels recursos i, l'any següent es redueixen un 14,2 %, Aquest fet es deu principalment per l'efecte dels tributs cedits compartits amb l'Estat (IRPF, IVA i especials), ja que el Ministeri d'Hisenda va sobreestimar els de l'any 2009 i, per tant, l'any 2010 van tenir una important caiguda. En el període 2011-2014 els recursos subjectes a liquidació presenten una disminució del 0,9 % interanual a causa de l'evolució dels tributs compartits, ja que les transferències en el model de finançament actual tenen un paper poc rellevant.

Quadre 2.4. Recursos subjectes a liquidació (MEUR)

			% de variació interanual (2008/2003)			% de variació interanual (2010/2009)			% de variació interanual (2011/2014)
	2003	2008		2009	2010		2011	2014	
Total	9.633	15.413	9,9	18.376	15.772	-14,2	15.269	14.876	-0,9
Tributs compartits	7.191	10.857	8,6	11.534	9.656	-16,3	15.027	14.643	-0,9
Transferències ¹	2.301	3.454	8,5	6.026	6.116	1,5	380	-110	-166,2
Liquidacions	142	1.102	50,6	817	0	-100,0	-138	343	-235,4

¹ A l'efecte d'homogeneïtzació s'inclouen el finançament de la policia i els fons sanitaris que s'integren al model de finançament a partir de l'any 2009.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

2.1.1

Els tributs compartits

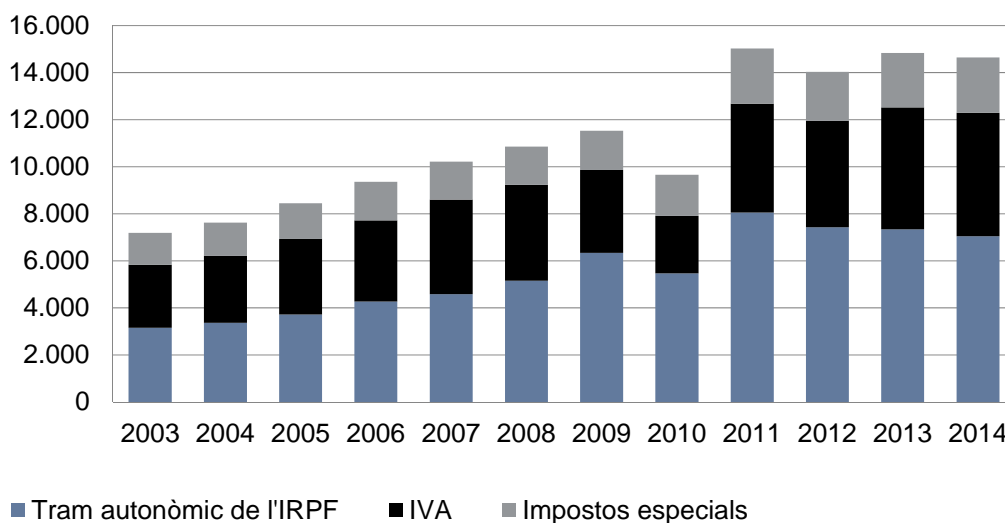
Pel que fa als tributs compartits, el tram autonòmic de l'IRPF és la figura més important i l'any 2014 va representar el 48 % dels ingressos tributaris del model. Per la seva part, l'IVA va aportar el 36 %, i els impostos especials el 16 %. En el gràfic 4.4 es mostra la seva evolució des de l'any 2003, en què es destaca l'augment dels percentatges de cessió que té un impacte en el pressupost a partir de l'any 2011.

El tram autonòmic de l'IRPF

Els recursos corresponents al tram autonòmic de l'IRPF corresponen a les bestretes que anualment transfereix el Ministeri d'acord amb les

seves previsions pressupostàries, cosa que implica que no tenen relació

Gràfic 2.5. Composició dels tributs compartits (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

amb la recaptació efectiva d'aquest impost. L'evolució del tram autòmic de l'IRPF ve marcada doncs per les previsions que fa el Ministeri i per l'increment en el percentatge de cessió arran del model de finançament aprovat el 2009.

Entre el 2003 i el 2009 els recursos aportats pel tram autòmic de l'IRPF s'incrementen per la positiva evolució de les previsions estatals i en els dos darrers anys, 2008 i 2009 per la sobreestimació que va fer el Ministeri en el càlcul de les seves bestretes. Durant aquest període aquests recursos representaven entre un 2 i un 3 % del PIB.

L'any 2010 es produeix una reducció per la correcció de la sobreestimació anterior en adaptar la bestreta a una previsió més realista i la previsió se situa al 2,7 % del PIB.

A partir de l'any 2011 es visualitza l'augment en el percentatge de cessió d'aquest impost, que passa del 33 % al 50 %. L'any 2011 aquests ingressos se situen en un 4 % del PIB. Posteriorment, les previsions econòmiques presenten una recessió i es confirma una reducció de les bestretes. L'any 2014 la bestreta es torna a reduir un 4 % malgrat tenir una millora relativa de la situació econòmica, cosa que indica una baixa estimació d'aquestes bestretes, que no es liquidaran fins a l'any 2016.

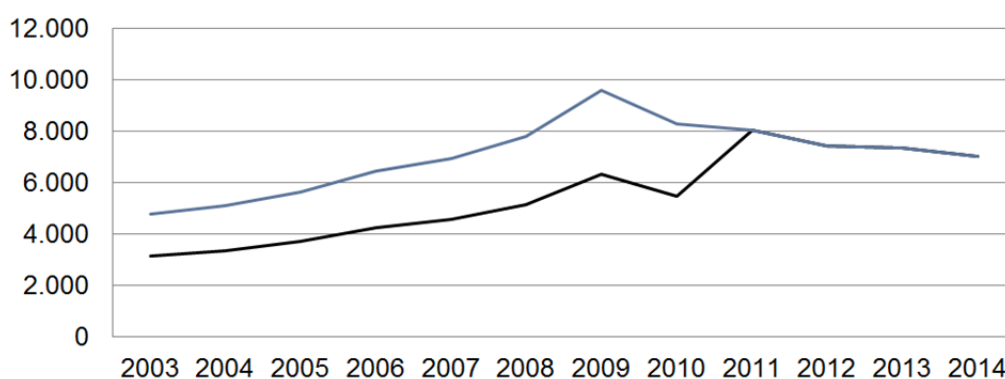
Quadre 2.5. Tram autòmic de l'IRPF

	MEUR	% de variació	% sobre el PIB
2003	3.156,9	-	2,08
2004	3.368,8	6,7	2,07
2005	3.718,2	10,4	2,12
2006	4.272,0	14,9	2,25
2007	4.589,9	7,4	2,26
2008	5.157,3	12,4	2,47
2009	6.340,7	22,9	3,14
2010	5.472,5	-13,7	2,69
2011	8.055,9	47,2	4,03
2012	7.430,7	-7,8	3,79
2013	7.338,6	-1,2	3,78
2014	7.046,1	-4,0	3,59

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Com a complement es mostra el gràfic 2.6, que presenta l'evolució del tram autòmic de l'IRPF i la que es derivaria d'aplicar a tot el període una cessió equivalent al 50 % de l'impost.

Gràfic 2.6. Evolució de l'IRPF (MEUR)

— Tram autòmic de l'IRPF

— Tram autòmic de l'IRPF amb percentatges homogenis

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Cal recordar que les mesures d'increment de pressió fiscal aplicades per l'Estat en aquest tribut (gravamen especial i l'impost sobre els premis de determinades loteries i apostes: 20 %) no reverteixen en els de les comunitats autònomes, atès que no formen part del tram autòmic de l'IRPF.

L'IVA

De la mateixa manera que l'IRPF, les bestretes de la cessió de l'IVA corresponen a les estimacions realitzades pel Ministeri sobre la recaptació d'aquest impost. Entre els anys 2003 i 2009 l'evolució s'explica per les previsions realitzades sobre la base d'un cicle econòmic expansiu i també per la sobreestimació de la bestreta en els anys 2008 i 2009.

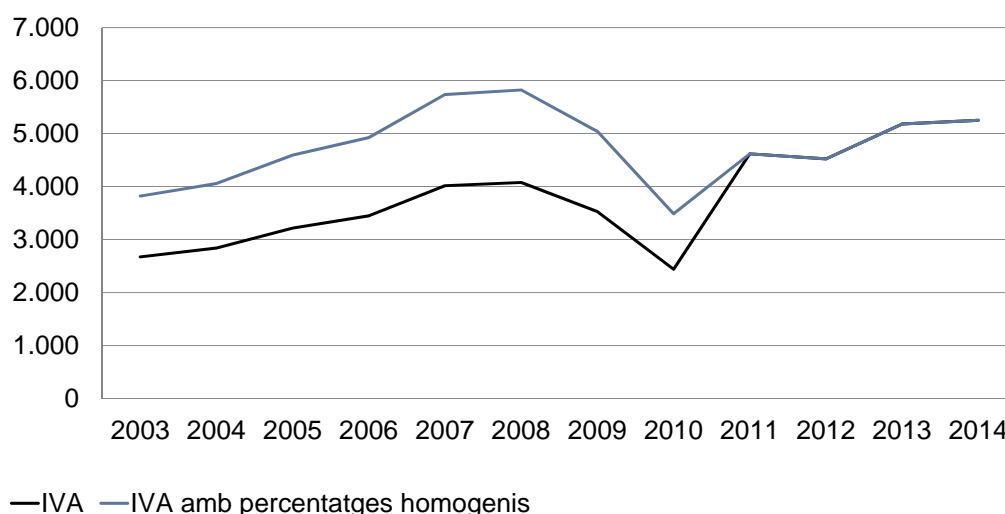
Quadre 2.6. IVA

	MEUR	% de variació	% sobre el PIB
2003	2.673,7	-	1,76
2004	2.841,0	6,3	1,75
2005	3.215,7	13,2	1,84
2006	3.447,6	7,2	1,82
2007	4.017,5	16,5	1,98
2008	4.075,8	1,5	1,95
2009	3.526,6	-13,5	1,75
2010	2.438,8	-30,8	1,20
2011	4.619,0	89,4	2,31
2012	4.522,7	-2,1	2,31
2013	5.182,4	14,6	2,67
2014	5.249,5	1,3	2,67

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

L'any 2010 es produeix una reducció de la bestreta a compte de l'IVA per la crisi econòmica; l'adequació de la bestreta a unes previsions econòmiques més moderades i l'impacte de l'avançament de les devolucions, per tal de millorar la liquiditat de les empreses davant les dificultats per accedir als mercats financers.

Gràfic 2.7. Evolució de l'IVA (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

L'any 2011 l'augment es deu a l'increment en el percentatge de cessió de l'impost, que passa del 35 % al 50 %. També hi tenen efecte l'augment de tipus impositius aprovats per l'Estat en els anys 2010 i 2012. Cal assenyalar, però, que l'augment de recursos derivats dels canvis de tipus (d'un tipus general del 16 % al 21 %) no ha representat un increment de recursos per a les arques de la Generalitat ja es descompten del fons de suficiència global.

En el gràfic 2.7 es mostra l'evolució de les bestretes de l'IVA en el període 2003-2014. Igual com en l'IRPF i a l'efecte de comparació es mostren també les dades suposant que durant tot el període s'hagués aplicat una cessió del 50 %.

Els impostos especials: hidrocarburs, tabac, alcohol i energia

La cessió dels impostos especials sobre hidrocarburs, tabac i alcohol és del 58 %, mentre que en el model de finançament anterior el percentatge de cessió era del 40 %. L'impost sobre l'energia la cessió és del 100 % per a tots dos models de finançament.

L'evolució d'aquests impostos, igual com en l'IRPF i en l'IVA, ve marcada per les previsions que realitza el Ministeri i per l'augment del percentatge de cessió dels impostos. Fins a l'any 2010 aquests impostos van representar de mitjana un 0,84 % del PIB i en el període posterior han assolit una mitjana de l'1,16 % del PIB.

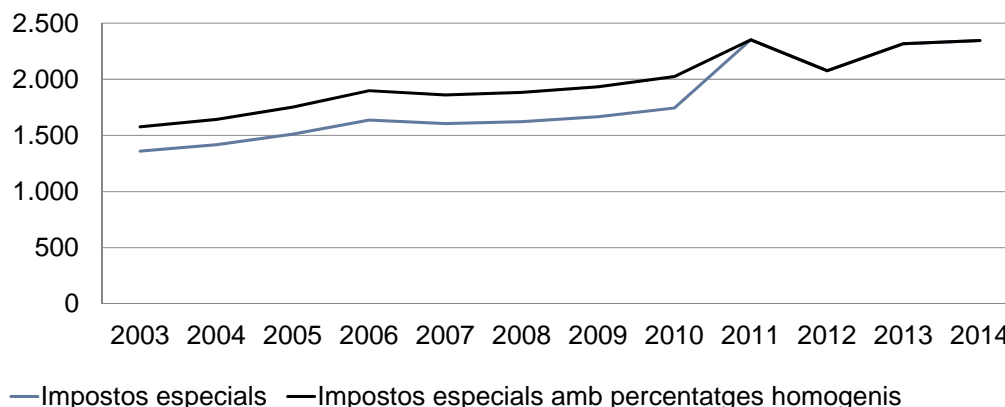
Quadre 2.7. Impostos especials

	MEUR	% de variació	% sobre el PIB
2003	1.360,0	-	0,90
2004	1.416,7	4,2	0,87
2005	1.511,0	6,7	0,86
2006	1.636,8	8,3	0,86
2007	1.605,0	-1,9	0,79
2008	1.624,1	1,2	0,78
2009	1.666,2	2,6	0,82
2010	1.744,8	4,7	0,86
2011	2.351,8	34,8	1,18
2012	2.076,6	-11,7	1,06
2013	2.317,9	11,6	1,20
2014	2.347,1	1,3	1,19

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

El creixement entre els anys 2003 i 2009 s'explica per unes previsions econòmiques favorables i per la sobreestimació de la bestreta en els anys 2008 i 2009. L'increment entre 2009-2014 es deu a l'aplicació dels nous percentatges de cessió a partir de l'any 2011 i als augments de tipus impositiu. Tanmateix, i de la mateixa manera que en el cas de l'IVA, l'augment de recursos derivats del canvi de tipus impositius es descompten del fons de suficiència global, de forma que no han representat cap increment de recursos per a la Generalitat. Pel que fa al 2013, l'augment es deu a la modificació de l'impost d'hidrocarburs, que va implicar la integració del tram estatal de l'antic impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs.

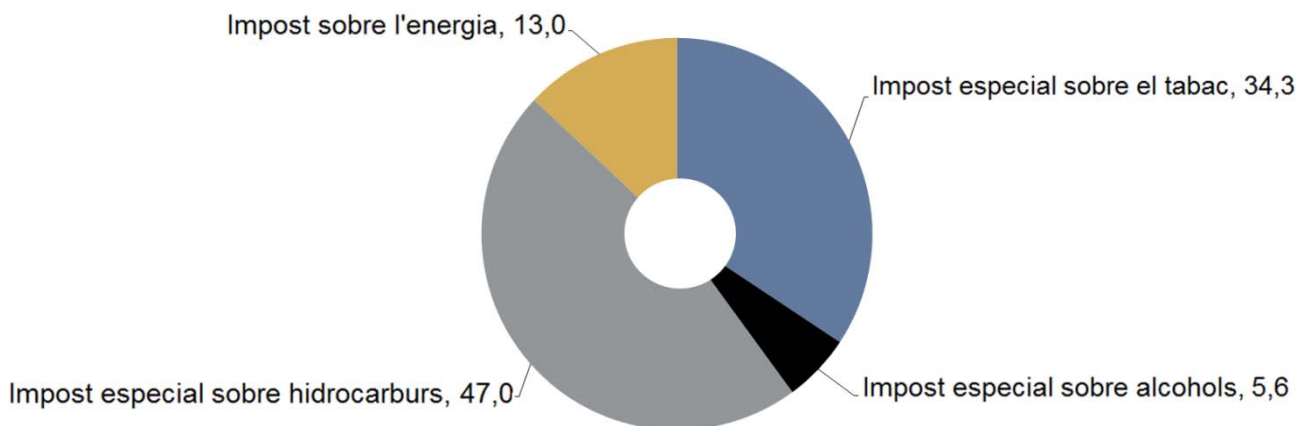
Gràfic 2.8. Evolució dels impostos especials (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Dins dels impostos especials el d'hidrocarburs és el que representa una import més elevada, en el període 2003-2014 ha suposat un 47 % del total d'impostos especials. L'impost especial sobre el tabac ha representat un 34,3 % del total i l'especial sobre alcohols el 5,6 %. L'impost sobre l'energia, cedit al 100 %, representa un 13 % del total d'impostos especials.

Gràfic 2.9. Distribució dels impostos especials (mitjana del període 2003-2014)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

2.1.2

Transferències

Les transferències estatals del model de finançament que es reben a través de bestretes són el fons de suficiència global i el fons de garantia dels serveis públics fonamentals. En el model de finançament anterior corresponien únicament al fons de suficiència.

En el model de finançament aprovat el 2009 es va acordar d'una banda incloure determinades transferències estatals dins del model de finançament, com per exemple les del finançament del cos de mossos d'esquadra i, de l'altra, aportar unes dotacions addicionals de recursos, que en els anys 2009 i 2010 es van instrumentar a través de transferències. Posteriorment es van incloure en l'import global de les bestretes.

Per aquest motiu les dades del període 2003-2009 inclouen aquestes transferències incloses en el model i les corresponents a les dotacions addicionals rebudes el 2009 i 2010.

Quadre 2.8. Transferències

	MEUR	% de variació	% sobre el PIB
2003	2.300,6	-	1,52
2004	2.452,9	6,6	1,51
2005	2.687,2	9,6	1,54
2006	3.075,8	14,5	1,62
2007	3.320,1	7,9	1,63
2008	3.453,7	4,0	1,65
2009	6.025,9	74,5	2,98
2010	6.116,4	1,5	3,01
2011	380,0	-93,8	0,19
2012	814,6	114,4	0,42
2013	90,8	-88,9	0,05
2014	-110,2	-221,4	-0,06

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

En conjunt, les transferències perden pes relatiu en el conjunt d'ingressos i les del 2014 arriben a ser negatives. Aquesta pèrdua de pes es deu al canvi en el model de finançament. Així, els increments en la cessió d'impostos vistos en els punts anteriors comporten una reducció de les transferències. D'altra banda, tal com s'ha dit abans, els augments de recaptació derivats de l'increment de tipus de l'IVA i dels impostos especials que han comportat un increment dels recursos d'aquests impostos, es veuen neutralitzats amb una reducció equivalent del fons de suficiència global. Al quadre 2.9 es mostra el detall d'aquestes transferències i la seva composició.

Quadre 2.9. Transferències (MEUR)

	Fons de suficiència global	Fons de garantia	Fons de suficiència	Resta ¹	Total
2003	0,0	0,0	2.013,9	286,7	2.300,6
2004	0,0	0,0	2.080,7	372,2	2.452,9
2005	0,0	0,0	2.263,2	424,0	2.687,2
2006	0,0	0,0	2.499,5	576,4	3.075,8
2007	0,0	0,0	2.690,7	629,3	3.320,1
2008	0,0	0,0	2.830,9	622,8	3.453,7
2009	0,0	0,0	2.738,2	3.287,6	6.025,9
2010	0,0	0,0	2.495,6	3.620,8	6.116,4
2011	1.840,1	-1.460,0	0,0	0,0	380,0
2012	1.753,2	-938,6	0,0	0,0	814,6
2013	809,2	-718,4	0,0	0,0	90,8
2014	638,1	-748,4	0,0	0,0	-110,2

¹ Corresponen al finançament de la policia i el fons sanitaris que s'integren al model de finançament a partir de l'any 2009 i als recursos addicionals rebuts els anys 2009 i 2010

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

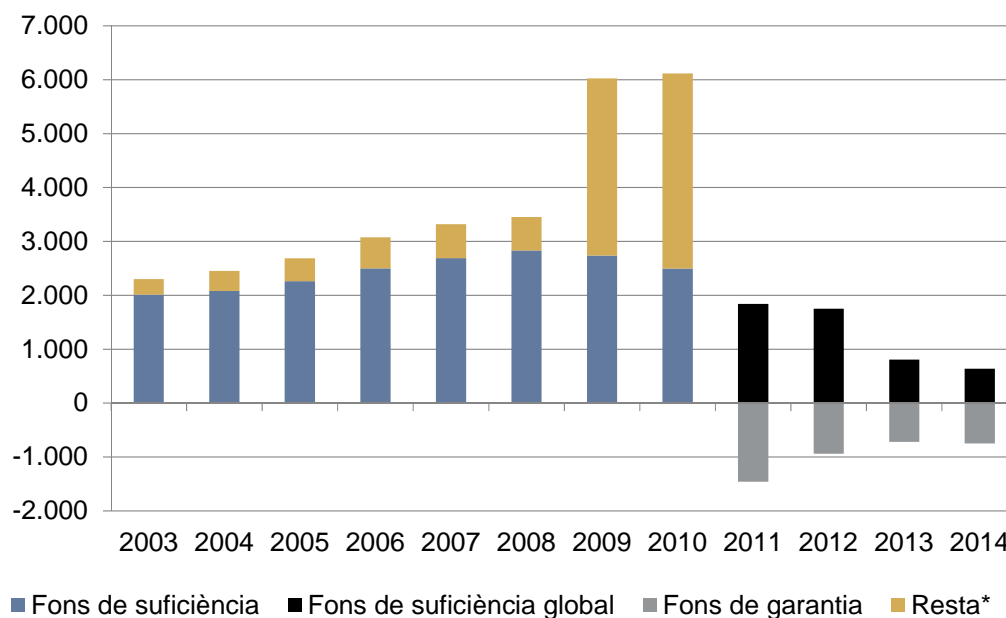
L'evolució anual evidencia que els anys 2009 i 2010 són anys de transició del vell al nou model de finançament, atès que la reforma es va aprovar al desembre del 2009 i, per tant, els pressupostos de l'any 2009 i 2010 es van elaborar amb els percentatges de cessió antics i els recursos addicionals es van aportar mitjançant transferències. Aquest fet explica el fort augment de transferències el 2009, el manteniment el 2010 i la notable reducció del 2011, any en què s'apliquen per primer cop els nous percentatges de cessió.

A partir de l'any 2011 les transferències ja no estan subjectes a cap alteració que n'invalidi la comparació. El fons de garantia és negatiu, fet que suposa una aportació de recursos al sistema de finançament. La seva evolució obeeix a les previsions fetes pel Ministeri sobre la base de les seves previsions pressupostàries. Per exemple, l'import elevat del fons de garantia del 2011 (-1.460 milions) canvia substancialment quan se'n fa la liquidació l'any 2013, atès que es redueix en 440 milions i queda en -1.020 milions. Aquest és un exemple de l'impacte del sistema de bestretes i liquidació al cap de dos anys.

Els fons de suficiència global presenta una evolució negativa, per la detracció dels ingressos derivats de l'augment de tipus en concepte d'IVA i d'impostos especials. Tal com s'ha indicat anteriorment, els augments de recaptació en IVA i impostos especials derivats d'increment del tipus impositiu no afecten els recursos de les comunitats autònomes, de manera que els augments obtinguts via la

cessió parcial a les comunitats autònomes d'aquests impostos del 50 % i 58 %, respectivament, es descompten del fons de suficiència de cada comunitat autònoma. Per a l'any 2014 els imports detrets del fons de suficiència global de Catalunya a causa dels augments de tipus de l'IVA i dels impostos especials s'estimen en 1.100 milions d'euros.

Gràfic 2.10. Evolució de les transferències per la via de les bestretes (MEUR)

* A l'efecte d'homogeneïtzació s'inclouen la policia i el fons sanitaris que s'integren al model de finançament a partir de l'any 2009, i els recursos addicionals rebuts els anys 2009 i 2010.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

2.1.3 Liquidacions del model de finançament

A grans trets, les liquidacions del model de finançament corresponen a la diferència entre les bestretes realitzades pel Ministeri en el moment $t-2$ i els recursos realment generats en aquell any. Amb el nou model de finançament i, a partir de l'any 2011, la liquidació inclou també el fons de competitivitat,⁶ atès que el Ministeri no en fa cap bestreta.

Cal assenyalar que en els anys 2009 i 2010 l'Estat va transferir a la Generalitat els recursos addicionals que proporcionava el model de finançament que s'havia aprovat el 2009, els quals incloïen els del fons de competitivitat, ja que era una dotació addicional de recursos derivada de l'acord de finançament. A partir de l'any 2011 l'Estat deixa

⁶ El fons de competitivitat forma part dels fons de convergència i té per objecte apropar els recursos de cada comunitat autònoma a la seva capacitat fiscal.

fer bestretes a compte del fons de competitivitat i els recursos d'aquest fons corresponents a l'any 2011 no s'ingressen fins a l'any 2013 quan es fa la liquidació del model de finançament, de manera que durant els anys 2011 i 2012 no es produeix cap ingrés del fons de competitivitat.

D'altra banda, també s'inclou en aquest apartat el retorn de les liquidacions negatives del model de finançament dels anys 2008 i 2009, que és gradual. Atenent el context econòmic d'aquests anys, es va aprovar que el retorn d'aquestes liquidacions negatives, que s'havia de fer, respectivament, el 2010 i 2011, es fes amb un any de retard i al llarg de cinc anys, termini que es va allargar posteriorment fins als 10 anys.⁷ Això explica que l'any 2010 no tingués lloc la liquidació de l'any 2008 i que la liquidació de l'any 2011 fos el retorn de la cinquena part de la liquidació de l'exercici 2008 (138 milions).

Quadre 2.10. Liquidacions

	MEUR	% de variació	% sobre el PIB
2003	142,1	-	0,09
2004	378,3	166,2	0,23
2005	517,4	36,8	0,30
2006	698,1	34,9	0,37
2007	865,6	24,0	0,43
2008	1.101,8	27,3	0,53
2009	816,6	-25,9	0,40
2010	0,0	-100,0	0,00
2011	-138,1	-	-0,07
2012	613,4	-544,1	0,31
2013	548,0	-10,7	0,28
2014	343,2	-37,4	0,17

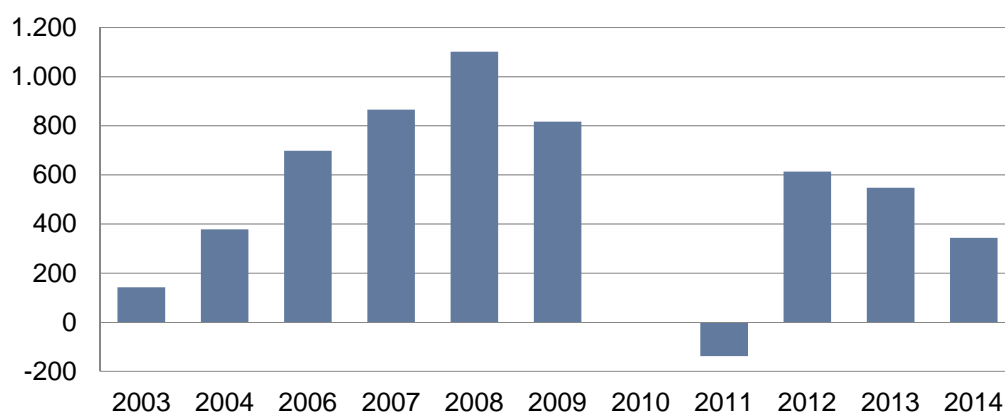
Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Per precisar les quanties corresponents a la liquidació del model de finançament, es presenten quadres separats per als conceptes següents:

- liquidació de la cessió d'impostos,
- liquidació de les transferències,
- liquidació del fons de competitivitat i
- retorn de les liquidacions negatives del model de finançament dels anys 2008 i 2009.

⁷ L'any 2015 serà el primer en què el retorn es farà en 20 anys (124 milions).

Gràfic 2.11. Liquidacions (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Al quadre 2.11 es mostra el resultat de les liquidacions dels diferents impostos. Els anys 2010 i 2011 no hi consten imports perquè corresponen a les liquidacions negatives dels anys 2008 i 2009, que com s'ha indicat anteriorment es retornen a l'Estat de manera gradual. Tampoc hi consta cap dada l'any 2012, perquè la liquidació del 2010 s'ha imputat a les transferències atès que en aquest any les bestretes es van fer segons el model de finançament anterior, és a dir, amb els percentatges de cessió anteriors, els quals es van regularitzar en la liquidació que es va fer efectiva el 2012. Per millorar la seva comprensió aquesta liquidació s'ha inclòs en l'apartat de les transferències.

Quadre 2.11. Liquidació de la cessió d'impostos

	Tram autonòmic de l'IRPF	IVA	Impostos especials	Total d'impostos	% sobre el total de liquidacions
2003	0,0	0,0	0,0	0,0	-
2004	366,4	0,0	11,9	378,3	100,0
2005	384,4	67,0	22,3	473,8	91,6
2006	453,9	186,1	20,7	660,7	94,6
2007	598,7	169,0	-30,9	736,8	85,1
2008	782,8	240,7	-115,0	908,5	82,5
2009	853,2	-254,2	11,5	610,5	74,8
2010	0,0	0,0	0,0	0,0	-
2011	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2012	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2013	-307,9	196,0	-148,1	-260,0	-47,4
2014	-104,8	401,1	40,7	336,9	98,2

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Les liquidacions en impostos cedits parcials són positives en tots els anys, excepte l'any 2013 (liquidació del 2011), fet que indica que les bestretes que ha transferit l'Estat anualment han estat sempre inferiors a l'import efectivament liquidat. Aquests imports s'expliquen també perquè les bestretes corresponen al 98 % de la previsió inicial. Les liquidacions del tram autonòmic de l'IRPF són positives fins a l'any 2009, mentre que a partir del 2013 són negatives i d'un import molt menor, malgrat que el percentatge de cessió era en el primer període del 33 % i en els darrers anys és del 50 %.

Al quadre 2.12 es mostren els imports de les liquidacions de les transferències. Com es pot observar els primers anys del període analitzat les liquidacions corresponen al fons de suficiència, i, en els darrers anys als fons del model de finançament actual: fons de suficiència global, fons de garantia i fons de competitivitat. L'import de l'any 2012 que, tal com s'ha dit, correspon a la liquidació del 2010, sense distingir els diferents conceptes, ja que les bestretes es van fer segons el model anterior i la liquidació, segons l'actual. Aquest import s'explica per dues raons: pel mateix resultat de comparar les bestretes amb els recursos definitius i per la incorporació de la dotació addicional acordada en el model de finançament.

Quadre 2.12. Liquidacions de les transferències

	Fons de Suficiència	Fons de suficiència global	Fons de garantia	Recursos addicionals	Total transferències	% sobre el total de liquidacions
2003	142,1	0,0	0,0	0,0	142,1	100,0
2004	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2005	43,7	0,0	0,0	0,0	43,7	8,4
2006	37,4	0,0	0,0	0,0	37,4	5,4
2007	128,8	0,0	0,0	0,0	128,8	14,9
2008	193,3	0,0	0,0	0,0	193,3	17,5
2009	206,0	0,0	0,0	0,0	206,0	25,2
2010	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
2011	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2012	0,0	0,0	0,0	916,5	916,5	149,4
2013	0,0	-158,2	440,1	0,0	281,8	51,4
2014	0,0	-283,4	-19,9	0,0	-303,3	-88,4

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Pel que fa al fons de competitivitat, tal com s'ha indicat al principi, els anys 2009 i 2010 l'Estat va aportar unes dotacions addicionals a compte de l'augment de recursos que aportava el model de finançament, dotacions addicionals que incloïen el fons de competitivitat. Cal advertir que aquestes dotacions addicionals no distingien entre fons de competitivitat i resta de recursos addicionals.

En canvi, a partir del 2011 l'Estat va deixar de fer bestretes a compte d'aquest fons, i no va ser fins al moment de la liquidació d'aquest exercici, és a dir, el 2013 que no es van rebre els recursos del fons de competitivitat. Al quadre següent es mostren els imports, liquidats el 2013 i 2014 que corresponen al fons de competitivitat del 2011 i 2012, respectivament.

Quadre 2.13. Liquidació del fons de competitivitat

2013	835,8
2014	612,6

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

El darrer concepte inclòs en aquest apartat és el retorn de les liquidacions negatives del model de finançament dels anys 2008 i 2009. L'import de l'any 2011 correspon a la cinquena part de la liquidació del 2008, i els imports dels anys 2012 i 2013 corresponen a la desena part de les liquidacions dels anys 2008 i 2009.

Quadre 2.14. Retorn de les liquidacions negatives del model de finançament dels anys 2008 i 2009

2011	-138
2012	-303
2013	-303
2014	-303

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

2.2

Tributs cedits totalment

El conjunt dels tributs cedits al 100 % comprenen un conjunt d'impostos la recaptació del quals està totalment cedida a les comunitats autònomes. Sobre aquests tributs les comunitats autònomes tenen competències normatives en alguns elements com el tipus impositiu, les bonificacions i les exempcions, dins d'uns límits establerts per la normativa de l'Estat.

Els impostos cedits són l'impost sobre successions i donacions, l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats i la taxa sobre el joc, gestionats per l'Agència Tributària de Catalunya (exceptuant la taxa sobre el joc en línia), l'impost sobre el patrimoni, l'impost sobre determinats mitjans de transport i l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs, gestionats per l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Pel tipus de fets que graven (consums i béns patrimonials), els tributs cedits han presentat un comportament especialment sensible al cycle econòmic. En el període 2003-2006, aquests tributs cedits van liderar l'expansió dels ingressos i es van incrementar en 2.458 milions, import que representa una taxa interanual de creixement en aquests 3 anys del 19,5 %. Aquest augment explica més d'una tercera part (un 36 %) de l'increment total dels ingressos no financers de la Generalitat. Com a conseqüència, els tributs cedits totalment van guanyar pes sobre el total i van passar del 23,8 % dels ingressos no financers al 28,7 %. Tal com es veurà més endavant, els tributs que van liderar el creixement van ser els vinculats al mercat immobiliari: l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.

A causa de la seva relació directa amb el cycle econòmic, els tributs cedits van començar a descendir abans que la resta d'ingressos i ho han fet amb més intensitat. En els primers anys de la crisi, entre el 2006 i el 2009, els tributs cedits van perdre 2.874 milions, import que va representar una disminució interanual del 19,8 % i va situar aquests impostos al mateix nivell que l'any 2003. El 85 % d'aquesta davallada correspon a la caiguda dels dos impostos vinculats a les transaccions immobiliàries: l'impost sobre transmissions patrimonials i l'impost sobre actes jurídics documentats. Cal tenir en compte també l'important efecte de la suspensió temporal, per part de l'Estat, de l'obligació de declarar l'impost sobre el patrimoni l'any 2009 i els dos anys posteriors.

Quadre. 2.15. Ingressos dels tributs cedits. Drets liquidats

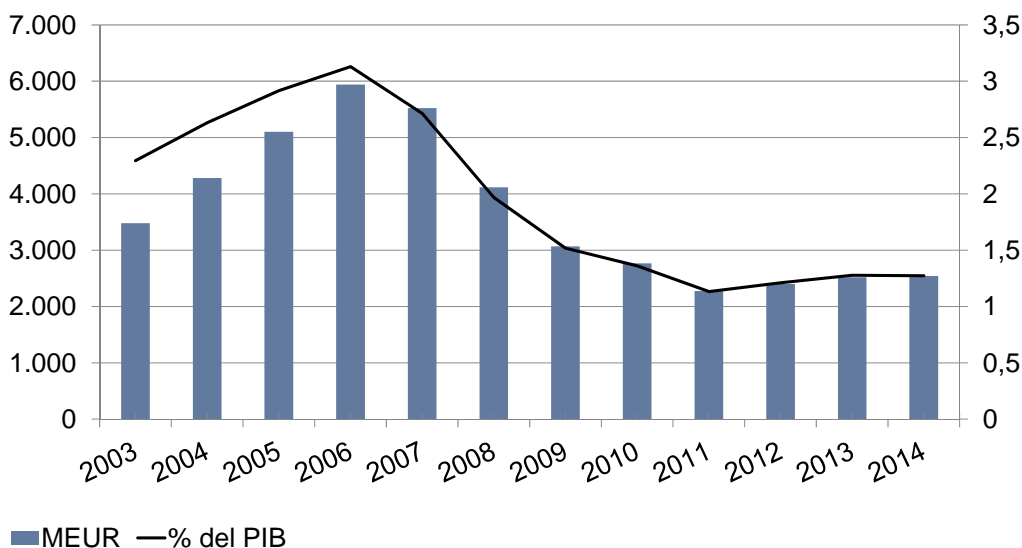
	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	3.481,68	-	-	2,30
2004	4.281,61	800	23,0	2,63
2005	5.103,42	822	19,2	2,92
2006	5.939,43	836	16,4	3,13
2007	5.523,27	-416	-7,0	2,72
2008	4.114,78	-1.408	-25,5	1,97
2009	3.065,32	-1.049	-25,5	1,52
2010	2.765,99	-299	-9,8	1,36
2011	2.274,71	-491	-17,8	1,13
2012	2.400,46	126	5,5	1,21
2013	2.520,46	120	5,0	1,28
2014	2.543,84	23	0,9	1,27

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Entre el 2009 i el 2014, els tributs cedits estableixen la seva caiguda per efecte de la suavització del descens de rendes i com a conseqüència de mesures de consolidació fiscal adoptades per la Generalitat. Els tributs cedits totalment liquidats el 2014 tenen un import de 2.544 milions i representen un 12,7 % del total, un percentatge que està per sota del de l'any 2003. Per tal d'avaluar la pèrdua de recursos es pot afirmar que els tributs cedits el 2014 van ser un 57,2 % inferiors al 2006, any que registra el màxim ingrés per aquests impostos (5.939 milions).

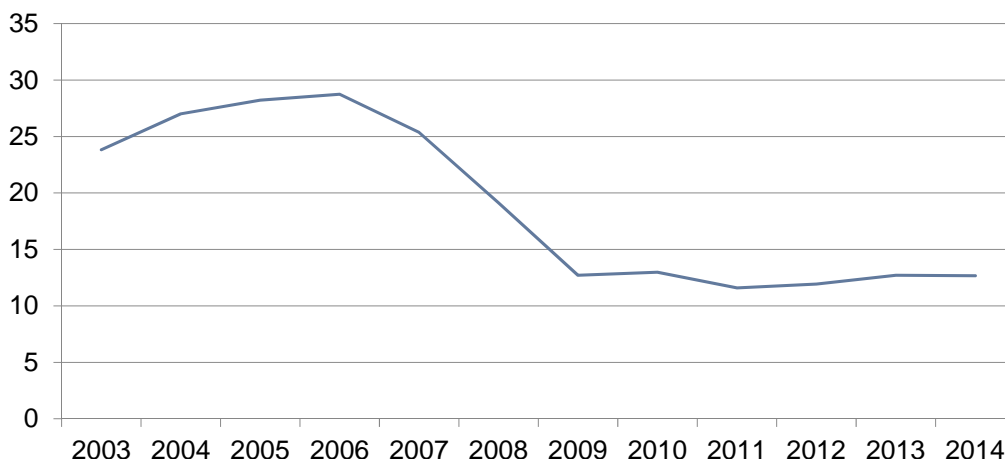
Cal assenyalar que malgrat que no s'ha inclòs en l'enumeració dels tributs cedits a les comunitats autònomes que estableix la llei orgànica de finançament de les comunitats autònomes (LOFCA), a l'any 2014 aquests tributs inclouen els drets liquidats corresponents a l'impost estatal sobre els dipòsits bancaris ingressats en aquest exercici (2,76 milions). Aquest impost va ser creat per l'Estat el 2012 amb un tipus impositiu zero. No obstant això, l'any següent es va modificar i es va aprovar un tipus del 0,03 % vigent a partir de l'1 de gener del 2014. A la vegada, es va establir que el rendiment d'aquest impost se cediria a les comunitats autònomes i que quan es revisés l'actual model de finançament aquest impost passaria a considerar-se un dels tributs cedits totalment. A l'apartat corresponent a les mesures d'ingressos s'exposa amb més detall la situació d'aquest impost.

Gràfic. 2.12. Ingressos dels tributs cedits. Drets liquidats.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Gràfic. 2.13. Percentatge dels tributs cedits en els ingressos no financers totals (no inclou la PIE ni el FEAGA)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

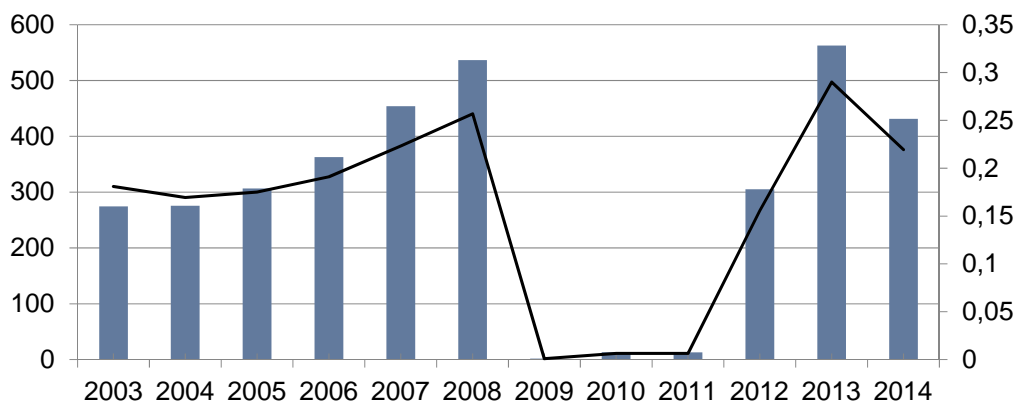
2.2.1

Impost sobre el patrimoni

L'impost sobre el patrimoni és un impost que grava el patrimoni net de les persones físiques, entès com el conjunt de béns i drets de contingut econòmic dels quals són titulars, amb deducció de les càrregues i gravàmens que disminueixin el valor d'aquests béns, així com dels deutes i les obligacions personals de les quals hagin de respondre.

Entre el 2003 i el 2008 es produeix un augment continuat i intens dels ingressos de l'impost sobre el patrimoni: els ingressos liquidats el 2008 pràcticament doblen els del 2003. Aquest creixement s'explica per la revaloració dels actius durant la bombolla financera i immobiliària. Les estadístiques de l'impost indiquen que el valor del patrimoni declarat corresponent a l'exercici 2007 —i ingressat el 2008— va ser el 58,6 % superior al del 2003.

Gràfic 2.14. Impost sobre el patrimoni. Drets liquidats (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

L'Estat va decidir bonificar el 100 % de la quota íntegra d'aquest impost amb la Llei 4/2008, de 23 de desembre justificant aquesta mesura pel fet que l'impost no podia aconseguir la capacitat recaptatòria i la justícia redistributiva que perseguia, ja que els grans patrimonis compten amb instruments jurídics que els permeten eludir el seu pagament. Això va comportar que, a partir del 2009, les comunitats autònomes deixessin d'ingressar els rendiments de l'impost sobre el patrimoni, i per compensar aquesta pèrdua d'ingressos, l'Estat va establir una transferència a les comunitats autònomes, que en el cas de la Generalitat és de 537 milions d'euros, import equivalent a la xifra ingressada el darrer any de vigència d'aquest impost (2008).

Quadre. 2.16. Impost sobre el patrimoni. Drets liquidats

	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	275			0,18
2004	276	1	0,4	0,17
2005	307	31	11,3	0,18
2006	363	56	18,4	0,19
2007	454	91	25,1	0,22
2008	537	83	18,2	0,26
2009	2	-535	-99,7	0,00
2010	13	11	619,8	0,01
2011	13	0	-1,2	0,01
2012	305	292	2.249,8	0,16
2013	563	258	84,5	0,29
2014	431	-131	-23,4	0,22

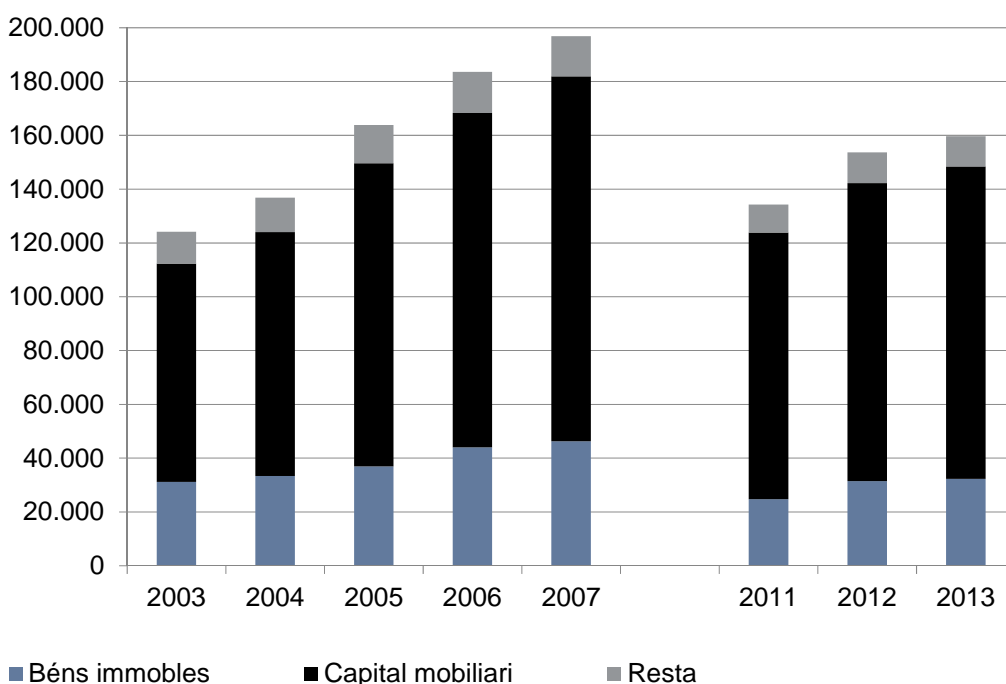
Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

El 2011, la situació negativa de les finances públiques i les tensions financeres van motivar que l'Estat restablís l'impost sobre el patrimoni. La recuperació no és definitiva sinó que es renova periòdicament mitjançant les pròrrogues incloses en les lleis de pressupostos. La normativa estatal estableix un mínim exempt de 700.000 EUR, mentre que en l'anterior estructura de l'impost l'establia en uns 108.000 EUR. La Generalitat, en virtut de la seva capacitat normativa, va modificar el mínim exempt (reducció del mínim exempt fins als 500.000 EUR) i va incrementar el tipus, per tal d'augmentar els ingressos. Amb tot, la nova estructura de l'impost sobre el patrimoni té una capacitat recaptatòria inferior que l'anterior. Comparant l'any 2012 amb el 2007, el nombre de declarants s'ha reduït un 74,2 % (els declarants actuals són els que tenen un patrimoni declarat més elevat), la base liquidable un 37,1 %, i la quota un 19 %.

D'altra banda, l'any 2012, l'Estat va establir una declaració tributària especial per tal de regular rendes no declarades, fet que va comportar l'aflorament de patrimoni de les persones que van presentar les declaracions complementàries acollides. Com a conseqüència d'això, l'impost sobre el patrimoni l'exercici 2013 presenta un repunt extraordinari. L'altre factor que va generar aquest increment de la recaptació l'any 2013 va les modificacions introduïdes per la Generalitat explicades al paràgraf anterior.

El 2014 l'impost sobre el patrimoni va ingressar 348 milions. Aquest any, va representar un 2,48 % dels ingressos impositius, un 2,19 % dels ingressos no financers i un 0,22 % del PIB.

Gràfic 2.15. Patrimoni declarat (MEUR)

Font: AEAT.

2.2.2

Impost sobre successions i donacions

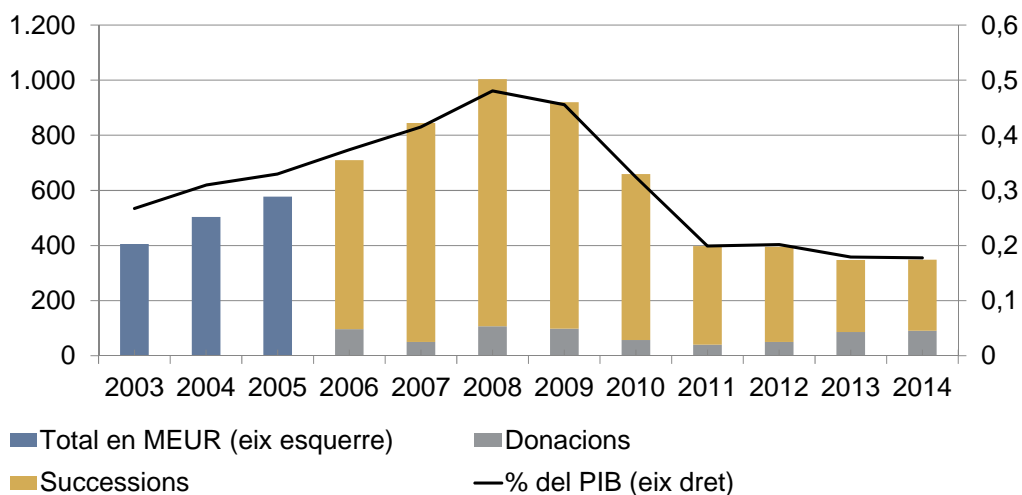
L'impost sobre successions i donacions és un impost que grava l'adquisició de béns i drets per herència, llegat o qualsevol altre títol successori o per donació o qualsevol altre negoci jurídic a títol gratuït i entre persones vives i la percepció de quantitats pels beneficiaris de contractes d'assegurances sobre la vida, quan el contractant sigui persona distinta de la persona beneficiària.

El 2008, l'impost sobre successions i donacions va tenir el màxim del nivell de recaptació, amb 1.004 milions d'euros, un 0,48 % PIB. Van representar el 4,67 % dels ingressos no financers. La normativa era bàsicament l'estatal.

Els ingressos d'aquest impost va començar a descendir el 2009 per efecte de la pèrdua de valor dels actius i per un increment dels ajornaments i les renunciacions, com a conseqüència de la crisi. Els anys posteriors, les mesures que rebaixen la pressió fiscal van fer reduir intensament els ingressos.

Les primeres mesures establertes en la normativa autonòmica buscaven rebaixar aquest impost en diferents intensitats. El 2007, es va reduir el tipus de l'impost de donacions per als grups de parentiu I i II. Posteriorment, es van fer dues reformes de la modalitat de successions que preveien una entrada en vigor progressiva de les mesures (el 25 % el primer mig any, i el 62,5 % l'any posterior). D'una banda, el 2009 es van augmentar les reduccions personals, es va introduir una reducció addicional, i es van suprimir els coeficients reductors per patrimoni preexistent substituint-los per uns coeficients en funció dels grups de parentiu. D'altra banda, el 2010, es van incrementar les reduccions i van disminuir els tipus. L'any 2011, el Govern de la Generalitat decideix avançar l'entrada en vigor de les mesures i introdueix una bonificació del 99 % a la quota per als grups de parentiu I i II, eliminant així pràcticament l'impost.

Gràfic.2.16. Impost sobre successions i donacions. Drets liquidats

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

El 2014 la Generalitat fa un canvi en aquesta trajectòria i va recuperar l'impost de successions suprimint la bonificació, excepte en el cas dels cònjuges, establint bonificacions progressives i suprimint la reducció addicional.

Quadre 2.17. Impost sobre successions i donacions. Drets liquidats

	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	405	-	-	0,27
2004	504	99	24,3	0,31
2005	577	73	14,5	0,33
2006	710	133	23,0	0,37
2007	844	134	19,0	0,42
2008	1.004	160	18,9	0,48
2009	920	-84	-8,4	0,46
2010	659	-261	-28,4	0,32
2011	398	-261	-39,6	0,20
2012	395	-3	-0,7	0,20
2013	347	-48	-12,2	0,18
2014	349	2	0,5	0,18

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Malgrat les darreres reformes que revertien part de les rebaixes fiscals establertes des del 2007, la nova estructura de l'impost sobre successions i donacions té menys poder recaptatori que abans d'iniciar-se les successives reformes. El 2014, la liquidació va ser de 349 milions d'euros, un 2,01 % dels ingressos impositius i un 1,77 % dels ingressos no financers.

2.2.3

Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats

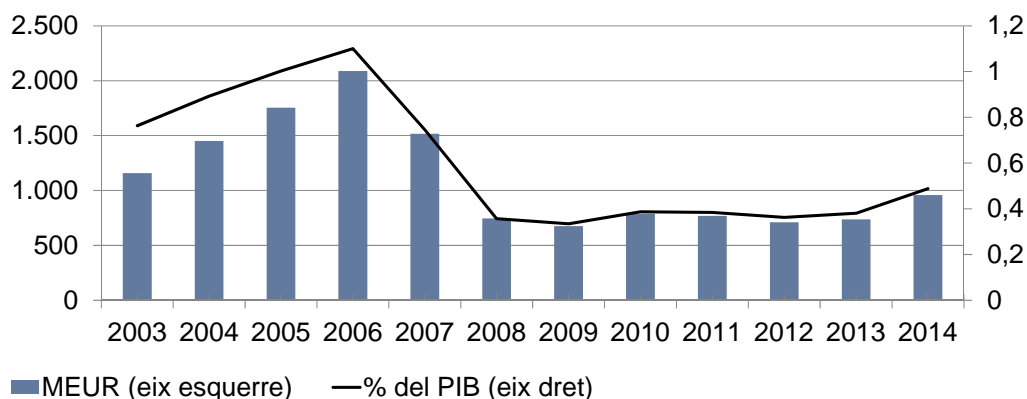
L'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats té les tres modalitats següents:

- Transmissions patrimonials oneroses, que grava, entre altres, les compravendes d'habitatges usats, les compravendes de vehicles usats, determinats préstecs, les fiances, els arrendaments i les concessions administratives, llevat que aquestes tinguin per objecte la cessió del dret a utilitzar infraestructures ferroviàries o immobles o instal·lacions en ports i aeroports.
- Actes jurídics documentats, que grava determinats documents notariais, mercantils i administratius
- Operacions societàries, que inclouen les operacions de constitució de societats, l'augment i disminució del seu capital social i la dissolució de societats.

Impost sobre transmissions patrimonials

La modalitat de transmissions patrimonials oneroses va créixer amb intensitat durant el període d'expansió econòmica per la revaloració important del mercat immobiliari. L'esclat de la crisi immobiliària dels anys 2007 i 2008 va provocar una caiguda en picat de la recaptació. Posteriorment s'ha mantingut a un nivell baix, amb certa recuperació els anys 2010, 2013 i 2014. El 2012 la recaptació va presentar una lleugera recaiguda.

Gràfic 2.17. Impost sobre transmissions patrimonials. Drets liquidats

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE

Les modificacions de la normativa autonòmica de l'impost de transmissions patrimonials han anat encaminades a incrementar la recaptació, augmentant el tipus impositiu diverses vegades. El 2010, es va establir un increment del 7 % al 8 % en la modalitat d'immobles (i del 4 % al 5 % per als mitjans de transport), paral·lel a la pujada de l'IVA que havia fet l'Estat per les vendes d'immobles nous. L'any 2013, es va establir una nova pujada del tipus dels immobles fins al 10 %, també en consonància amb l'augment de l'IVA. El 2014, es va incloure un nou gravamen als arrendaments (del 0,3 % el 2014 i del 0,5 % el 2015). Aquestes mesures han aconseguit aturar el descens de la recaptació compensant l'evolució negativa del mercat immobiliari.

El 2014, aquest impost recapta 959 milions, 1.130 milions menys que el 2006, que va ser l'any amb una recaptació més elevada. Representa un 5,52 % dels ingressos impositius i un 4,87 % dels ingressos no financers.

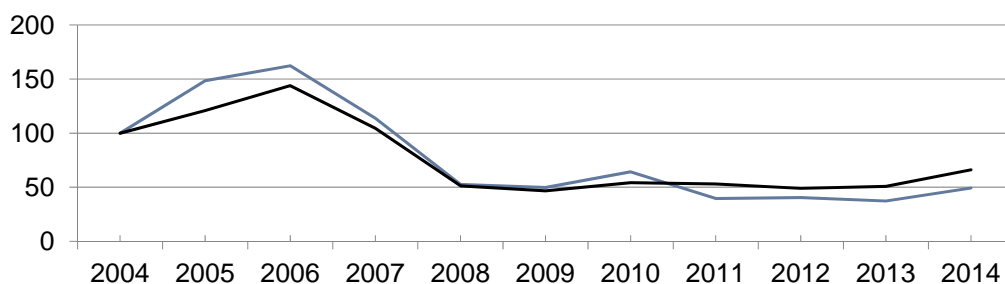
L'evolució d'aquest impost està totalment vinculada a la compravenda d'habitatges. Segons les dades del Ministeri de Foment, el valor de les transaccions immobiliàries d'habitatge lliure de segona mà —que són les que tributen per transmissions patrimonials oneroses—, es va incrementar el 62 % entre el 2004 i el 2006 i, posteriorment, entre el 2006 i el 2013, va disminuir un 77 %. El 2014 va presentar un creixement interanual del 20 % i es va situar a un nivell del 45 % de l'import del 2004.

Quadre.2.18. Impost sobre transmissions patrimonials. Drets liquidats

	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	1.157	-	-	0,76
2004	1.452	295	25,5	0,89
2005	1.755	303	20,9	1,00
2006	2.089	334	19,0	1,10
2007	1.517	-572	-27,4	0,75
2008	746	-771	-50,8	0,36
2009	676	-70	-9,3	0,33
2010	787	111	16,4	0,39
2011	769	-18	-2,3	0,38
2012	711	-58	-7,6	0,36
2013	738	27	3,8	0,38
2014	959	221	30,0	0,49

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Gràfic 2.18. Valor de les transaccions immobiliàries d'habitatge lliure de segona mà. Drets liquidats

— Valor de les transaccions immobiliàries de segona mà
— Drets liquidats per l'ITP

Font: Ministeri de Foment i Departament d'Economia i Coneixement

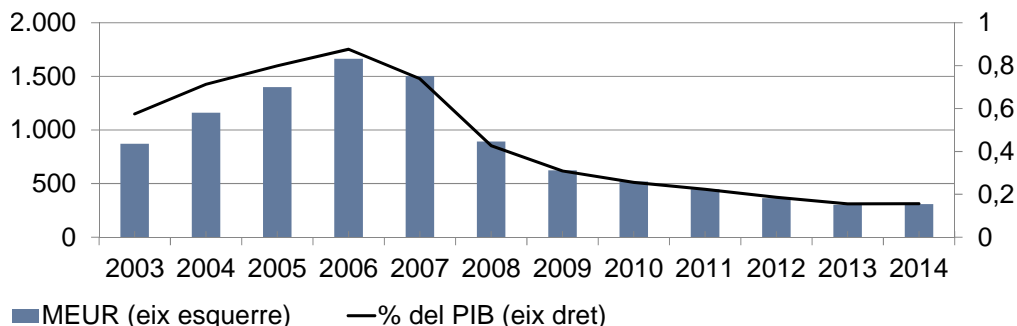
Al gràfic anterior es mostra l'evolució comparativa entre l'impost de transmissions patrimonials i el valor de les transaccions d'habitatges de segona mà, on es fa palesa la mateixa tendència: els primers anys de boom immobiliari, la davallada a partir de l'any 2007 i l'estabilització en els darrers anys.

Impost sobre actes jurídics documentats

La modalitat d'actes jurídics documentats presenta una evolució similar a la de transmissions patrimonials oneroses. Fins al 2006 presenta increments importants. El descens s'inicia més tard que l'impost de transmissions, amb una forta caiguda l'any 2008, i un posterior descens més gradual. El 2014 experimenta una lleugera recuperació, com a efecte de les mesures normatives d'augment dels tipus impositius i d'un cert repunt del mercat.

Les modificacions de la normativa autonòmica també han incrementat el tipus impositiu diverses vegades. El 2010, es va establir un increment de l'1 % a l'1,2 %. L'any 2012, es va incrementar el tipus fins a l'1,5 %. L'impacte estimat de les mesures és de 40 milions l'any 2012, 58,9 milions el 2013 i 61,6 el 2014.

Gràfic 2.19. Impost sobre actes jurídics documentats. Drets liquidats

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Quadre 2.19. Impost sobre actes jurídics documentats. Drets liquidats

	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	872	-	-	0,57
2004	1.161	289	33,2	0,71
2005	1.399	239	20,6	0,80
2006	1.664	264	18,9	0,88
2007	1.503	-161	-9,7	0,74
2008	892	-610	-40,6	0,43
2009	625	-268	-30,0	0,31
2010	520	-105	-16,8	0,26
2011	448	-72	-13,8	0,22
2012	365	-83	-18,5	0,19
2013	302	-63	-17,3	0,16
2014	308	6	2,1	0,16

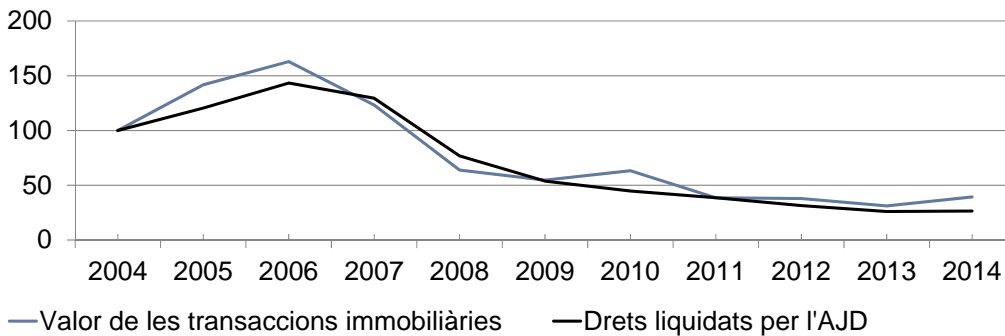
Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Els augments de tipus no han suposat un increment dels ingressos destacable, a causa del comportament negatiu del mercat immobiliari, però han aconseguit aturar la caiguda.

El 2014, aquest impost recapta 308 milions, 1.355 milions menys que el 2006, que va ser l'any amb més volum recaptat. En aquest darrer any analitzat, representa un 1,77 % dels ingressos impositius i un 1,5 % dels ingressos no financers.

Segons les dades del Ministeri de Foment, del 2004 al 2006, el valor de les transaccions d'habitatge lliure total (nou i de segona mà) es va incrementar el 63 %. En el període 2006-2013, el valor ha disminuït el 80,9 %. El 2014 presenta una recuperació, però a un nivell molt més baix que abans de la crisi.

Gràfic.2.20. Valor de les transaccions immobiliàries d'habitatge lliure total. Drets liquidats

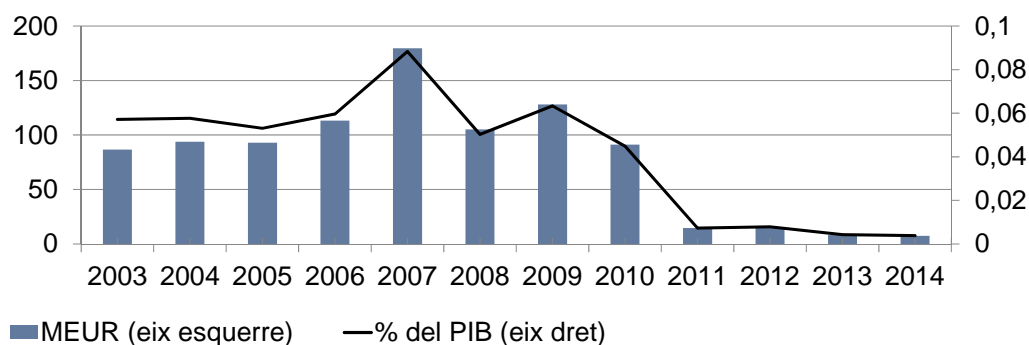
Font: Ministeri de Foment.

Impost sobre operacions societàries

L'any 2007, l'impost per operacions societàries va recaptar 180 milions d'euros, i els anys posteriors la crisi en va fer disminuir els ingressos. El 2010 la recaptació va ser de 91 milions. A partir del 2011, pràcticament desapareix.

L'any 2011, l'Estat va establir la pràctica eliminació de l'impost sobre operacions societàries mitjançant una exoneració generalitzada de les operacions de creació, capitalització i manteniment d'empreses. Cal assenyalar que l'Estat no ha compensat aquesta caiguda de la recaptació, malgrat que en compliment del principi de lleialtat institucional l'Estat hauria de compensar per la caiguda d'aquest impost a conseqüència de la modificació de la normativa estatal.

Gràfic 2.21. Impost sobre operacions societàries. Drets liquidats

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Quadre.2.20. Impost sobre operacions societàries. Drets liquidats

	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	87	-	-	0,06
2004	94	7	8,2	0,06
2005	93	-1	-1,1	0,05
2006	113	20	21,9	0,06
2007	180	66	58,7	0,09
2008	105	-75	-41,5	0,05
2009	128	23	21,9	0,06
2010	91	-37	-28,7	0,04
2011	15	-77	-83,9	0,01
2012	15	1	5,0	0,01
2013	8	-7	-46,5	0,00
2014	7	-1	-10,2	0,00

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

2.2.4

Impost sobre determinats mitjans de transport

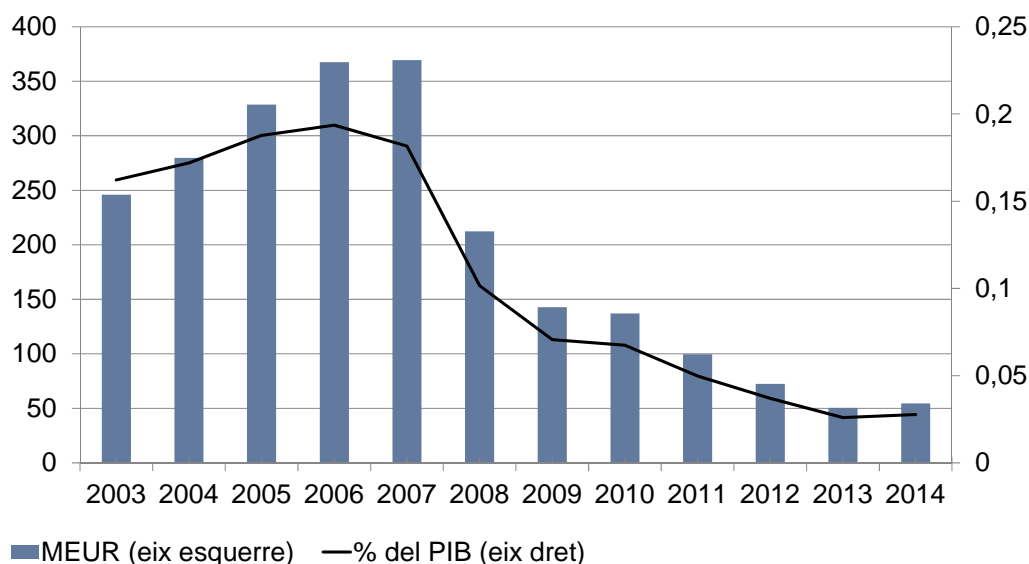
L'impost sobre determinats mitjans de transport grava la primera matriculació de vehicles, embarcacions i aeronaus.

L'evolució en el període 2003-2007 va ser positiva i, a partir del 2008 experimenta una davallada important com a conseqüència de dos fets.

D'una banda, l'any 2008, l'Estat va modificar la normativa de l'impost sobre determinats mitjans de transport per a adoptar criteris mediambientals. La reestructuració va establir un tipus en funció de les emissions del CO₂/km dels vehicles, establint un tram amb un tipus del 0 % i una escala de trams amb tipus inferiors als vehicles menys contaminants i un increment de tipus als més contaminants. El mercat de vehicles va modificar el seu comportament adaptant-se a la nova configuració de l'impost, desplaçant la fabricació i vendes d'automòbils cap a les franges inferiors en emissions de CO₂

D'altra banda, la davallada d'aquest impost s'explica per la caiguda de les vendes per la crisi econòmica. El nombre de vehicles matriculats va caure en el període 2007-2012. A partir del 2013 l'evolució és positiva, però malgrat això, la quota impositiva mitjana es redueix a causa del fet que els vehicles matriculats tributen menys que abans. L'adaptació

Gràfic. 2.22. Impost sobre determinats mitjans de transport. Drets liquidats

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

de la indústria automobilística a la nova configuració de l'impost fa que es vinguin vehicles menys contaminants, que tributen menys, com a conseqüència, les emissions mitjanes passen de 155 g/km el 2008 a 122 g/km el 2014, i els vehicles amb cilindrada menor incrementen el seu pes en el total. La quota mitjana el 2007 era de 1.505 EUR per vehicle, i el 2014 és de 430 EUR.

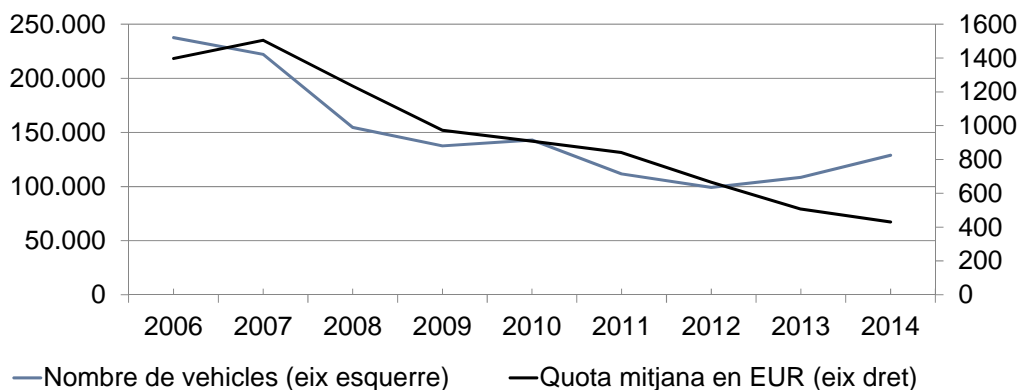
El 2010, la Generalitat va introduir una modificació en la normativa autonòmica incrementant el tipus dels epígrafs quart i novè, corresponents als vehicles més contaminants, del 14,75 % al 16 %.

Quadre. 2.21. Impost sobre determinats mitjans de transport. Drets liquidats

Anada	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	246	-	-	0,16
2004	280	33,8	13,8	0,17
2005	329	48,8	17,4	0,19
2006	368	39,0	11,9	0,19
2007	369	1,8	0,5	0,18
2008	212	-157,0	-42,5	0,10
2009	143	-69,6	-32,8	0,07
2010	137	-5,6	-3,9	0,07
2011	100	-37,5	-27,3	0,05
2012	72	-27,1	-27,2	0,04
2013	50	-22,1	-30,5	0,03
2014	55	4,1	8,2	0,03

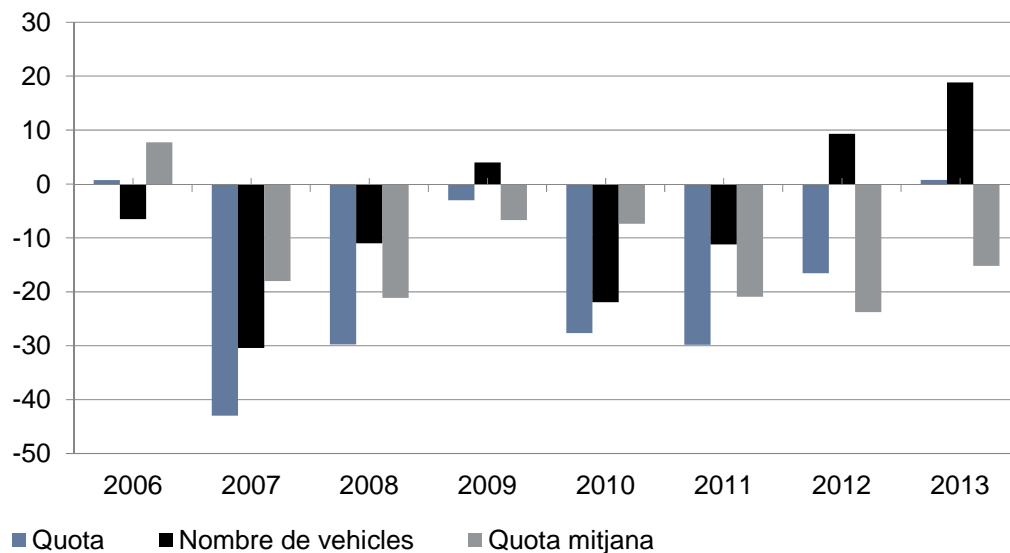
Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Gràfic. 2.23. Nombre de vehicles matriculats i quota tributària mitjana

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Gràfic. 2.24. Nombre de vehicles matriculats i quotes tributàries total i mitjana (% de variació)

Font: AEAT.

El 2014, aquest impost va ingressar 55 milions d'euros, 315 milions menys que el 2007 i representa un 0,31 % dels ingressos impositius i un 0,28 % dels ingressos no financers.

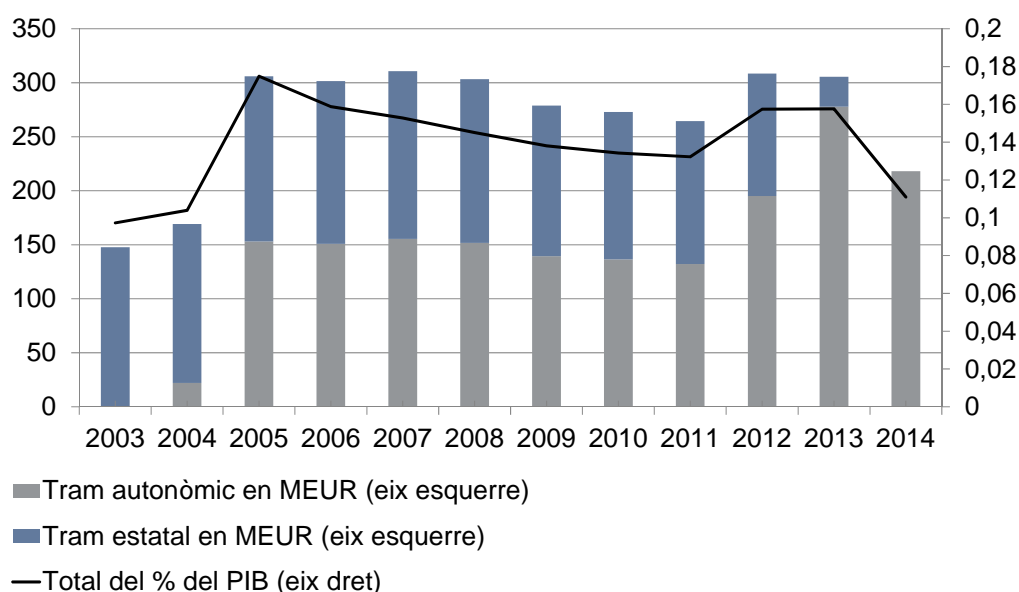
2.2.5

Impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs i tram autonòmic de l'impost especial sobre hidrocarburs

L'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs grava la venda, en la fase minorista i l'autoconsum de determinats productes hidrocarburs líquids (gasoil, gasolines, fuel o querosè).

Aquest impost té un tram estatal i un tram autonòmic que decideix cada comunitat autònoma. L'any 2013, el tram estatal d'aquest impost es va integrar dins de l'impost especial sobre hidrocarburs, que passa a tenir tres trams: el tram general estatal, el tram general especial i el tram autonòmic. Aquests dos darrers són els equivalents a l'antic impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs, el tram estatal del qual queda integrat a la bestreta d'aquell impost.⁸

Gràfic.2.25. Impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs i tram autonòmic de l'impost especial sobre hidrocarburs. Drets liquidats

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Considerant únicament el tram autonòmic, la recaptació passa de 155,4 milions el 2007 a 218,1 milions el 2014. L'efecte de la pujada del tipus impositiu explica un increment de 81,7 milions el 2012, de 119,6 % el 2013 i de 109,6 milions el 2014. El 2013 és l'any amb una recaptació més elevada, i el 2014 cau per l'inici de les devolucions de gasoil professional.

La Generalitat ha fet ús de la normativa autonòmica establint el tipus impositiu en l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs. El mes d'abril del 2012, es van duplicar la tributació sobre les gasolines i el gasoil d'ús general, i es va passar de 24 EUR/1.000l a 48 EUR/1.000l. En reformes menors, el 2014, es van introduir les tributacions sobre el fuel (2 EUR/tona) i al querosè (48 EUR/1.000l) i l'Estat va eliminar l'exempció de biocombustibles el 2013.

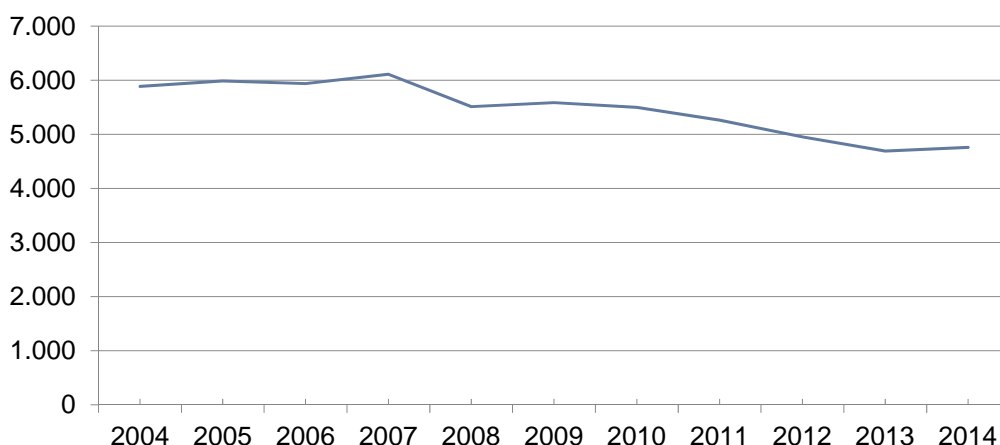
⁸ Per a l'any 2013 els drets liquidats que consten en la liquidació del pressupost procedents del tram estatal corresponen a imports pendents de l'any anterior.

Quadre. 2.22. Impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs i tram autonòmic de l'impost especial sobre hidrocarburs. Drets liquidats

	Drets liquidats (MEUR)		Total (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	Variació en % del PIB
	estatal	autonòmic				
2003	148	-	148	-	-	0,10
2004	147	22	169	22	14,6	0,10
2005	153	153	306	137	80,9	0,17
2006	151	151	302	-5	-1,5	0,16
2007	155	155	311	9	3,1	0,15
2008	152	152	303	-7	-2,4	0,15
2009	139	139	279	-24	-8,1	0,14
2010	136	136	273	-6	-2,1	0,13
2011	132	132	265	-8	-3,1	0,13
2012	113	195	309	44	16,6	0,16
2013	28	278	306	-3	-0,9	0,16
2014	0	218	218	-88	-28,7	0,11

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Gràfic. 2.26. Consum de gasolines i gasoil (milers de tones)

Font: CORES.

Malgrat que els hidrocarburs tenen una demanda bastant inelàstica, el consum de gasolines i gasoils ha baixat dels 5.985 milers de tones el 2005 als 4.630 milers el 2014, com a efecte de la menor activitat de transport i el descens del consum de les llars.

L'any 2014 es van ingressar 218 milions d'euros, xifra que representa un 1,26 % dels ingressos impositius i un 1,11 % dels ingressos no financers.

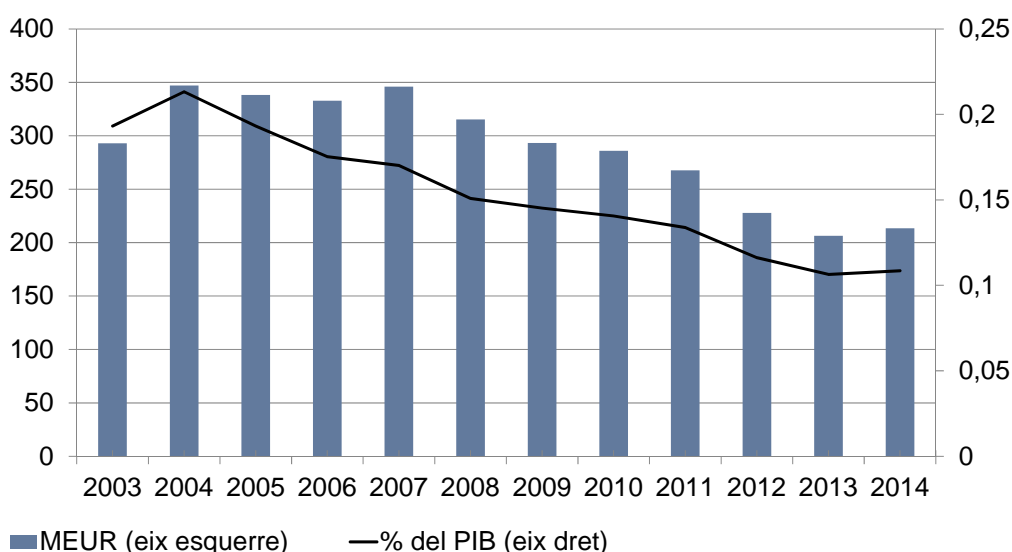
2.2.6

Taxa sobre el joc

En el període 2003-2008 la taxa sobre el joc va créixer a una taxa interanual del 4,8 %. A partir d'aquest any, però presenta un descens continuat dels ingressos, amb un cert repunt el 2014. La disminució del consum del joc explica aquesta evolució. La quantitat jugada als casinos, bingos i màquines escurabutxaques el 2012 és un 46 % inferior a la del 2008.

Durant aquests anys l'única modificació autonòmica de la taxa del joc és la rebaixa del tipus del bingo del 28 % al 25 % l'any 2009. D'altra banda, l'any 2013 l'Estat es va crear la taxa del joc en línia, la recaptació de la qual està cedida a les comunitats autònomes.

Gràfic. 2.27. Taxa sobre el joc. Drets liquidats

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Quadre.2.23. Taxa sobre el joc. Drets liquidats

Anys	Drets liquidats (MEUR)	Variació en MEUR	Variació en %	% del PIB
2003	293	-	-	0,19
2004	347	54	18,4	0,21
2005	338	-9	-2,5	0,19
2006	333	-5	-1,6	0,18
2007	346	13	4,0	0,17
2008	315	-31	-8,9	0,15
2009	293	-22	-7,0	0,15
2010	286	-7	-2,5	0,14
2011	268	-18	-6,4	0,13
2012	228	-40	-14,9	0,12
2013	206	-21	-9,4	0,11
2014	213	7	3,4	0,11

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

3.

Ingressos propis

En aquest apartat es consideren els ingressos corresponents als impostos propis, els ingressos de taxes i altres ingressos (exceptuant els de la taxa sobre el joc inclosa en l'apartat anterior) i els ingressos patrimonials i de l'alienació d'inversions reals.

Pel que fa als impostos propis, les dues figures impositives que han reportat ingressos significatius durant el període d'estudi són l'impost sobre grans establiments comercials i, a partir de l'exercici 2013, l'impost sobre estades en establiments turístics. En conjunt, aquests ingressos tenen un pes limitat en el pressupost d'ingressos de la Generalitat i suposen al voltant d'un 0,03 % del PIB a partir de l'entrada en vigor de l'impost sobre estades en establiments turístics. També es va crear l'impost sobre dipòsits bancaris, que havia d'entrar en vigor el 2014, i que no ha estat incorporat a l'anàlisi, ja que aquest impost, tal com s'ha indicat anteriorment, ha estat declarat inconstitucional i els drets liquidats que consten en la liquidació del pressupost no es faran efectius.

Els ingressos liquidats en concepte de taxes i altres ingressos mostren una tendència progressiva a l'alça en el període 2006-2013, tant en termes absoluts (de 377,4 milions i 53 euros/hab. a 592,8 milions i 78 euros/hab.) com relatius (del 0,2 % al 0,3 % del PIB i del 1,8 % al 3 % dels ingressos no financers). L'augment en termes absoluts l'expliquen els canvis normatius d'augment de taxes en el context de la consolidació fiscal i l'augment d'usuaris. A més, la reducció global dels ingressos no financers durant el període de la recessió, especialment dels tributs cedits, n'ha fet créixer encara més el pes relatiu dins dels ingressos.

El procés de consolidació fiscal ha suposat la implementació de mesures encaminades a l'optimització dels actius, per aquest motiu s'observa un augment dels ingressos patrimonials i de l'alienació d'inversions reals en els darrers anys del període analitzat. Pel que fa als ingressos patrimonials, durant els anys 2004-2011, els ingressos per aquest concepte eren pràcticament inexistents, per sota dels 50 milions d'euros anuals. L'any 2012 hi va haver un gran pic de 642,4 milions. El segon any amb els ingressos més elevats ha estat el 2014, amb 80,4 milions. Quant als ingressos per alienació d'inversions reals, els dos últims anys del període, 2013 i 2014, presenten els imports més elevats, 216,4 i 332,1 milions respectivament; juntament amb el primer any del període, 2003, amb 327,5 milions.

3.1 Impostos propis

La recaptació de l'impost sobre grans establiments comercials s'ha mantingut força estable des del 2004, prop dels 13-15 milions d'euros, amb un lleuger increment el 2013 i el 2014, fet que el situa sempre per sota del 0,01 % del PIB. Aquest impost és regulat per la Llei 16/2000, de 29 de desembre.

L'any 2013 l'impost sobre estades en establiments turístics té una recaptació de 35,3 milions, i l'any 2014, de 41 milions, en tots dos casos prop del 0,02 % del PIB. Aquest impost es va crear en el marc de la Llei 5/2012, de 20 de març, de mesures fiscals i de creació de l'impost sobre estades en establiments turístics i, com l'impost sobre grans establiments comercials, té els ingressos afectats a mesures de foment del sector en què es circumscriu. Els recursos d'aquest impost es destinen al fons per foment del turisme una part dels quals és gestionat pels municipis.

Quadre 3.1. Impostos propis

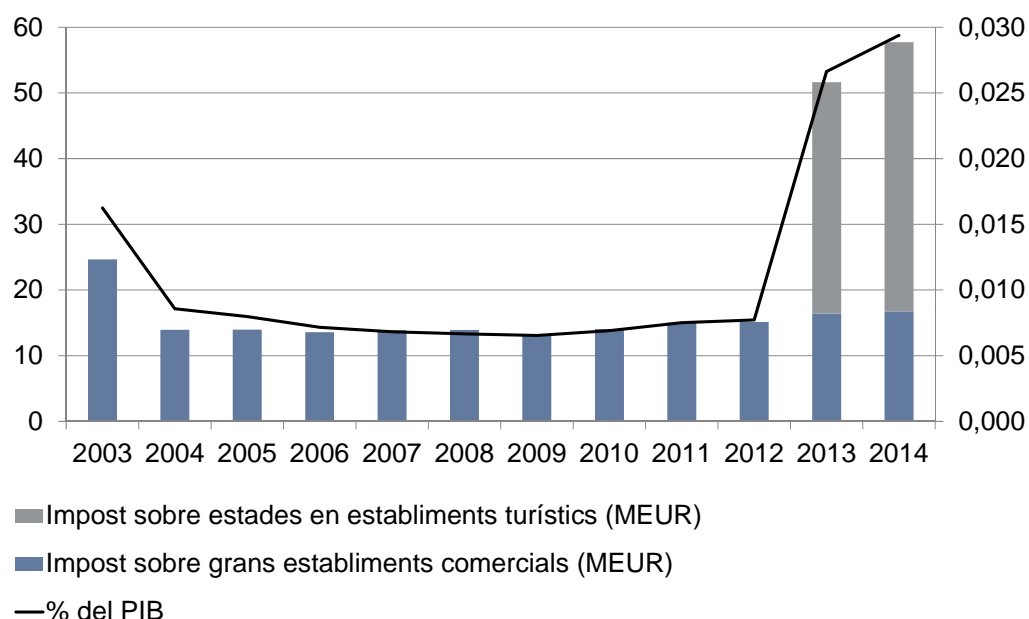
	Impost sobre grans establiments comercials (MEUR)	Impost sobre estades en establiments turístics (MEUR)	EUR/habitant	% del PIB	% dels ingressos no financers ¹
2003	24,64	0,00	3,9	0,02	0,17
2004	13,95	0,00	2,2	0,01	0,09
2005	13,98	0,00	2,1	0,01	0,08
2006	13,58	0,00	2,0	0,01	0,07
2007	13,86	0,00	2,0	0,01	0,06
2008	13,92	0,00	2,0	0,01	0,06
2009	13,20	0,00	1,9	0,01	0,05
2010	14,05	0,00	1,9	0,01	0,07
2011	15,03	0,00	2,0	0,01	0,08
2012	15,12	0,00	2,0	0,01	0,08
2013	16,40	35,25	6,9	0,03	0,26
20142	16,73	41,00	7,7	0,03	0,30

¹ Sense incloure el fons de finançament local i els FEAGA.

² El total d'ingressos no financers no inclou l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Gràfic 3.1. Impostos propis

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

3.2 Taxes, preus públics i altres ingressos

En el context del procés de consolidació fiscal per tal d'incrementar la recaptació en matèria de taxes, s'han realitzat un conjunt de canvis normatius. Són destacats l'augment generalitzat de les taxes per sobre

Quadre 3.2. Taxes, preus públics i ingressos (sense taxes de joc)

Anada	Drets reconeguts		% dels ingressos	
	(MEUR)	EUR/habitant	% del PIB	no financers ¹
2003	291,73	43,5	0,19	2,00
2004	296,04	43,5	0,18	1,87
2005	388,46	55,5	0,22	2,15
2006	377,43	52,9	0,20	1,83
2007	410,47	56,9	0,20	1,88
2008	433,54	58,9	0,21	2,01
2009	472,83	63,3	0,23	1,96
2010	541,54	72,1	0,27	2,54
2011	542,17	71,9	0,27	2,76
2012	572,90	75,7	0,29	2,85
2013	592,80	78,5	0,31	2,99
2014 ²	592,00	78,7	0,30	3,05

¹ Sense incloure el fons de finançament local i els FEAGA.

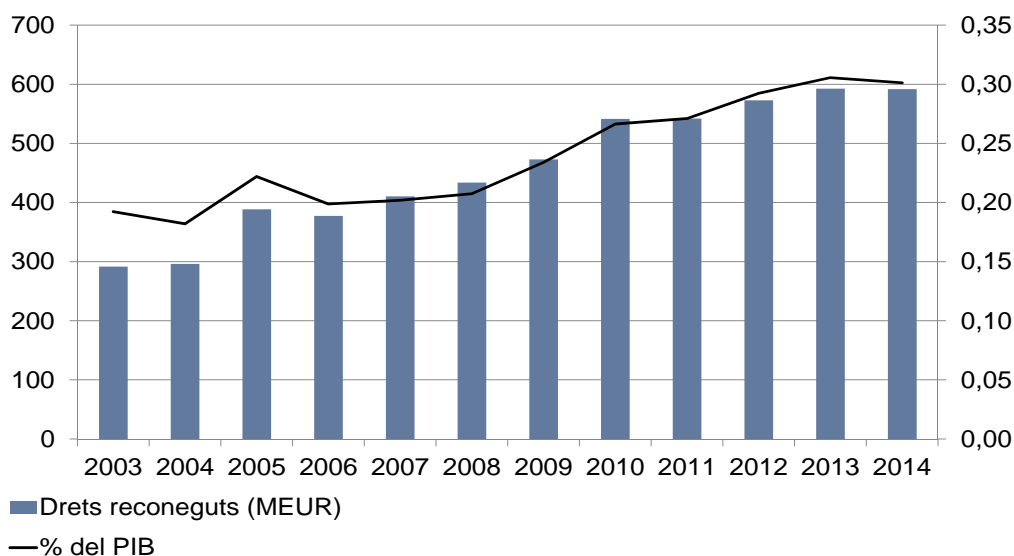
² El total d'ingressos no financers no inclou l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

de l'increment general de preus; la reforma impositiva del gravamen de protecció civil a la Llei de mesures del 2011; la modificació dels criteris de càlcul de la capacitat econòmica dels beneficiaris de les prestacions de l'ICASS l'any 2013 i l'entrada en vigor (2012) i retirada, per la sentència del Tribunal Constitucional (2013) de la taxa sobre receptes farmacèutiques. En l'apartat corresponent a les mesures d'ingressos es detallen els canvis i modificacions sobre aquests tributs aprovats per la Generalitat i el seu impacte en els ingressos.

Les taxes i altres ingressos presenten un creixement continuat al llarg del període analitzat. Només s'observa una lleugera disminució l'any 2006. Durant el període 2003-2014 aquests ingressos han crescut a una taxa interanual del 6,6 % i han aportat al conjunt d'ingressos no financers un 2,3 % dels recursos.

Gràfic 3.2. Taxes, preus públics i altres ingressos (sense taxes de joc)

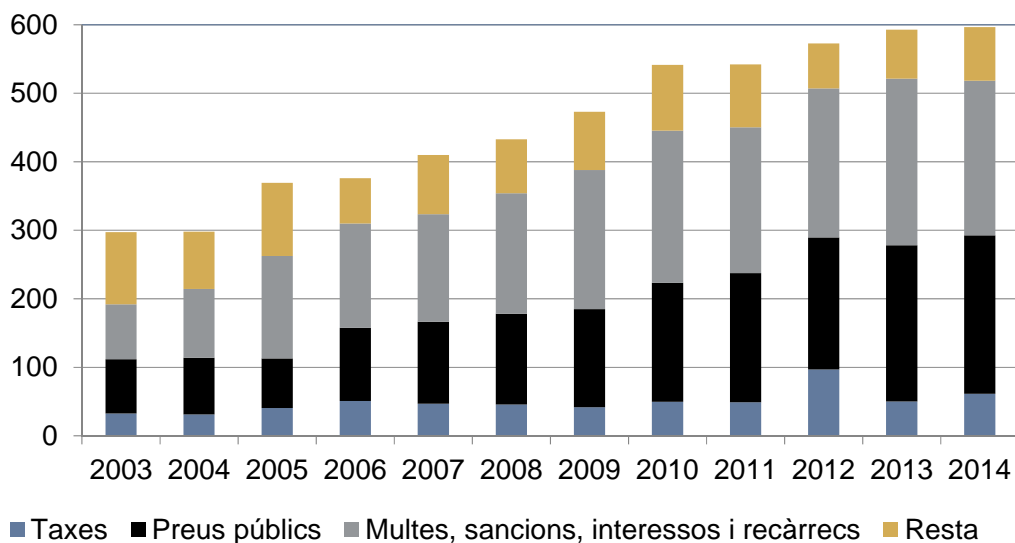

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Si s'observa la classificació econòmica d'aquests ingressos, es constata l'increment continuat dels ingressos provinents de preus públics (en què predominen els de l'ICASS i l'ICS) i els de multes, sancions, interessos i recàrrecs (bàsicament els de la Generalitat i els d'organismes autònoms —sobretot els del Servei Català de Trànsit). Les taxes tenen un increment puntual important l'any 2012 per la incidència destacada de la taxa recepta farmacèutica i en menor mesura el 2013 (45,6 i 4,3 milions, respectivament).

Quant a la classificació orgànica dels ingressos de taxes i altres ingressos, resulta molt destacable l'increment al llarg de tot el període dels ingressos dels organismes autònoms, l'ICASS i l'ICS en termes relatius i absoluts. Els de la Generalitat oscil·len més, però també tendeixen a créixer en termes absoluts.

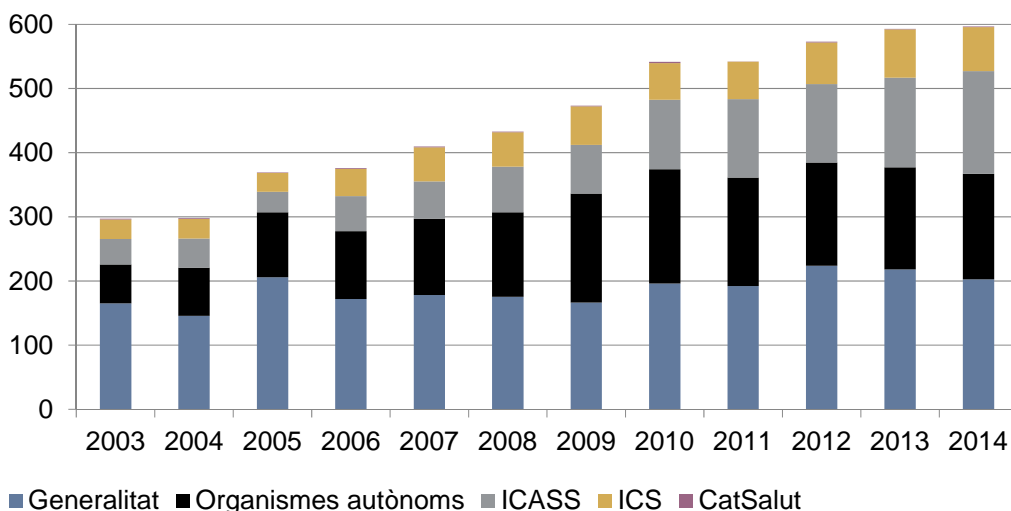
Gràfic 3.3. Classificació econòmica d'ingressos de taxes, preus públics i altres (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Entre els de la Generalitat es troba l'increment de prop de 17 milions d'euros dels drets liquidats del gravamen de protecció civil entre 2012 i 2014, de 3,4 a 20,4 milions, que s'explica per una regularització l'any 2014 de drets liquidats d'exercicis anteriors. De fet, la previsió de recaptació anual del pressupost 2015 d'aquest gravamen és de 6,8 milions. També dins dels ingressos de la Generalitat és remarcable l'increment d'11 milions dels ingressos de comissions sobre avals i assegurances per operacions financeres l'any 2013 (corresponents al 0,5 % de la comissió sobre l'aval del préstec del BEI a IferCat).

Gràfic 3.4. Classificació orgànica d'ingressos de taxes, preus públics i altres (MEUR)

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Quant als de l'ICASS, destaca l'augment de 75 milions d'euros dels drets liquidats per ingressos de prestació d'atenció a usuaris de programes socials durant el període 2008-2013 (augment del 108,7 %) produït per l'augment d'usuaris dels serveis de la Llei de dependència.

Pel que fa als dels organismes autònoms, el creixement és de més de 32 milions, impulsat bàsicament per l'augment del 30 % d'ingressos multes i sancions del Servei Català de Trànsit del 2008 al 2013. En el mateix període, les multes i sancions de la Generalitat augmenten 15 milions, el 27 %.

3.3

Ingressos patrimonials i alienació d'inversions reals

L'evolució dels ingressos patrimonials i l'alienació d'inversions ve marcada per les mesures de consolidació fiscal preses amb un impacte pressupostari a partir de l'any 2012.

Les mesures més destacades del període són, pel que fa als ingressos patrimonials, la concessió d'Aigües Ter-Llobregat i de Tabasa-Cadí; i pel que fa a l'alienació d'inversions reals, la venda d'immobles a partir del 2012, molt intensament el 2013 i el 2014.

Quadre 3.3. Ingressos patrimonials i alienació d'inversions reals

	Drets reconeguts		% dels ingressos no	
	(MEUR)	EUR/habitant	% del PIB	financers ¹
2003	337,8	50,4	0,22	2,3
2004	7,6	1,1	0,00	0,0
2005	12,0	1,7	0,01	0,1
2006	29,2	4,1	0,02	0,1
2007	34,8	4,8	0,02	0,2
2008	20,7	2,8	0,01	0,1
2009	29,0	3,9	0,01	0,1
2010	15,5	2,1	0,01	0,1
2011	10,3	1,4	0,01	0,1
2012	662,7	87,5	0,34	3,3
2013	266,2	35,2	0,14	1,3
2014 ²	412,5	54,9	0,21	2,1

¹ Sense incloure el fons de finançament local i els FEAGA.

² El total d'ingressos no financers no inclou l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

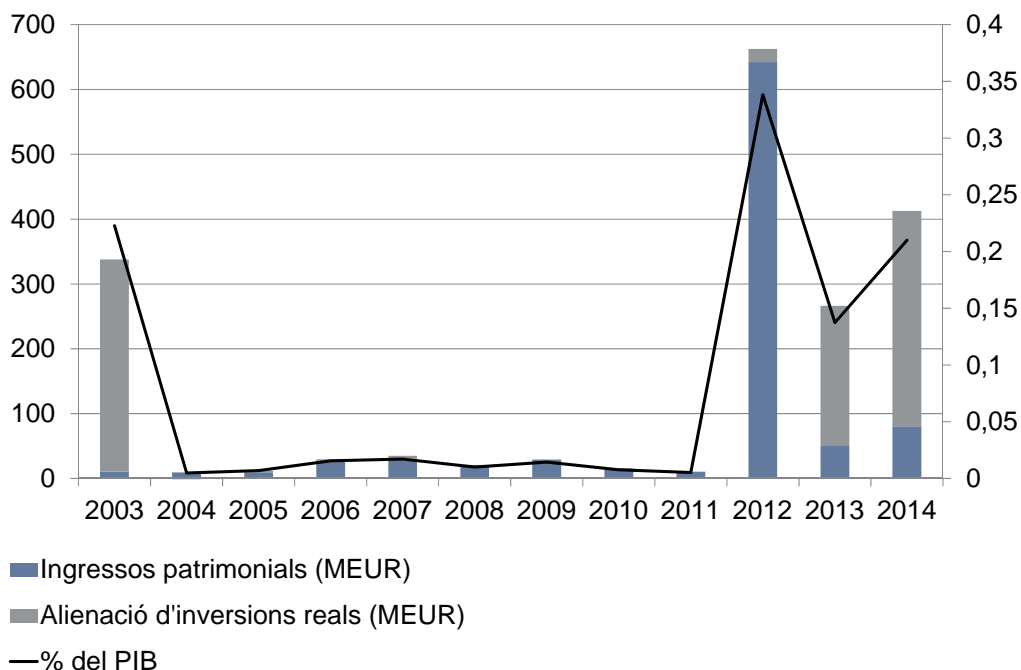
En l'àmbit dels ingressos patrimonials, l'any 2012 es produeixen uns drets liquidats de 608 milions d'euros corresponents als cànons de la concessió de la gestió d'Aigües Ter Llobregat i dels túnels de Vallvidrera i Cadí.

Cal assenyalar, que tal com es veurà en l'apartat de les mesures i la seva quantificació, aquesta operació va suposar una reducció total de dèficit per al 2012 corresponent a aquestes operacions de 1.340 milions d'euros que equival al valor actual de tots els ingressos a rebre per aquestes dues concessions. La resta d'ingressos, d'importos molt més modestos, corresponen a interessos de bestretes i préstecs, de centralització de tresoreria (*cash pooling*) i altres ingressos financers.

En l'àmbit de l'alienació d'inversions reals, l'any 2003 els ingressos tan elevats (327,5 milions) corresponen bàsicament a la constitució de censos emfitèutics, un tipus d'operació prevista en el codi civil català similar a una hipoteca però que consta com a operació no financera. A partir del 2012, quan es van venent immobles, també es van cancel·lant els censos, fet que implica simultàniament augments de despesa d'inversió.

A partir de l'any 2012 predominen els ingressos provinents d'alienació d'edificis i altres construccions (18 milions el 2012; 212,5 milions el 2013; 330,7 milions el 2014). La resta corresponen a petits importos d'alienació de terrenys i béns naturals i d'immobilitzat immaterial.

Gràfic 3.5. Ingressos patrimonials i alienació d'inversions reals

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

4.

Transferències corrents i de capital

Les transferències corrents i de capital, excloent-ne les del model de finançament, tenen una evolució creixent fins l'any 2011, any en què s'inicia una davallada a causa de la reducció de les transferències finalistes de l'Estat.

Els ingressos agregats de transferències corrents rebudes a part del model de finançament autonòmic se situen entre els 1.000 i 1.300 milions d'euros durant el període 2008-2011 i passen a reduir-se fins a nivells similars als del 2005 (prop dels 650 milions) durant els anys següents.

Els ingressos per transferències de capital tenen el pic de creixement els anys 2009 i 2010, fins als 941 milions. Després disminueixen fins a assolir nivells inferiors als de l'any 2003, per sota dels 250 milions.

Quadre 4.1. Transferències corrents sense model de finançament ni PIE local

	Drets reconeguts		% dels ingressos	
	(MEUR)	EUR/habitant	% del PIB	no financers ¹
2003	558,7	83,3	0,4	3,8
2004	522,4	76,7	0,3	3,3
2005	662,3	94,7	0,4	3,7
2006	861,0	120,7	0,5	4,2
2007	890,2	123,5	0,4	4,1
2008	1.116,6	151,6	0,5	5,2
2009	1.263,7	169,1	0,6	5,2
2010	1.257,5	167,4	0,6	5,9
2011	1.062,2	140,9	0,5	5,4
2012	763,8	100,9	0,4	3,8
2013	687,2	91,0	0,4	3,5
2014 2	647,7	86,1	0,3	3,3

¹ Sense incloure el fons de finançament local i els FEAGA.

² El total d'ingressos no financers no inclou l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

En termes de pes respecte al PIB, la suma d'aquests ingressos de transferències comença i acaba el període prop del 0,4 %. El pes ascendeix fins a l'1,1 % el 2010 i disminueix fins a situar-se al pes inicial.

Quadre 4.2. Transferències de capital sense FEAGA

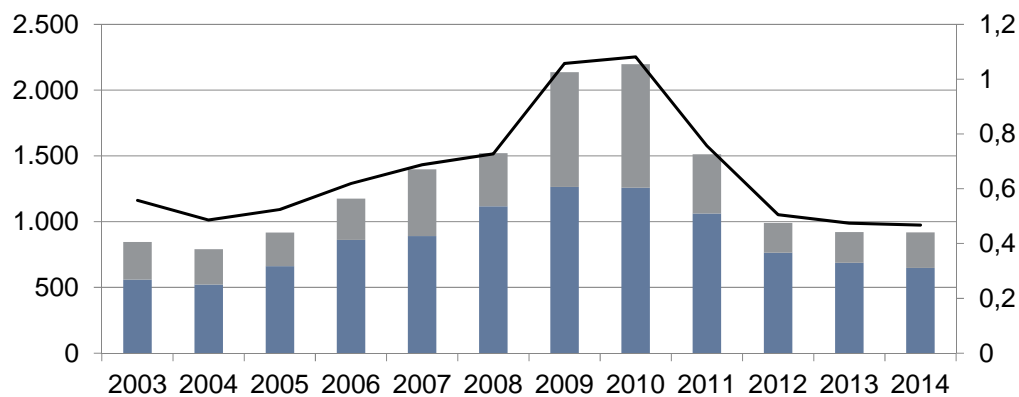
	Drets reconeguts		% dels ingressos	
	(MEUR)	EUR/habitant	% del PIB	no financers ¹
2003	286,8	42,8	0,2	2,0
2004	267,9	39,3	0,2	1,7
2005	255,0	36,5	0,1	1,4
2006	314,6	44,1	0,2	1,5
2007	508,3	70,5	0,2	2,3
2008	403,8	54,8	0,2	1,9
2009	872,2	116,7	0,4	3,6
2010	940,7	125,2	0,5	4,4
2011	450,8	59,8	0,2	2,3
2012	226,3	29,9	0,1	1,1
2013	233,0	30,9	0,1	1,2
2014 2	270,8	36,0	0,1	1,4

¹ Sense incloure el fons de finançament local i els FEAGA.

² El total d'ingressos no financers no inclou l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

Gràfic 4.1. Ingressos de transferències corrents i de capital

- Transferències de capital sense FEAGA
- Transferències corrents sense model finançament ni PIE local
- % del PIB

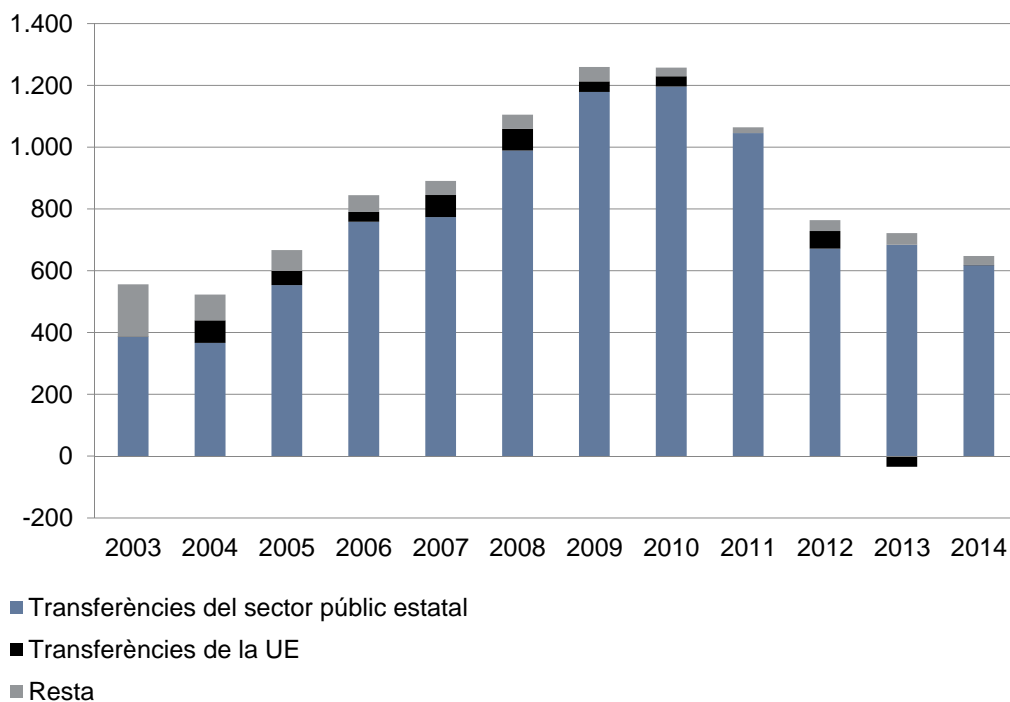
Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

4.1

Transferències corrents

El conjunt de les transferències corrents creixen del 2004 al 2010 impulsades per l'augment de les transferències finalistes de l'Estat, passant d'un total de 523 milions d'euros l'any 2004 a 1.257 milions l'any 2010.

Gràfic 4.2. Transferències corrents (sense finançament autonòmic ni PIE local) segons l'origen

Font: Departament d'Economia i Coneixement i INE.

A partir del 2011 els ingressos de transferències del sector públic estatal pateixen una forta davallada, per la reducció del que per l'Estat són despeses discrecionals en els seus pressupostos generals, fins arribar als 618 milions d'euros el 2014.

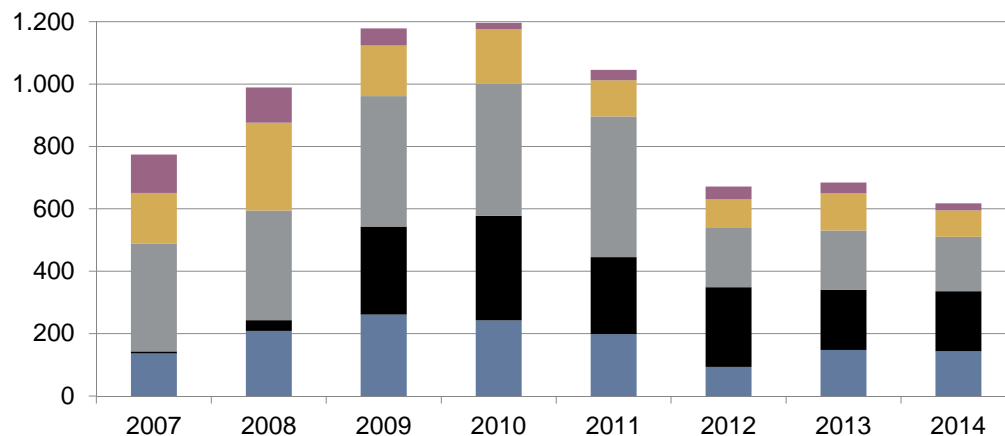
En qualsevol cas, les transferències provinents del sector públic estatal predominen clarament entre les transferències que rep la Generalitat, fins i tot havent-ne descomptat les que es circumscriuen al sistema de finançament autonòmic, i sumen entre el 70 i el 95 % d'aquestes transferències durant el període. Les provinents de la Unió Europea no superen cap any el 14 % d'aquest import.

El detall de les transferències finalistes rebudes de l'Estat mostra fortes reduccions del 2010 al 2011 i del 2011 al 2012. En particular, els imports rebuts en concepte de programes educatius i beques passen de 198,7 milions el 2011 a 93,3 milions el 2012. Els rebuts de l'INEM, d'altra banda, passen de 451,2 milions el 2011 a 189,9 milions el 2012.

Les transferències de dependència van prendre un pes important els anys 2009 i 2010 (282,4 i 335 milions respectivament) i han disminuït els anys posteriors (246,4 milions el 2011 i 191,8 milions el 2014).

Entre la resta de transferències corrents finalistes rebudes de l'Estat destaquen els programes sanitaris, la compensació per descomptes de peatges, les destinades a serveis socials de les corporacions locals i les vinculades al traspàs de l'Hospital Clínic.

Gràfic 4.3. Transferències corrents finalistes de l'Estat

- Altres transferències del sector públic estatal
- Resta de transferències finalistes
- INEM
- Dependència
- Programes educatius i beques

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

4.2 Transferències de capital

El conjunt de transferències de capital té un creixement pronunciat els anys 2009 i 2010 fins superar els 900 milions d'euros; a partir del 2012 el conjunt de transferències de capital disminueix i se situa per sota de les xifres del període 2003-2005 (menys de 300 milions).

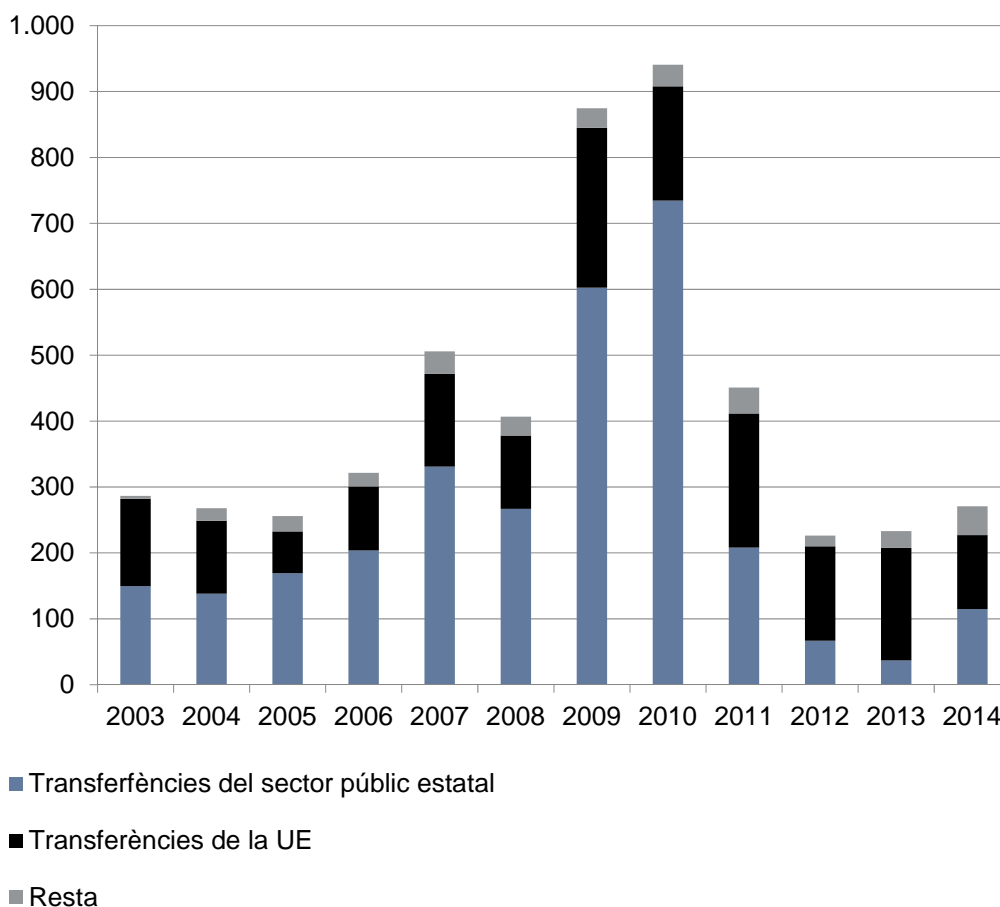
D'una banda, les transferències del sector públic estatal oscil·len entre els 138,4 milions del 2004, els 734,6 milions del 2010 i els 36,9 MEUR del 2013. De l'altra, les transferències rebudes de la UE presenten menys dispersió al llarg dels anys, es mouen entre els 63,2 milions del 2005 i els 242,5 milions del 2009. Els últims anys (2011-2014) pesen tant o més que les transferències del sector públic estatal.

En desgranar les transferències del sector públic estatal per al període

2007-2014 s'observa que l'any 2010 s'ingressa un import de 500 milions d'euros en concepte compliment de la DA 3a de l'Estatut i que la resta de transferències del sector públic estatal tenen una forta reducció a partir del 2010, en especial les transferències finalistes de programes diferents dels d'habitatge.

En concret, desapareixen les transferències per a infraestructures viàries (107,9 milions el 2009), de convenis ferroviaris (42,7 milions el 2009), de programes mediambientals (36,1 milions el 2009), de societat de la informació (23,1 milions el 2009) i de comerç i turisme (13,7 milions el 2009). Al mateix temps, disminueixen molt les d'agricultura (de 81 milions el 2009 a 5,4 milions el 2013) i les d'universitats i recerca (de 88,6 milions el 2009 a 1,4 milions el 2013).

Gràfic 4.4. Transferències de capital (sense FEAGA) segons l'origen

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Cal assenyalar que l'any 2010 es van ingressar els imports corresponents a la liquidació del compliment de la disposició addicional 3a de l'Estatut, per la qual durant un període de 7 anys, l'Estat ha de destinar a Catalunya unes inversions en infraestructures equivalents al seu pes en el PIB. La Generalitat i l'Estat van acordar

una metodologia per fer efectiu el compliment d'aquesta disposició, que preveia que si l'Estat no executava unes inversions en infraestructures d'acord amb el pes percentual del PIB, havia de transferir a la Generalitat la dotació corresponent en concepte de transferències de capital.

Per tant, i en compliment d'aquesta metodologia, l'Estat va transferir a la Generalitat l'import corresponent al compliment de la DA 3 de l'Estatut corresponent a l'any 2007, primer any en què s'havia de complir aquest mandat.

L'any 2011 i en compliment d'aquesta disposició estatutària, l'Estat havia de transferir a la Generalitat l'import corresponent a la liquidació de l'any 2008, de 759 milions d'euros. L'Estat no va transferir aquesta dotació, ni tampoc cap més corresponent al compliment de la DA 3.

Els imports pendents d'ingressar fins l'any 2014 sumen un total de 2.457 milions d'euros i corresponen a les liquidacions dels anys 2008, 2009, 2010 i 2011. La vigència del que disposa la DA 3 és de 7 anys, amb la qual cosa el darrer any d'aplicació és de 2013; de manera que el total dels deutes pendents de tot el període és de 3.811 milions d'euros.

5.

Mesures d'ingressos

5.1

Capacitat normativa de la Generalitat per generar nous ingressos

El procés de consolidació fiscal depèn, en gran part, de la capacitat normativa de la Generalitat per generar nous recursos. La normativa estatal sobre el finançament autonòmic determina quins són els requisits que han de complir els impostos que les comunitats autònomes poden crear, així com les modificacions que es poden fer sobre els tributs ja existents, és a dir, com es pot alterar la pressió fiscal que exerceixen els governs autonòmics en el seu territori.

Concretament, la Llei orgànica sobre el finançament autonòmic (LOFCA), estableix les condicions sobre les quals les comunitats autònomes poden crear nous tributs i modificar els tributs cedits de l'Estat. Per la seva banda, la Llei 22/2009, que regula el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia (LSFA), determina i concreta els elements dels tributs cedits de l'Estat sobre els quals les comunitats autònomes poden decidir modificacions.

La LOFCA determina les limitacions següents per a l'establiment de tributs autonòmics:

- No poden recaure sobre fets imposables gravats per l'Estat, ni pels tributs locals.
- No es poden subjectar a elements patrimonials situats fora del territori de la comunitats autònomes, ni tampoc sobre rendiments obtinguts o despeses realitzades fora del territori.
- No es poden gravar actes o fets realitzats fora del territori de la comunitat autònoma, ni la transmissió de béns, drets o obligacions que no s'hagin de complir en el seu territori o que el seu adquirent no hi resideixi.
- No poden suposar un obstacle per a la lliure circulació de persones, mercaderies i capitals ni afectar de manera efectiva la fixació de residència de les persones o la ubicació d'empreses i capitals dins del territori espanyol, ni tampoc comportar càrregues traslladables a altres comunitats autònomes.

La LOFCA determina també que si l'Estat, en exercici de la seva potestat tributària originària, estableix tributs sobre fets imposables gravats per les comunitats autònomes que els suposin una disminució d'ingressos, s'han d'instrumentar les mesures de compensació o coordinació adequades.

De la mateixa manera, si les comunitats autònomes estableixen o gestionen tributs sobre matèries que la legislació de règim local reservi a les corporacions locals, les comunitats autònomes han d'establir compensacions o la coordinació adequada per no reduir els recursos dels ens locals ni reduir les seves possibilitats de creixement en el futur. En aquest sentit, la llei reguladora de les hisendes locals⁹ determina quins serien els tributs objecte d'aquesta decisió: l'impost sobre vehicles de tracció mecànica i l'impost municipal sobre despeses sumptuàries en la modalitat d'aprofitaments de vedats de caça i pesca.

La LOFCA permet també a les comunitats autònomes l'establiment de taxes per la utilització del domini públic, per la prestació de serveis públics o la realització d'activitats en règim de dret públic de la seva competència, sempre que afectin o beneficiïn de forma particular els subjectes passius. Les comunitats autònomes també poden establir contribucions especials i recàrrecs sobre tributs estatals susceptibles de cessió a les comunitats autònomes sempre que tinguin capacitat de modificar els tipus impositius. Aquests recàrrecs no poden suposar una minoració del tribut estatal sobre el que s'aplica el recàrrec, ni modificar-ne la naturalesa i estructura.

Pel que fa a la modificació dels tributs cedits per l'Estat a les comunitats autònomes, la LOFCA estableix quins tributs i quins elements de cadascun d'ells les comunitats autònomes tenen poder de decisió i la LSFA determina amb més precisió aquests elements.

Els tributs cedits a les comunitats autònomes són els següents:

- impost sobre el patrimoni,
- impost sobre successions i donacions,
- impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats,
- tram autonòmic sobre l'IRPF equivalent al 50 %,
- 50 % de l'IVA

⁹ Disposició addicional primera del Real decret legislatiu 2/2004, que aprova el text refós de la llei reguladora de les hisendes locals.

- 58 % d'impostos especials hidrocarburs, alcohols i tabac,
- impost autonòmic sobre hidrocarburs,¹⁰
- impost especial sobre energia elèctrica,
- impost sobre determinats mitjans de transport i
- taxes sobre el joc.

Cal assenyalar que a aquesta relació de tributs cedits enumerada en la LSFA s'haurà de modificar quan es revisi el model de finançament actual, per afegir-hi l'impost estatal sobre dipòsits en les entitats de crèdit. La Llei estatal 16/2012, de 27 de desembre, va crear l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdits, posteriorment, aquest impost va ser modificat pel Reial decret llei 8/2014, de 4 de juliol, d'aprovació de mesures urgents per al creixement, la competitivitat i l'eficiència. La modificació consisteix, bàsicament, a passar d'un tipus 0 a un tipus del 0,03 %, i assignar el seu rendiment a les comunitats autònomes. En aquest sentit, aquesta modificació legal estableix un règim transitori mentre no es produeixin les modificacions del sistema de finançament necessàries per a la seva configuració com a tribut cedit a les comunitats autònomes.

Dels impostos cedits, les comunitats autònomes tenen capacitat de decisió excepte sobre l'IVA i els impostos especials (hidrocarburs, alcohols, tabac i energia elèctrica).

Segons la LSFA les comunitats autònomes poden modificar la base liquidable, els tipus de gravamen i les deduccions de l'impost sobre el patrimoni, de successions i donacions i de la taxa del joc. De l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats es pot modificar el tipus de gravamen i les deduccions. Del tram autonòmic de l'IRPF es pot modificar la quantia del mínim vital i familiar fins a un 10 %, l'escala de gravamen de la base general i determinades deduccions; no es pot modificar l'escala de gravamen de la base de l'estalvi. Sobre l'impost autonòmic d'hidrocarburs es pot decidir el tipus fins uns topalls i en l'impost sobre determinats mitjans de transport es pot augmentar el tipus estatal fins a un 15 %.

Al quadre 5.1 s'especifiquen els elements que les comunitats autònomes poden modificar de cada tribut.

Al marge de crear nous tributs o de modificar-ne els existents, una altra opció per millorar els ingressos té a veure amb el procés d'aplicació dels impostos, és a dir, amb la millora de la gestió tributària.

¹⁰ Abans del 2012, impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs.

Quadre 5.1. Elements dels tributs que les CA poden modificar

Impost	Elements
Patrimoni	Mínim exempt Tipus de gravamen Deduccions i bonificacions de la quota compatibles amb la normativa estatal
Successions i donacions	Reduccions de la base imposable Tarifa Quanties i coeficients de patrimoni preexistent Deduccions i bonificacions de la quota compatibles amb la normativa estatal Gestió i liquidació dels tributs
Transmissions patrimonials	Tipus de gravamen sobre: <ul style="list-style-type: none"> · Concessions administratives · Transmissions béns mobles i immobles · Constitució i cessió de drets reals, excepte drets reals de garantia · Arrendament béns mobles i immobles Deduccions i bonificacions de la quota sobre els actes dels quals es diposa de capacitat sobre el tipus de gravamen compatibles amb la normativa estatal Gestió i liquidació del tribut
Actes jurídics documentats	Tipus de gravamen dels documents notarials Deduccions i bonificacions de la quota sobre els documents dels quals es diposa de capacitat sobre el tipus de gravamen compatibles amb la normativa estatal Gestió i liquidació del tribut
Taxes sobre el joc	Exempcions Base imposable Tipus de gravamen i quotes fixes Bonificacions Meritament Aplicació dels tributs
Determinats mitjans de transport	Increment dels tipus de gravamen estatals fins un 15%.
Hidrocarburs	Tipus de gravamen autonòmic amb les bandes següents: <ul style="list-style-type: none"> · Gasolines de 0 a 48 EUR / 1.000 litres · Gasolis ús general de 0 a 48 EUR / 1.000 litres · Gasolis usos especials i calefacció de 0 a 12 EUR / 1.000 litres · Fueloli de 0 a 2 EUR / tonelada · Querosé d'ús general de 0 a 48 €/ 1.000 litres
Tram autonòmic de l'IRPF	Mínim personal i familiar amb una banda del +-10% Escala aplicable a la base general mantenint una estructura progressiva Deduccions de la quota per: <ul style="list-style-type: none"> · Circumstàncies personals i familiars · Inversions no empresarials i aplicació de renda · Subvencions i ajuts públics no exempts rebuts de las CA (excepte les que afecten el desenvolupament d'activitats econòmiques o les rendes que s'integren en la base de l'estalvi) Augments o disminucions en els percentatges de deducció de l'habitatge habitual

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 22/2009, que regula el sistema de finançament de les CA de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia.

La Generalitat gestiona tots els tributs propis i dins dels tributs cedits es gestiona l'impost sobre successions i donacions, l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats i la taxa del joc.

La resta d'impostos cedits són gestionats per l'Agència Estatal d'Administració Tributària i transfereix el seu rendiment a la Generalitat. Aquesta transferència dels impostos que corresponen a la Generalitat i que són gestionats per l'Estat es realitza a través de dos mecanismes diferents, en funció de l'impost:

- transferència del rendiment obtingut a Catalunya, en el cas de l'impost autonòmic sobre hidrocarburs i de l'impost sobre determinats mitjans de transport, i
- transferència d'una bestreta a compte, que es liquida dos anys després, en el cas del tram autonòmic de l'IRPF

Al quadre 5.2 es presenta un esquema de la gestió dels tributs de la Generalitat.

Quadre 5.2. Gestió dels tributs

	Administració gestora ¹	Recepció de recursos ²
Tributs propis		
Establiments comercials	ATC	Recaptació a Catalunya
Estades en establiments turístics	ATC	Recaptació a Catalunya
Tributs cedits		
Impost sobre successions i donacions	ATC	Recaptació a Catalunya
Impost sobre el patrimoni	ATC	Recaptació a Catalunya
Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats	ATC	Recaptació a Catalunya
Taxes sobre el joc	ATC	Recaptació a Catalunya
Impost sobre determinats mitjans de transport	AEAT	Sobre el rendiment a Catalunya
Impost especial autonòmic sobre hidrocarburs	AEAT	Sobre el rendiment a Catalunya
Impost estatal sobre dipòsits en les entitats de crèdit	AEAT	Sobre el rendiment a Catalunya
Tram autonòmic de l'IRPF	AEAT	Bestreta i liquidació
IVA	AEAT	Bestreta i liquidació
Impost especial sobre el tabac	AEAT	Bestreta i liquidació
Impost especial sobre els alcohols	AEAT	Bestreta i liquidació
Impost especial sobre els hidrocarburs	AEAT	Bestreta i liquidació
Impost sobre l'energia	AEAT	Bestreta i liquidació

¹ Agència Tributària de Catalunya (ATC) i Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT).

² Només pels impostos gestionats per l'AEAT.

Font: elaboració pròpia.

Com es pot deduir del quadre anterior, per a tots els tributs gestionats per l'Agència Tributària de Catalunya (ATC), la Generalitat disposa de capacitat normativa, per tant, sobre aquests tributs serà més viable establir mesures pròpies tant per modificar els tributs com per a millorar la gestió.

Dels tributs gestionats per l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT), la Generalitat disposa de capacitat per modificar l'impost sobre mitjans de transport, l'impost autonòmic sobre hidrocarburs i el tram autonòmic de l'IRPF.

Pel que fa a modificacions normatives sobre aquests tres impostos, és important assenyalar que el sistema de recepció del rendiment de l'impost pot influenciar sobre la decisió d'establir mesures fiscals pròpies. Serà més efectiu determinar mesures sobre els impostos dels quals cada any es rep el rendiment a Catalunya (impost sobre determinats mitjans de transport, impost autonòmic sobre hidrocarburs) que en el cas que es rebin unes bestretes i una liquidació posterior (tram autonòmic de l'IRPF). En aquest sentit, el fet que el tram autonòmic de l'IRPF es rebi per mitjà de bestretes que no es liquiden fins al cap de dos anys, condiciona l'aplicació de mesures, ja que el seu impacte es veu amb retard.

Per exemple, una mesura sobre el tram autonòmic de l'IRPF per a l'any 2012 es decideix l'any 2011. Per al declarant de l'impost, aquesta mesura es nota l'any 2013 que és quan es presenta la declaració de l'impost de l'any 2012. Per a la Generalitat, en canvi, la liquidació de l'any 2012 es fa el 2014. Per tant, una decisió presa el 2011 té un impacte per a la Generalitat el 2014, és a dir, 3 anys més tard.

Per tal d'avaluar l'impacte de les mesures que es puguin prendre per a la consolidació fiscal cal tenir en compte també el pes que té aquest conjunt de tributs sobre els ingressos de la Generalitat.

En el període 2011-2014,¹¹ el total de tributs de la Generalitat representa el 90 % dels ingressos no financers del seu sector públic administratiu,¹² percentatge que demostra la rellevància d'aquests recursos sobre la hisenda de la Generalitat. De tots els tributs, el 96,1 % són tributs cedits i el 3,9 % són tributs propis.

¹¹ Malgrat que el model de finançament actual s'aplica des de l'any 2009, es pren com a referència aquest període per la seva homogeneïtat. La nova estructura d'impostos i transferències derivada del model de finançament vigent des del 2009 no té cap efecte en la liquidació del pressupost fins a l'any 2011.

¹² Sense tenir en compte els ingressos dels quals la Generalitat fa d'intermediària entre l'Estat i els ens locals, pel que fa a la participació d'aquests ens en els ingressos de l'Estat i els del FEAGA (PAC).

Quadre 5.3. Titularitat dels tributs

	Mitjana del període 2011-2014
% de tributs ¹ / ingressos no financers ²	90,0%
Tributs	100,0%
Cedits	96,1%
Propis	3,9%

¹ Impostos directes i indirectes i taxes i altres ingressos (capítols 1, 2 i 3).

² Ingressos no financers del sector públic administratiu de la Generalitat (excloent-hi PIE i FEA GA).

Font: elaboració pròpia.

Malgrat la importància dels tributs en els recursos de la Generalitat, si es quantifica el pes que tenen els tributs sobre els quals es disposa de capacitat normativa el percentatge es redueix. Les dades del període 2011-2014 mostren que la Generalitat pot modificar el 59,7 % dels tributs, la totalitat dels tributs propis i el 58 % dels tributs cedits.

D'altra banda, si es volen analitzar les possibilitats de millorar els recursos a través de la gestió tributària, s'observa una nova pèrdua de pes relatiu, ja que de tots els tributs, en aquests darrers quatre anys la Generalitat només té capacitat de gestió sobre el 13,8 % dels tributs, la totalitat dels propis i el 10,3 % dels cedits.

Quadre 5.4. Capacitat normativa

	Cedits	Propis	Total
Amb capacitat normativa	58,0%	100,0%	59,7%
Sense capacitat normativa	42,0%	0,0%	40,3%
Amb capacitat de gestió	10,3%	100,0%	13,8%
Sense capacitat de gestió	89,7%	0,0%	86,2%

Font: elaboració pròpia.

5.2

Mesures aprovades

Les mesures de consolidació fiscal en matèria d'ingressos es poden agrupar en dos grans blocs en funció de la seva recurrència:

- mesures estructurals, que són permanents en el temps i que consisteixen principalment en crear i modificar tributs, i
- mesures no recurrents, que són puntuals i que consisteixen bàsicament en la venda i concessions d'actius.

El procés de consolidació fiscal de la Generalitat iniciat el 2011 conté mesures estructurals i també mesures no recurrents. Les mesures estructurals han consistit a modificar els tributs cedits de l'Estat i crear nous tributs, dins el marge estret que deixa la normativa estatal. Cal assenyalar que la majoria dels nous tributs creats per la Generalitat han estat recorreguts pel Govern central.

5.2.1

Mesures tributàries

En el període 2011-2014 les mesures tributàries de consolidació fiscal han suposat la modificació dels tributs cedits següents:

- impost sobre el patrimoni,
- impost sobre successions,
- impost sobre transmissions patrimonials,
- impost sobre actes jurídics documentats i
- impost autonòmic sobre hidrocarburs.

D'altra banda, en aquest període s'han creat els tributs següents:

- impost sobre estades en establiments turístics,
- impost sobre els dipòsits en entitats de crèdit,
- impost sobre la producció termonuclear d'energia elèctrica,
- impost sobre les emissions contaminants de l'aviació comercial,
- impost sobre les emissions de gasos i partícules a l'atmosfera,
- impost sobre la provisió de continguts prestadors de serveis de comunicacions electròniques,
- taxa d'expedició de recepta farmacèutica o producte sanitari i
- taxes per la prestació de serveis judicials.

Finalment, l'any 2015 s'ha creat l'impost sobre habitatges buits.

A continuació s'exposen les mesures sobre aquests tributs de forma cronològica, explicant d'una banda les modificacions introduïdes en els tributs cedits i, de l'altra, la creació de nous tributs per part de la Generalitat.

Mesures amb efectes a partir de l'any 2012

Impost sobre el patrimoni

L'any 2008 l'Estat va decidir bonificar el 100 % de la quota íntegra de l'impost sobre el patrimoni,¹³ cosa que va suposar que a partir de l'any 2009 les comunitats autònomes deixessin d'ingressar el rendiment d'aquest impost. En compliment de la normativa, l'Estat va compensar a les comunitats autònomes pels ingressos que deixaven de rebre per aquesta decisió estatal. Aquesta compensació es va incloure dins les negociacions de l'acord de finançament vigent a partir de l'any 2009.

L'any 2011 l'Estat va decidir el restabliment d'aquest impost amb caràcter temporal pels anys 2011 i 2012,¹⁴ fet que permetia a les comunitats autònomes que a partir de l'any 2012 poguessin obtenir rendiments de l'impost sobre el patrimoni. L'Estat ha anat prorrogant sistemàticament el restabliment d'aquest impost en les corresponents lleis de pressupostos generals de l'Estat, així com també en el projecte de pressupostos de l'Estat pel 2016.

El Govern de la Generalitat va decidir l'aplicació d'aquest impost a partir de l'any 2012 i en Llei de mesures fiscals del 2012¹⁵ s'estableix un mínim exempt de 700.000 euros, igual que la normativa estatal. L'escala de gravamen és equivalent a l'estatal, per tant, la normativa de l'impost sobre el patrimoni a ingressar el 2012 és igual a l'estatal.

En l'exercici 2012 l'impost sobre el patrimoni va aportar a la Generalitat un total de recursos de 305 milions d'euros.

Impost sobre actes jurídics documentats

L'impost sobre actes jurídics documentats que grava els documents notariaus quan tinguin per objecte una quantitat o cosa avaluable econòmicament, siguin susceptibles d'inscripció en un registre públic i l'operació no estigui subjecta a les altres modalitats de l'impost ni a l'impost sobre successions i donacions, els documents mercantils i els documents administratius i judicials.

¹³ Llei 4/2008, per la qual se suprimeix el gravamen de l'impost sobre el patrimoni, es generalitza el sistema de devolució mensual en l'impost sobre el valor afegit i s'introdueixen altres modificacions en la normativa tributària.

¹⁴ Reial decret llei 13/2011, pel qual es restableix l'impost sobre el patrimoni, amb caràcter temporal.

¹⁵ Llei 5/2012, de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics.

En la Llei de mesures fiscals de l'any 2012¹⁶ es va augmentar el tipus impositiu de l'1,5 % a l'1,8 % en el cas dels documents que hagin renunciat a l'exempció de l'IVA i de l'1,2 % a l'1,5 % en els altres casos.

En el primer exercici l'aplicació d'aquesta mesura, que inicia la seva vigència el 24 de març del 2012, va aportar un rendiment de 40 milions d'euros. En termes anuals el seu rendiment se situa en 59 milions.

Tipus de gravamen autonòmic de l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs

L'impost autonòmic sobre hidrocarburs¹⁷ grava les vendes d'aquest productes en funció de les vendes de les expenedories d'hidrocarburs fetes a Catalunya.

A partir de l'any 2012 en la llei de mesures fiscals d'aquest any¹⁵ es va establir una mesura que va suposar un increment del tipus impositiu fins al màxim permès per la normativa estatal, augment que va significar duplicar els tipus vigents fins aleshores.

Al quadre 5.5 es mostren els tipus impositius aprovats pels diferents tipus d'hidrocarburs.

Quadre 5.5. Tarifa

Hidrocarbur	Quota (EUR)
Gasolines	48, per 1.000 litres
Gasoil d'ús general	48, per 1.000 litres
Gasoil d'usos especials i de calefacció	6, per 1.000 litres
Fuel	1, per tona
Querose d'ús general	24, per 1.000 litres

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 5/2012, de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics.

En el primer exercici l'aplicació d'aquesta mesura que inicia la seva vigència a partir del 24 de març del 2012 va aportar un rendiment de 81,7 milions. En termes anuals el rendiment d'aquesta mesura s'eleva a 120 milions.

¹⁶ Llei 5/2012, de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics.

¹⁷ Fins l'any 2012 aquest impost s'anomena *impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs*, a partir de l'any 2013 s'integra en l'impost especial estatal com a tram autonòmic.

Taxa d'expedició de recepta farmacèutica o producte sanitari

La Llei 5/2012, del 20 de març, de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics va aprovar la taxa per l'expedició i dispensació de receptes mèdiques i ordres de dispensació per import d'1 euro per medicament o producte sanitari prescrit i dispensat.

L'any 2012 es van recaptar un total de 45,6 milions d'euros, i en termes anuals es preveia uns ingressos de 100 milions i un impacte com a tiquet moderador de la demanda de 40 milions. Tanmateix, el 6 de maig del 2014, el Tribunal Constitucional¹⁸ va declarar inconstitucional aquesta taxa. Per aquesta raó, la Generalitat haurà de retornar —amb la sol·licitud prèvia— l'import pagat per aquest concepte durant el període de la seva vigència (entre el 23 de juny del 2012 i el 15 de gener del 2013). En aquest sentit, les dades de dèficit de l'any 2014 inclouen un ajust pel retorn dels recursos recaptats que fan incrementar el dèficit en aquest import.

Taxa per la prestació de serveis judicials

La Llei 5/2012, del 20 de març, de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics va aprovar dues noves taxes:

- La prestació de serveis personals i materials en l'àmbit de l'Administració de Justícia de competència de la Generalitat, a instància de part, en els ordres jurisdiccionals civil i contencios administratiu, en òrgans judicials amb seu a Catalunya. Es determina una quota per procediment que oscil·la entre els 60 i els 120 EUR.
- La utilització privativa o l'aprofitament especial, per qualsevol títol, sobre béns o drets afectes al servei públic de la justícia, en l'àmbit de la competència de la Generalitat de Catalunya. En aquest cas la quota està en funció de la superfície ocupada i del nombre de fotocòpies.

Ambdues tenen definides una sèrie d'exempcions i estan afectades al finançament de despeses i programes a l'àmbit de la justícia. Per la seva banda, s'estableix una bonificació del 25 % en la taxa sobre la prestació de serveis personals i materials, si la presentació dels escrits es fa per mitjans telemàtics.

¹⁸ El Govern central va interposar un recurs d'inconstitucionalitat el 21 de desembre del 2012, que va ser admès a tràmit pel Tribunal Constitucional el 15 de gener del 2013, raó per la qual es va suspendre cautelarment.

El Tribunal Constitucional va suspendre cautelarment la taxa sobre prestació de serveis personals i materials en l'àmbit de l'Administració de justícia de competència de la Generalitat el 15 de gener del 2013, com a resultat de l'admissió a tràmit del recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Govern central el 21 de desembre del 2012. El 6 de maig va tornar a entrar en vigor, atès que el 2014 el Tribunal Constitucional va desestimar el recurs d'inconstitucionalitat.

L'any 2012 aquesta mesura va suposar uns ingressos de 5 milions d'euros.

Mesures amb efectes a partir de l'any 2013

Impost sobre el patrimoni

Amb efectes a partir de l'any 2013, el Govern de la Generalitat va decidir modificar l'impost sobre el patrimoni per incrementar els recursos. Aquesta modificació es va traduir en una reducció del mínim exempt i un increment dels tipus impositius. Concretament, es va acordar reduir el mínim exempt de 700.000 euros a 500.000 euros i incrementar la tarifa estatal un 5 %, excepte pel darrer tram de l'impost que s'incrementa un 10 %.¹⁹

Quadre 5.6. Tarifa

Base liquidable fins a (EUR)	Quota (EUR)	Resta de la base liquidable fins a (EUR)	Tipus aplicable (%)
0,00	0,00	167.129,45	0,210
167.129,45	350,97	167.123,43	0,315
334.252,88	877,41	334.246,87	0,525
668.499,75	2.632,21	668.500,00	0,945
1.336.999,75	8.949,54	1.336.999,26	1,365
2.673.999,01	27.199,58	2.673.999,02	1,785
5.347.998,03	74.930,46	5.347.998,03	2,205
10.695.996,06	192.853,82	En endavant	2,750

Font: elaboració pròpia a partir del Decret llei 7/2012, de mesures urgents en matèria fiscal que afecten l'impost sobre el patrimoni.

L'any 2013 aquesta modificació de l'impost sobre el patrimoni va aportar a la Generalitat un total de 67,8 milions.

¹⁹ Decret llei 7/2012, de mesures urgents en matèria fiscal que afecten l'impost sobre el patrimoni.

Impost sobre transmissions patrimonials

L'any 2013 es va incrementar el tipus impositiu de l'impost de transmissions patrimonials corresponents a les vendes d'habitatges de segona mà,²⁰ en consonància amb l'increment de tipus de l'IVA aplicable a les vendes d'habitatges nous. Aquest increment de tipus representa passar del 8 % al 10 %.

Atès que aquesta mesura es va aprovar el mes de juliol, el rendiment obtingut durant l'any 2013 es va quantificar en 43 milions d'euros. En termes anuals, el rendiment d'aquesta mesura es va quantificar en 155 milions.

Impost sobre estades en establiments turístics

L'impost sobre estades en establiments turístics es va aprovar en la Llei de mesures fiscals de l'any 2012,²¹; no obstant això, es va acordar que seria vigent a partir de l'1 de novembre d'aquest mateix any. La gestió trimestral d'aquest impost comporta que els seus efectes no es vegin fins a l'any 2013.

Aquest impost grava les estades en els establiments i equipaments turístics, concretament en:

- establiments hotelers, els apartaments turístics, els càmpings i els establiments de turisme rural,
- albergs de joventut,
- habitatges d'ús turístic,
- àrees de pernoctació destinades a albergs mòbils,
- embarcacions de creuer turístic i
- qualsevol altre establiment o equipament que s'estableixi per llei.

Les quotes tributàries corresponents a aquests establiments es diferencien entre les aplicables a la ciutat de Barcelona de les aplicables a la resta de Catalunya. Al quadre 5.7 es mostra la quota per cada pernoctació en els diferents establiments.

²⁰ Llei 1/2013, del 16 de juliol, del tipus impositiu aplicable a les transmissions patrimonials oneroses de béns immobles.

²¹ Llei 5/2012 de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics.

Quadre 5.7. Tarifa

Tipus d'establiment	Tarifa (EUR)	
	Barcelona	Resta de Catalunya
Hotel de 5 estrelles, gran luxe i embarcacions de creuer	2,25	2,25
Hotels de 4 estrelles i 4 superior	1,10	0,90
Resta d'establiments i equipaments	0,65	0,45

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 5/2012, de mesures fiscals, financeres i administratives i de creació de l'impost sobre les estades en establiments turístics.

Aquest impost té per objectiu nodrir el fons per al foment del turisme, aquest fons s'ha de destinar a projectes o actuacions que persegueixin algun dels objectius següents:

- la promoció turística de Catalunya;
- l'impuls del turisme sostenible, responsable i de qualitat, i la protecció, preservació, recuperació i millorament dels recursos turístics;
- el foment, la creació i la millora dels productes turístics, i
- el desenvolupament d'infraestructures relacionades amb el turisme.

El rendiment d'aquest impost es distribueix entre la Generalitat i els ens locals, entre un 70 % per a la Generalitat i un 30 % per a les administracions locals. Aquesta distribució és diferent a la ciutat de Barcelona, que participa del percentatge del 30 % del fons establert i del 50 % de l'import que resulta d'aplicar l'increment de tarifa dels establiments de la ciutat de Barcelona amb relació a l'aplicada a la resta d'establiments del territori de Catalunya.

L'any 2013 el rendiment total de l'impost sobre estades en establiments turístics va ser de 35 milions d'euros.

Mesures amb efectes a partir de l'any 2014

Impost sobre successions

L'any 2014 s'introdueixen unes modificacions en l'impost sobre successions que minoren les reduccions personals i es modifiquen les bonificacions en funció de la base liquidable.²²

²² Llei 2/2014, del 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic.

Les reduccions aprovades en funció del grup de parentiu comparades amb la situació anterior es mostren al quadre 5.8.

Quadre 5.8. Anàlisi comparativa

Grup	Concepte	A partir del 2014	Situació anterior	
			(a)	(b)
I	Descendents i adoptats < 21 anys	100.000	275.000	137.000
		Per a cada any de menys de 21: 12.000	Per a cada any de menys de 21: 33.000	Per a cada any de menys de 21: 16.500
		Límit 196.000	Límit 539.000	Límit 269.500
II	Cònjuge	100.000	500.000	250.000
	Fills i adoptats	100.000	275.000	137.500
	Resta de descendents	50.000	150.000	75.000
	Ascendents i adoptants	30.000	100.000	50.000
	Situacions convivencials d'ajuda mútua	50.000	150.000	75.000
III	Col·laterals de 2n i 3r grau i ascendents i descendents per afinitat	8.000	50.000	25.000
IV	Col·laterals de 4t grau, graus més distants i estranys	0	0	0

(a) Si només s'apliquen reduccions per parentiu, minusvalidesa, persones grans, assegurances sobre la vida, habitatge habitual, sobreimposició decennal i addicional.

(b) Si s'aplica alguna altra reducció o exempció.

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 2/2014, del 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic.

Quadre 5.9. Estructura de la bonificació

Base liquidable fins a (EUR)	Bonificació (%)	Resta de la base liquidable fins a (EUR)	Bonificació marginal (%)
0	0,00	100.000,00	99,00
100.000,00	99,00	100.000,00	97,00
200.000,00	98,00	100.000,00	95,00
300.000,00	97,00	200.000,00	90,00
500.000,00	94,20	250.000,00	80,00
750.000,00	89,47	250.000,00	70,00
1.000.000,00	84,60	500.000,00	60,00
1.500.000,00	76,40	500.000,00	50,00
2.000.000,00	69,80	500.000,00	40,00
2.500.000,00	63,84	500.000,00	25,00
3.000.000,00	57,37	En endavant	20,00

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 2/2014, del 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic.

La bonificació s'estableix de forma progressiva (a menor base imposable, major bonificació), és a dir, aquell que hereta menys, gaudeix d'una bonificació percentual més elevada. Per als contribuents dels grups I i II inclosos en el primer tram de base imposable, és a dir, fins a 100.000EUR, es manté la bonificació actual del 99 %. Al quadre 5.9 es mostren els percentatges de bonificació en funció de la base liquidable.

L'impacte d'aquesta reforma l'any 2014 s'ha notat en el darrer semestre de l'any i ha suposat a la Generalitat un total de 48 milions. En termes anuals l'impacte de la reforma s'eleva a 112 milions.

Impost sobre hidrocarburs

La Llei 2/2014 de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic modifica l'impost sobre hidrocarburs com a conseqüència de la fusió en un únic tribut, des de l'1 de gener del 2013, de l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs i l'impost especial d'hidrocarburs. Els tipus impositius es recullen al quadre següent, en què els corresponents a gasolines, i gasoils no es veuen modificats. Els canvis es produeixen en el tipus del fuel, el querosè i els biocombustibles.

L'impacte dels nous tipus impositius es distribueix entre els anys 2014 i 2015, i és de 108 mil euros.

Quadre 5.10. Tarifa

Hidrocarbur	Quota (EUR)
Gasolines	48, per 1.000 litres
Gasoil d'ús general	48, per 1.000 litres
Gasoil d'usos especials i de calefacció	6, per 1.000 litres
Fuel	2, per tona
Querosè d'ús general	48, per 1.000 litres
Bioetanol com a carburant	48, per 1.000 litres
Biometanol com a carburant	48, per 1.000 litres
Biodièsel com a carburant	48, per 1.000 litres
Bioetanol com a combustible	6, per 1.000 litres
Biodièsel com a combustible	6, per 1.000 litres

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 2/2014, del 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic.

Impost sobre transmissions patrimonials

Es regula per primera vegada la tributació dels arrendaments urbans i la Llei 2/2014 de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic, aprova un tipus fix del 0,3 % durant l'any 2014 i del 0,5 % a partir de l'1 de gener del 2015, fet que suposa un canvi respecte la situació anterior en què es determinava una quota en funció de la base liquidable.²³

Per a l'any 2014 aquesta mesura va aportar a la Generalitat un total de 7 milions d'euros

També s'introdueix el règim d'autoliquidació de l'impost, el qual substitueix els efectes timbrats emprats fins ara com a mitjà de pagament.

Impost sobre els dipòsits en entitats de crèdit

El Decret llei 5/2012, de 18 de desembre —i validat pel Parlament el 23 de gener del 2013— crea l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit que grava la captació o la tinença de fons de terceres persones sota la forma de dipòsits en entitats financeres. Posteriorment, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 4/2014, de 4 d'abril, de l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit, atès que en la validació del Decret llei 5/2012 va acordar, de conformitat amb el que estableix l'Estatut d'autonomia, tramitar-lo com a projecte de llei.

Els subjectes passius de l'impost són les entitats financeres, tot i que s'hi introdueixen alguns casos de no-subjecció: el Banc d'Espanya, el Banc Central Europeu, el Banc Europeu d'Inversions, l'Institut de Crèdit Oficial, l'Institut Català de Finances, les seccions de crèdits de cooperatives i, amb caràcter general, les autoritats de regulació monetària.

La base imposable queda fixada en la mitjana aritmètica i trimestral de les partides corresponents als dipòsits de tercers que s'integren al passiu del balanç de les entitats de crèdit, i que corresponguin als dipòsits fets a les seus i les oficines operatives de l'entitat situades a Catalunya. La quota íntegra es determina amb l'aplicació d'una escala de gravamen progressiva de tres trams.

²³ La base liquidable és la suma dels arrendaments que s'hagin de pagar durant el període de vigència del contracte. Si no hi ha període, es calcula l'arrendament a pagar durant 6 anys, sense perjudici de les liquidacions addicionals que s'hagin de practicar en el cas que després dels 6 anys el contracte continuï sent vigent.

Quadre 5.11. Tarifa

Base imposable màxima (EUR)	Quota íntegra (EUR)	Resta de la base imposable fins a (EUR)	Tipus (%)
-	-	150.000.000	0,3
150.000.000	450.000	600.000.000	0,4
600.000.000	2.250.000	en endavant	0,5

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 4/2014, de 4 d'abril, de l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit.

S'estableixen un seguit de deduccions, algunes de generals —com ara la deducció fixa per cada oficina oberta a Catalunya— i altres d'específiques —com, per exemple, els imports que es destinen a finalitats d'utilitat pública, interès social, interès ambiental i promoció econòmica.

Aquest impost va ser suspès cautelarment pel Tribunal Constitucional, com a resultat de l'admissió a tràmit del recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Govern central contra el Decret llei 5/2012 el 28 de desembre del 2012. Aquesta suspensió va ser aixecada en el mes de maig del 2014 i els comptes de la Generalitat del 2014 inclouen uns drets reconeguts de 686 milions en concepte d'aquest tribut. La posterior aprovació de la Llei 4/2014 va suposar la interposició —el 30 de desembre del 2014— d'un nou recurs d'inconstitucionalitat del Govern central, sense que aquest impliqués la seva suspensió cautelar.

En el mes de maig del 2015 el Tribunal Constitucional va emetre les sentències sobre ambdós recursos i va declarar inconstitucionalitat l'impost sobre dipòsits bancaris creat per la Generalitat de Catalunya, raó per la qual en el càlcul del dèficit de l'any 2014 s'inclou un ajust negatiu per import de 688 milions, fet que representa excloure els drets liquidats d'aquest impost en el càlcul del dèficit.

Per la seva banda, la Llei estatal 16/2012, de 27 de desembre, va crear l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit a un tipus del 0 %. Aquest impost va ser recorregut per la Generalitat de Catalunya davant el Tribunal Constitucional que va desestimar el recurs al febrer del 2015. Paral·lelament, l'Estat va modificar, mitjançant l'aprovació del Reial decret llei 8/2014 i amb efectes de l'1 de gener del 2014, el tipus d'aquest impost que es fixa en el 0,03 %. La recaptació es distribueix entre les comunitats autònomes en funció d'on radiqui la seu central o les sucursals dels contribuents en què es mantinguin els fons de tercers gravats. En aquest sentit, cal assenyalar que l'any 2014 en els ingressos liquidats del sector públic administratiu de la Generalitat s'inclouen 2,76 milions d'euros corresponents a aquest impost.

Mesures amb efectes a partir de l'any 2015

Impost sobre habitatges buits

La Llei 14/2015, de 21 de juliol, crea l'impost sobre habitatges buits que grava la desocupació permanent d'un habitatge durant més de dos anys sense causa justificada, per tal com aquesta desocupació afecta la funció social de la propietat de l'habitatge. El subjecte passiu de l'impost són les persones jurídiques propietàries d'habitatges. Estan exemptes algunes entitats de caràcter social, així com els habitatges que compleixen determinats requisits.

La base imposable de l'impost són el nombre total de metres quadrats dels habitatges subjectes a l'impost de què és titular el subjecte passiu en la data de meritació de l'impost. La quota íntegra s'obté d'aplicar a la base imposable els tipus de gravamen de l'escala recollida al quadre 5.12.

Quadre 5.12. Tarifa

Base imposable màxima (EUR)	Quota íntegra (EUR)	Resta de la base imposable fins a (EUR)	Tipus (%)
-	-	150.000.000	0,3
150.000.000	450.000	600.000.000	0,4
600.000.000	2.250.000	En endavant	0,5

Font: elaboració pròpia a partir de la Llei 4/2014, de 4 d'abril, de l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit.

S'estableixen una sèrie de bonificacions per a aquells subjectes passius que destinen part del seu parc d'habitatges al lloguer assequible, directament o per mitjà de l'Administració o d'entitats del tercer sector, així com a sistemes de propietat compartida, tinença intermèdia o sistemes de propietats temporals, recollits per la normativa de Catalunya.

Tot i que els comptes per a l'any 2015 preveuen uns ingressos per aquest tribut de 9 milions, cal assenyalar que encara està pendent del desenvolupament reglamentari.

Impost sobre la producció termonuclear d'energia elèctrica

L'objecte de l'impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear —aprovat per la Llei 12/2014, de 10 d'octubre— és gravar els riscos per l'impacte i el dany eventual en el medi ambient derivats de l'activitat de producció d'energia elèctrica d'origen nuclear efectuada en el territori de Catalunya.

Els ingressos procedents d'aquest impost estan afectats parcialment:

- 257.154 euros anuals, per atendre el finançament dels mitjans i de les activitats i actuacions de protecció civil expressament destinades a la disminució, el control i, si escau, la reducció dels riscos derivats de l'activitat gravada.
- El 10 % es destinarà a nodrir un fons orientat a fomentar la reactivació econòmica de les zones afectades per activitats de producció d'energia elèctrica d'origen nuclear, amb la finalitat de promoure'n i millorar-ne la competitivitat i la diversificació econòmica.

El fet imposable és la utilització de combustible nuclear per a la producció d'energia elèctrica i la base imposable és constituïda pel pes de combustible nuclear utilitzat en el període impositiu, expressat en tones.

El tipus de gravamen de l'impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear és de 800.000 euros per tona de combustible utilitzat.

Aquest impost va ser suspès cautelarment pel Tribunal Constitucional el 21 de juliol del 2015, com a resultat de l'admissió a tràmit del recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Govern central el 17 de juliol del 2015. Posteriorment, el 10 de desembre de 2015, el Tribunal Constitucional va aixecar aquesta suspensió cautelar.

Amb aquest impost es preveia recaptar 43 milions d'euros anuals. Durant l'any 2015 s'han recaptat 30 milions d'euros dels 40 milions previstos en els pressupostos.

Impost sobre les emissions contaminants a l'atmosfera que produeix l'aviació comercial

La Llei 12/2014, de 10 d'octubre, aprova l'impost sobre les emissions contaminants d'òxids de nitrogen a l'atmosfera que produeix l'aviació comercial en els aeròdroms durant la fase de rodatge d'entrada i sortida, fase d'enlairament i fase d'aterratge, pel risc que provoquen en el medi ambient.

No estan subjectes a aquest impost els vols efectuats per aeronaus medicalitzades; els d'helicòpters destinats al transport de malalts; i els destinats a serveis públics, com ara la presa d'imatges del trànsit, la cartografia, la lluita contra incendis o altres serveis anàlegs.

D'altra banda, estan exemptes les emissions produïdes per les aeronaus amb un factor d'emissió inferior a dos quilograms d'òxids de nitrogen per cicle LTO (*landing and take-off*); i els vols que es donen

en situacions excepcionals, com ara els aterratges induïts per problemes d'operativitat en aeròdroms propers, els aterratges d'emergència o les accions específiques de suport a zones on es duen a terme campanyes solidàries i humanitàries.

La base imposable de l'impost està constituïda per la quantitat, en quilograms, d'òxids de nitrogen emesa durant el cicle LTO de les aeronaus i s'estableixen dos tipus impositius:

- a) el tipus impositiu general, que és de 3 euros per quilogram d'òxids de nitrogen, que s'aplica a la base imposable ponderada pel nombre de passatgers que no són de connexió o de llarg recorregut, i
- b) el tipus impositiu reduït, que és d'1,5 euros per quilogram d'òxids de nitrogen, que s'aplica a la base imposable ponderada pel nombre de passatgers de connexió o de llarg recorregut.

La quota íntegra s'obté de sumar el resultat d'aplicar els tipus impositius a les bases corresponent.

S'estima que amb aquesta nova figura tributària es recaptaran 4 milions d'euros anuals que tindrà impacte pressupostari el 2016.

Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera

L'impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera, aprovat per la Llei 12/2014, de 10 d'octubre, té com a finalitat incentivar conductes més respectuoses amb el medi ambient atmosfèric i aconseguir una millor qualitat de l'aire. El fet imposable són les emissions d'òxid de nitrogen, diòxid de sofre, partícules en suspensió i carboni orgànic total generades en determinades instal·lacions industrials i en instal·lacions de combustió amb potència tèrmica total superior a 20 MW tèrmics.

La base imposable de cada establiment és la càrrega màssica anual que emet a l'atmosfera amb relació a cada contaminant. La base liquidable s'obté de reduir la base imposable de cada tipus de contaminant en els imports següents:

- a) Diòxid de sofre: 150 tones anuals.
- b) Òxids de nitrogen: 100 tones anuals.
- c) Partícules: 50 tones anuals.
- d) Carboni orgànic total: 150 tones anuals.

La quota íntegra és el resultat d'aplicar, a la base liquidable, els tipus següents:

- a) 45 euros per tona de diòxid de sofre.
- b) 75 euros per tona d'òxids de nitrogen.
- c) 60 euros per tona de partícules.
- d) 45 euros per tona de carboni orgànic total.

S'estableixen bonificacions per a les instal·lacions de cogeneració situades en establiments industrials amb una potència nominal superior a 20 megawatts tèrmics que utilitzen com a combustible gas natural o biogàs i per inversions que tenen per objecte reduir les emissions contaminants.

S'estima que la mesura tindrà un impacte recaptatori de 2 milions d'euros (0,5 milions d'euros el 2015 i la resta el 2016).

Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques

La Llei 15/2014, de 4 de desembre, crea l'impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques per al foment del sector audiovisual i per a la difusió cultural digital, que és un tribut finalista que té com a objectiu la dotació dels fons següents:

- a) Els fons creats per l'article 29 de la Llei 20/2010, del 7 de juliol, del cinema, per al foment de la indústria cinematogràfica i audiovisual de Catalunya.
- b) El fons per al foment de la difusió cultural digital, creat *ex novo* per mitjà d'aquesta Llei, per fomentar la creació de continguts culturals digitals i fer-los accessibles al públic.

L'impost grava la disponibilitat del servei d'accés a continguts existents en xarxes de comunicacions electròniques, per mitjà de la contractació amb empreses prestadores d'aquest servei, tret que siguin persones jurídiques sense ànim de lucre. Tot i que el contribuent és la persona física o jurídica o l'entitat sense personalitat jurídica que contracta el servei, l'empresa prestadora és el subjecte passiu a títol de substitut del contribuent.

Aquest impost s'aplica a les companyies operadores d'Internet, amb una quota fixa de 0,25 euros per cada connexió a Internet contractada en el territori de Catalunya, ja sigui a través de la telefonia fixa o de dispositiu mòbil. L'objectiu de l'impost és fomentar la producció i la millora de la competitivitat del sector audiovisual català.

Aquest impost va ser suspès cautelarment pel Tribunal Constitucional el 10 de setembre del 2015, com a resultat de l'admissió a tràmit del recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Govern central el 28 de juliol de 2015. Posteriorment, el 24 de novembre de 2015 el Tribunal Constitucional va aixecar aquesta suspensió cautelar.

Amb aquest impost es preveia obtenir en termes anuals 21 milions d'euros. Fins al setembre de l'any 2015 s'han recaptat 8 milions d'euros dels 10 milions previstos en els pressupostos per aquest exercici.

Política de taxes i preus públics

Tot i que en els apartats anteriors ja s'han esmentat de forma concreta les taxes d'expedició de recepta farmacèutica o producte sanitari i per la prestació de serveis judicials, pel seu impacte pressupostari, es considera oportú assenyalar que en el període 2012-2014 la Generalitat de Catalunya ha creat i modificat un nombre important de taxes i cànon amb l'objectiu de conscienciar la ciutadania del cost que representa per a l'Administració la prestació de determinats serveis que afecten o beneficien de manera concreta determinades persones i, d'altra banda, obtenir ingressos que encara que no compensin totalment les despeses, sí que contribueixin al seu finançament.

En aquest sentit destaquen:

- La creació dels preus públics per als cicles formatius de grau superior mitjançant l'Ordre ENS/181/2012, de 22 de juny, amb l'objectiu d'equiparar-los a la resta d'ensenyaments superiors, com els ensenyaments artístics superiors, els ensenyaments d'esports i els universitaris en relació amb els quals les persones que utilitzen el servei fan una aportació econòmica a càrrec.
- La creació de la taxa per la renovació i reposició de la targeta sanitària per la Llei 2/2014 de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic crea la taxa per la renovació i reposició de la targeta sanitària individual per causes no imputables a l'Administració, com són els casos de robatori, deteriorament o pèrdua. L'import d'aquesta taxa és de 7 euros.
- L'augment de la taxa per la prestació dels serveis docents de les escoles oficials d'idiomes i per la inscripció a les proves lliures per a l'obtenció dels certificats oficials, mitjançant la Llei 2/2014 de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic.
- L'aplicació d'un increment generalitzat de les taxes per sobre de l'increment de l'IPC.

D'altra banda, cal assenyalar que durant aquest període la Generalitat també ha creat una sèrie de taxes afectades a la prestació de determinats serveis, que tot i que no suposen un increment net d'ingressos, sí que suposen un esforç per mantenir i garantir la qualitat en la prestació de serveis. En aquest grup, s'inclouria la reforma del gravamen de protecció civil recollida en la Llei 7/2011, del 27 de juliol, de mesures fiscals i financeres, en què s'actualitzen els tipus impositius aplicables al volum de substàncies perilloses emmagatzemades i els que graven les instal·lacions de conduccions de gas, els aeroports i aeròdroms, les preses hidràuliques, les centrals nuclears i les instal·lacions de transport i subministrament d'energia elèctrica; a més, es modifica el règim de tributació dels aeroports i aeròdroms als quals es fa extensible la fixació de la quota màxima en funció del seu volum de facturació.

5.2.2

Mesures puntuals

Per tal d'assolir la consolidació fiscal en els anys 2011 i 2012 s'inicia una política activa de la gestió del patrimoni. Concretament es van estudiar diferents operacions per la concessió d'actius i es va iniciar el Pla de racionalització i optimització d'espais.

En aquest marc s'han dut a terme diferents operacions de cessió de la gestió d'actius, que són titularitat de la Generalitat de Catalunya, a empreses privades. Concretament, s'ha cedit la gestió dels túnels de Vallvidrera, del túnel del Cadí i del servei d'abastament d'aigua en alta Ter-Llobregat. Aquestes operacions comporten un pagament a la Generalitat de Catalunya per part de les empreses concessionàries, que en cap cas dóna cap dret sobre la titularitat del servei que roman en mans de la Generalitat.

D'acord amb el principi de meritació, aquestes operacions es van computar l'any 2012, exercici en què es generen els drets reconeguts. L'import global és de 1.340 milions d'euros que és la suma dels 608 milions ingressats l'any 2012 i dels 732 milions en concepte d'ingressos futurs —expressats en valors actuals— i que s'imputen com un ajust en el càlcul del dèficit en termes del SEC que realitza la Intervenció General de l'Estat.

Túnels de Vallvidrera i túnel del Cadí

Al desembre del 2012 es formalitza una operació per la qual se cedeix la gestió dels túnels de Vallvidrera i del túnel del Cadí a l'empresa adjudicatària del corresponent procés de licitació.

Aquesta operació suposa la cessió de la gestió d'ambdues infraestructures durant 25 anys, mantenint la titularitat en mans de la Generalitat i comporta uns ingressos en concepte de cànon d'explotació i de participació sobre els beneficis, sempre que aquests superin els previstos en el pla econòmic i financer.

L'import del cànon d'explotació és de 430 milions d'euros que es fracciona en dos pagaments: 309,6 milions en el mes de desembre del 2012 i 120,4 milions al final de la concessió o a partir del desè any de vigència del contracte, si es produeixen determinades circumstàncies.

Aigües Ter-Llobregat

Al desembre del 2012 es formalitza una operació per la qual se cedeix la gestió del servei d'abastament d'aigua en alta Ter-Llobregat a l'empresa adjudicatària del corresponent procés de licitació.

Aquesta operació suposa la cessió del servei d'abastament d'aigua en alta Ter-Llobregat durant 50 anys, mantenint la titularitat del servei en mans de la Generalitat, i comporta un ingrés per a la Generalitat de Catalunya de 298,6 milions d'euros en el moment de la formalització de l'operació i el pagament anual d'un cànon, amb un import total de 696,8 milions (en valor actual).²⁴

Pla de racionalització i optimització d'espais

D'altra banda, i en el marc del Pla de racionalització i optimització d'espais, en el període 2012-2014, s'han venut un total de 35 edificis. A continuació es recull al quadre els 35 immobles venuts per un import de 551 milions d'euros.

Cal tenir en compte que no totes aquestes operacions tenen un reflex directe en el pressupost del sector públic administratiu i que la seva aplicació pressupostària pot tenir un decalatge respecte al moment en què es realitza l'operació. Per aquestes raons l'import dels immobles venuts no coincideix exactament amb els ingressos per alienacions d'edificis i altres construccions recollits en el pressupost de la Generalitat de Catalunya (quadre 5.16).

²⁴ Cal assenyalar que el mes de juny del 2015 el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va anul·lar el concurs d'adjudicació del contracte de gestió del servei d'abastament de l'empresa Aigües Ter-Llobregat (ATLL). Respecte de la Sentència del TSJC, la Generalitat de Catalunya ha presentat recurs de cassació davant del Tribunal Suprem amb petició de suspensió de l'execució de la Sentència del TSJC. En el moment de redactar aquesta monografia aquest recurs encara no s'ha resolt.

Quadre 5.13. Immobles venuts en el període 2012-2014

Any	Adreça (Barcelona)	Preu (€)	Característiques
2012	Avinguda de Josep Tarradellas, 2-6	52.000.000	
	Carrer de Muntaner, 221	2.550.000	Lloguer a llarg termini (15 anys)
	Carrer del doctor Roux, 80-86	14.500.000	
Subtotal		69.050.000	
2013	Carrer de Fontanella, 6-8	24.975.095	
	Portfoli: 13 edificis al centre de Barcelona	172.000.000	Lloguer a llarg termini (20 anys)
Subtotal		196.975.095	
2014	Via Laietana, 69	11.918.829	Desocupats
	Carrer de Pujades, 11-13	14.061.700	
	Rambla de Catalunya, 19	23.207.000	Lloguer a curt termini (1-3 anys)
	Avinguda Diagonal, 523-525	16.425.000	
	Portfoli 2: 13 edificis al centre de Barcelona	201.000.000	6 edificis amb lloguer a curt termini (5 anys) i 7 edificis amb lloguer a llarg termini (15 anys)
	Carrer de Girona, 12-18 (casa Burés)	18.785.437	Desocupat
Subtotal		285.397.966	
Total	35 edificis	551.423.061	

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

5.3

Quantificació total de les mesures d'ingressos

En conjunt, la totalitat de les mesures d'ingressos adoptades en el procés de consolidació fiscal ha aportat, a la Generalitat, uns recursos addicionals de 1.838 milions d'euros el 2012; 1.038 milions, el 2013, i 1.217 milions, el 2014. Això ha representat un increment dels recursos del 10,1 %, del 5,5 %, i del 6,6 %, respectivament. Conjuntament, en el període 2012-2014 les mesures d'ingressos han permès obtenir prop de 4.100 milions, xifra que representa un 2,1 % del PIB. Les mesures tributàries, és a dir, les recurrents, representen un 53 % del total, i les puntuals, un 47 %.

La distribució per anys mostra diferències importants i mentre que la major part dels ingressos procedents de mesures puntuals s'executen el 2012, l'impacte de les mesures tributàries es consolida a partir del 2013. Així, en els anys 2013 i 2014 els ingressos provenen en un 80 % i 73 %, respectivament, de les mesures tributàries aprovades en aquest període i que tenen com a la finalitat d'assolir el procés de consolidació fiscal i fer front a la reducció d'ingressos com a conseqüència de la crisi econòmica.

La contribució a la reducció del dèficit ha estat de 0,9 punts del PIB el 2012, de 0,5 punts el 2013 i de 0,6 punts el 2014.

El desglossament de les mesures tributàries mostra que les més rellevants han estat la recuperació i reforma de l'impost sobre el patrimoni; l'increment del 100 % del tipus de l'impost sobre

Quadre 5.14. Recursos aportats per les mesures d'ingressos (MEUR)

	2012	2013	2014	Acumulat
Mesures d'ingressos	1.835,8	1.037,8	1.216,6	4.090,2
Recurrents (permanents)	477,4	825,4	885,8	2.188,6
No recurrents (puntuals) ¹	1.358,4	212,5	330,7	1.901,6
Increment d'ingressos no financers ²	10,1%	5,5%	6,7%	22,3%
% sobre el PIB	0,9%	0,5%	0,6%	2,1%

¹ Inclou els censos emfitèutics.

² Sense mesures addicionals (incloent-hi l'ajust en comptabilitat nacional per la concessió d'ATLL i TABASA) ni l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Quadre 5.15. Ingressos obtinguts per les mesures tributàries

	2012	2013	2014
Ingressos tributaris	477,4	825,4	885,8
Impost sobre el patrimoni (recuperació i augment de tributació)	305,0	562,7	431,3
Augment de tipus de l'impost sobre actes jurídics documentats	40,0	58,9	61,6
Augment de tipus del tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs	81,7	119,6	109,0
Creació de l'impost sobre estades en establiments turístics	-	35,2	41,0
Augment de tipus de l'impost sobre transmissions patrimonials	-	42,5	191,9
Reforma de l'impost sobre successions	-	-	47,6
Creació de la taxa d'expedició de recepta farmacèutica o producte sanitari	45,6	4,3	-1,3
Creació de les taxes judicials	5,1	2,1	4,7
% sobre els ingressos no financers ¹	2,6%	4,4%	4,9%
% sobre PIB	0,2%	0,4%	0,5%

¹ Sense mesures addicionals (incloent-hi l'ajust en comptabilitat nacional per la concessió d'ATLL i TABASA) ni l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

hidrocarburs, i l'augment de l'impost sobre transmissions patrimonials del 8 % al 10 %. Conjuntament, aquestes tres mesures han representat el 83 % dels recursos addicionals obtinguts l'any 2014.

Com a complement i atès que són mesures tributàries ja aprovades, n el quadre següent es presenten les noves mesures tributàries que tindran un efecte a partir del 2015. En conjunt, es preveu que aquestes mesures aportin un total de 78 MEUR anuals. Tanmateix, cal recordar que les de major impacte pressupostari, és a dir, l'impost sobre la

producció termonuclear i sobre continguts a Internet han estat recorregudes per l'Estat i suspeses cautelarment a l'espera de la sentència del Tribunal Constitucional.

En el quadre 5.16 es mostren els imports aportats per les mesures puntuals de venda d'actius reals i de concessió d'actius.

Quadre 5.16. Recursos aportats per les mesures puntuals

	2012	2013	2014	Acumulat
Ingressos no recorrents	1.358,4	212,5	330,7	1.901,6
Venda d'actius reals ¹	18,0	212,5	330,7	561,2
Concessió d'actius reals	1.340,4	0,0	0,0	1.340,4
% sobre els ingressos no financers ²	7,4%	1,1%	1,9%	10,4%
% sobre el PIB	0,7%	0,1%	0,2%	1,0%

¹ Inclou els censos emfitèutics.

² Sense mesures addicionals (incloent-hi l'ajust en comptabilitat nacional per la concessió d'ATLL i TABASA) ni l'impost sobre dipòsits.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Quadre 5.17. Noves mesures tributàries

	Previsió de recaptació anual
Impost sobre habitatges buits	8,8
Impost sobre la producció termonuclear d'energia elèctrica ¹	43,2
Impost sobre les emissions contaminants a l'atmosfera que produeix l'aviació comercial	3,8
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera	2,1
Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicació electrònica ¹	20,5
Total	78,4

¹ Aquests tributs han estat recorreguts pel Govern central davant el Tribunal Constitucional.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

6. Conclusions

De l'anàlisi dels ingressos del sector públic administratiu de la Generalitat en els darrers 11 anys es desprenen les conclusions següents:

- L'evolució dels ingressos no financers de la Generalitat ve marcada per l'impacte de la bombolla immobiliària i la crisi econòmica, els recursos addicionals del model de finançament aprovat el 2009 i les mesures de consolidació fiscal aprovades per la Generalitat.
- En el període 2003-2007 es produeix un augment relativament important dels ingressos no financers, amb una taxa de variació interanual del 14 %, impulsada pel bon comportament dels tributs cedits, especialment els vinculats al mercat immobiliari, com l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats. En els anys posteriors aquest impost presenta una davallada important i les darreres dades del 2014 són una tercera part dels obtinguts l'any 2006, import que suposa una pèrdua de 2.500 milions d'euros.
- L'any 2009 els ingressos presenten un increment elevat per dos motius bàsics: la incorporació dels recursos addicionals del model de finançament aprovat aquell any i la sobreestimació de les bestretes del model de finançament. L'augment d'aquests recursos va pal·liar la davallada que començaven a tenir els tributs cedits, fruit de la crisi immobiliària i van posposar la necessitat d'implementar mesures de consolidació fiscal.
- A partir de l'any 2009 s'inicia una davallada en els ingressos no financers i en els darrers quatre anys s'estanquen i només presenten un augment l'any 2012 gràcies a les operacions puntuals d'optimització d'actius realitzades amb la concessió dels túnels de Vallvidrera, del túnel del Cadí i de l'empresa d'Aigües Ter-Llobregat.
- Les mesures de consolidació fiscal preses per la Generalitat han estat condicionades a les possibilitats que estableix el marc legal per a la modificació dels tributs cedits per l'Estat i per la creació de tributs propis. Moltes de les mesures preses per la Generalitat han estat recorregudes per l'Estat (taxa euro per recepta, impost dipòsits bancaris, taxes judicials, impostos mediambientals, etc.).

- Durant els darrers 4 anys la Generalitat ha modificat els tributs cedits i ha creat determinades figures tributàries, amb un impacte global de 2.189 milions d'euros. Per la seva banda, les mesures puntuals de concessió i vendes d'actius, han aportat a la Generalitat un total de 1.902 milions. En conjunt, la totalitat de mesures han suposat 4.090 milions.